

Uvodnik

Igor Gregori

Ali je tržaško vprašanje še vedno odprto?

Očitno je, da Gibanje Svobodni Trst uživa v mestu in njegovi okolici počezno etnično podporo zlasti ljudskega značaja, politika pa je pri tem dokaj oprezna. Če so krajevni politični dejavniki dokaj umirjeni glede uradne pripadnosti Trsta Italiji, so pa vidno zaskrbljeni zaradi močne opore, ki jo ima gibanje med občani.

Tržaško vprašanje v zvezi z obstojem nekega samostojnega teritorialnega osebka, ki bi do drugih držav imel mednarodni status po načelu 'inter pares', se je v desetletjih po drugi svetovni vojni intimno prepletalo z neko napol zamolčano idilično željo nostalgичnega kova zlasti avstro-ogrskega pridiha: vojni in povojni pretresi so z ustanovitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja to možnost začasno nakazovali. Geopolitični razpleti, vplivni tržaški nacionalistični krogi, mednarodne okoliščine, ki so težile k ravnesju vzhodnega in zahodnega bloka, navsezadnje tudi želja po normalizaciji odnosov med sosednjima državama, podpisi sporazumov in še marsikaj pa so potrdili to, kar nekateri danes v Trstu postavljajo pod vprašaj, in sicer, da zalivsko mesto pripada Italiji. Kaže sicer, da je iz tega visokoletečega geopolitičnega načrta izvezeta nekdanja Cona B, ki ima danes strateški pomen za našo matično domovino. Gibanje Svobodni Trst ima močan kritični predznak, saj se na podlagi - po njegovem mnenju - spornega mednarodnega statusa Trsta sprašuje, kaj je Italija v zadnji polovici stoletja storila - ali, bolje, česa ni storila - za ta del našega in dejansko svojega ozemlja. Vprašanje je nadvse legitimno, precej vprašljivo je, zakaj se s takim zanosom poraja šele danes, čeprav sta na primer staro pristanišče in še marsikatera dejavnost v Trstu v propadu že toliko let, kolikor je italijanska oblast ponovno vzpostavljena na tem obmejnem robu.

Vsaka država presneto pazi, da svoje strateške objekte postavlja na varna območja, kar obmejni pasovi gotovo niso. V Rimu so se tega načela dosledno držali glede Trsta in vanj raje vlagali mastne podporne vsote denarja. Obdobja raznovrstnih skladov je danes konec, kar nedvomno postavlja v ospredje globoke pomanjkljivosti tržaškega gospodarskega in industrijskega sistema. In ta ugotovitev poganja protestno secesijsko kolo Gibanja Svobodni Trst.

Župan Cosolini je zaradi svoje upravne vloge, ki je vezana na lojalnost do republike, in zaradi svojega osebnega prepričanja upravičeno v škripcih, saj čuti, da se nezadovoljstvo vse večjega števila občanov krepi ob zvokih protestnih shodov pripadnikov Svobodnega Trsta. Da je med njimi tudi nezamisljivo število pripadnikov slovenske narodne skupnosti, pričajo tudi zaskrbljene besede, ki jih je župan večkrat izrekel manjšincem, celo na osrednji proslavi v spomin na naše junake na bazovski gmajni pred nekaj tedni: po njegovem mnenju bi se slovenska narodna skupnost v primeru prevlade ideološke podzati Gibanja znašla v obdobju izpred 30, 40 let. Dejansko je bil to čas, ko je v Trstu po podpisu Osimskih sporazumov prevladal protest krajevnih nacionalističnih dejavnikov, ki so se zedinili v političnem gibanju Lista za Trst: to je za slovensko narodno skupnost pomenilo zastoj oziroma celo blokado na poti normalizacije odnosov z večinsko komponento.

ŠTMAVER Tradicionalni jesenski pohod na Sabotin

Kljub sivini neba je na prazniku vladalo prijetno vzdušje

Vreme prejšnji konec tedna res ni obljubljalo sanjskih jesenskih sprehodov, med katerimi bi lahko občudovali ruj živih rumenih, oranžnih in rdečih odtenkov. Mogoče je to marsikoga prepričalo, da je ostal doma na toplem, vendar vreme le ni bilo tako neprizanesljivo, da ne bi bil uspešen tudi letošnji pohod na Sabotin, ki ga je že štiriindvajseto leto priredilo Kulturno društvo Sabotin iz Štmavra. Čeprav je bilo pohodnikov nekoliko manj, kot bi jih bilo ob lepem sončnem vremenu, so pri cerkvi sv. Valentina na Sabotinu zelo uživali. Domače društvo je poskrbelo za tople čaj, ki so ga bili udeleženci zelo veseli. V razvalinah srednjeveške cerkvice je maševal g. Alessio Stasi, za lepo in ubrano pesem pa so poskrbeli pevci moškega pevskega zbora Štmaver, ki jih že vrsto let vodi Nadja Kovic. Druženje se je nadaljevalo na dvorišču domačega društva, kjer so si pohodniki odpočili, se okrepčali in poskrbeli še za hranjenje svoje umetniške duše. V

notranjih prostorih je bila namreč na ogled fotografska razstava dveh mlajših članic fotokluba Skupina75, ki so jo odprli v soboto, 19. oktobra, ko je potekal na društvu kulturni večer.

Odpri sta spremljala nastopa MoPZ Štmaver, ki je v jesenskem času spet prijel notne zapise v svoje roke in se s pomočjo neutrudne in zagnane zborovodkinje trudi, da bi ostala slovenska pesem v vasi še vedno živa. Avtorici fotografij, Katerina Pittoli in Yuliya Chumachenko, sta se predstavili vsaka s svojo serijo fotografij. Yuliya Chumachenko, po narodnosti Ukrajinka, vendar živeča v Gorici že vrsto let, se poslužuje posebne tehnike ustvarjanja, imenovane moviscansole. Predmete položi na računalniški skener in jih nato obdeluje le digitalno. Tako ustvarjene posnetke natisne nato kot fotografije. V seriji Moje življenje na belem notnem črtovju s temnim ozadjem prikazuje predmete, ki jo najbolj zaznamujejo. Glavni motiv se nepretrgano

pretaka s prve na naslednjo fotografijo in nam nazadnje prikaže celovito sliko avtoričine notranjosti.

Fotografije, ki jih razstavlja mlada Števerjanka, Katerina Pittoli, so nastale na potovanju v ZDA. Čarobnost velike ameriške metropole prikazuje preko črno-belih fotografij, na katerih je z različnih zornih kotov prikazan eden izmed najbolj znanih newyorških mostov. Preko igre luči in raznolikih linij nam prikazuje čarobnost mesta, ki nikoli ne spi.

Sobotni kulturni večer so popestrili tudi gojenci glasbene šole Emil Komel, ki so pod vodstvom Franka Reje in Mirka Ferlana pripravili nekaj najbolj znanih slovenskih narodno-zabavnih pesmi, s katerimi so naravnost navdušili publiko.

Domače društvo je bilo ob uspehu letošnjega pohoda zadovoljno, čeprav jim je malo ponagajalo vreme, saj se ga je marsikdo prestrašil. Člani društva so poskrbeli, da sta bila oba dneva izredno prijetna, čeprav so v srcu še nekoliko zaskrbljeni. Izmed mnogih sob, ki so jih nekoč v stavbi uporabljali, lahko sedaj uporabljajo le eno, to pa nekoliko onemogoča sproščeno delovanje, zato seveda upamo, da se bo kmalu našel denar, s katerim bo "štmavrska šola", in s tem imamo v mislih pestro vaško delovanje, ponovno zaživela.

SR

Gospodarstvo

Zadružna kraška banka z Opčin je v gledališču Verdi priredila posvet o sedanjem stanju in perspektivah Trsta

3

"Srečanje pod lipami"

Dr. Mira Cencič je v Gorici spregovorila o različnih temah primorskega polpreteklega dogajanja

6

Gostinstvo

Tudi letošnja jesen bo popestrila tradicionalna manifestacija Okusi Krasa, na kateri bodo tokrat zadišale slastne "mineštre"

10

Zasedanje Izvršnega odbora SSO v Špetru

Prisoten je bil tudi državni sekretar Boris Jesih

Državni sekretar dr. Boris Jesih je bil gost na zasedanju Izvršnega odbora SSO, ki je potekalo v četrtek, 17. oktobra 2013, na sedežu Gorske skupnosti v Špetru. Do srečanja je prišlo na povabilo deželnega predsednika SSO Draga Štoka, kateremu se je državni sekretar na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu takoj odzval. Bila je to tudi priložnost, da si je državni sekretar Jesih ogledal nove prostore Gorske skupnosti, ki

predlogu je res manj sredstev, namenjenih Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. To pa ne zadeva le financiranja, ampak celotno strukturo. V tem trenutku je na vrsti Državni zbor in pozitivno je bilo, da je pristojna komisija pod predsedstvom Danjela Krivca soglasno pozvala vlado, naj se, kolikor je mogoče, izogne rezu finančnih sredstev za Slovence izven meja Slovenije. Če bo financiranje res zmanjšano, pa bo Urad novo porazdelitev

stanju slovenskega šolstva, s posebnim poudarkom na problemu sedeža dvojezične šole v Špetru. O tem je poročal Miha Koren, ki je Jesihu podrobno orisal celotno zadevo in glavne težave. Zanimanje za dvojezično šolo raste in za novo lokacijo ni vprašanje sredstev in tudi ne prostora. Najboljša izbira bi bila preselitev v prostore zavoda Paolo Diacono, ki so prosti, vendar se pri tem pojavljajo zaviranja na politični ravni. Potreben bo torej

so namenjeni delovanju slovenskih društev in organizacij. Na samem začetku pa je Izvršni odbor SSO in dr. Jesiha pozdravil tudi Sandro Rocco, novi predsednik Gorske skupnosti in župan občine Ahten.

Po uvodnih obojestranskih pozdravih, pri katerih se je predsednik Štoka spomnil tudi obiska ministrice Tine Komel na odprtju novega deželnega sedeža SSO v Trstu, je pogovor obravnaval ključna in aktualna vprašanja, ki zadevajo Slovence v deželi Furlaniji Julijski krajini. Predsednik Štoka je sekretarju Jesihu sporočil, naj bi se 29. oktobra končno sestalo vladno omizje v Rimu, izrazil je zaskrbljenost zaradi novic o krčenju državnih proračunskih sredstev, s katerimi Urad financira slovenske ustanove, organizacije in društva v zamejstvu in po svetu, ter dejal, da pričakuje, da bo predsednica slovenske vlade Alenka Bratušek v kratkem sklicala Svet za Slovence v zamejstvu. Pri tem je tudi omenil, da sta SSO in SKGZ na predsednico Bratušek naslovila skupno pismo. Državni sekretar Jesih ni skrival zaskrbljenosti nad kriznim stanjem, v katerem se nahaja Slovenija. Povedal je, da si slovenska vlada z vsemi močmi prizadeva, da na samostojen način najde primeren izhod iz težkega finančnega in gospodarskega stanja. V vladnem proračunskem

uskladil v tesnem sodelovanju s krovnimi organizacijami, pri čemer bo posebna pozornost namenjena zagotavljanju delovnih mest. Za vladnega predstavnika Jesiha bodo v prihodnje še bolj pomembna evropska sredstva, ki jih bo mogoče črpati preko projektov. Pri tem je pohvalil napredovanje evroprojekta Jezik/Lingua, katerega je tudi Urad intenzivno spremljal. Pred nami je sedaj novo programsko obdobje, na katerega se bo treba primerno pripraviti in zanj usposobiti. Obenem se je treba vedno bolj zavedati, da je potrebno biti aktivni in se ne zadovoljiti, pri tem pa igra ključno vlogo ravno politika. Manjšina ni samo kulturno bogatstvo, je podčrtal dr. Boris Jesih, ampak zajema celotno družbeno paleto in jo morajo upoštevati ter vključevati vsa ministrstva. Dr. Boris Jesih se je pozanimal o

skupen trud, saj je šola v Benečiji temelj za ohranjanje slovenske zavesti in njen razvoj. Na splošno pa namenja manjšina veliko pozornosti slovenskemu šolstvu, ki ima pred sabo pomembne izzive na ravni didaktike in upravne strukture. V ta namen bo 29. novembra sklican deželni svet SSO, ki bo namenjen izključno šolski problematiki. Ezio Gosgnach je na koncu državnemu sekretarju Jesihu predstavil še pozitivne učinke pri uporabi spletnih medijev in družbenih omrežij, ki beležijo med Slovenci v višinski pokrajini vedno več zanimanja. Objavljanje novic, napovedovanja dogodkov in poročila pa vzbujajo zanimanje tudi med izseljenskimi Beneškimi Slovenci. Ob koncu uradnega dela se je državni sekretar Boris Jesih zahvalil za povabilo ter se priporočil za stalno medsebojno informiranje in sodelovanje.

hudo napako, če bi si zatiskali oči pred dejstvom, da je Gibanje s svojo politiko tako organizirano in temeljito predložilo javnosti pomanjkanje poguma, statičnost in pomanjkanje razvojnih strategij italijanske države do Trsta, ki je bil od konca STO vse do današnjih dni le geografski privesek italijanskega polotoka. Ali ta ugotovitev ne ponujala morda še bolj aktualne vsebine za scenarij gledališke predstave kot pa druge tematike, ki na podlagi zgodovinskih tragedij načrtno spodbujajo etnične delitve v našem prostoru? Gotovo bi umetniki, kot je na primer Simone Cristicchi, imeli snovi na pretek...

BRUSELI Boris Pahor je prejel nagrado Državljan Evrope

“Potrebujemo Evropo s socialno, ne denarno etiko!”

Tržaški pisatelj Boris Pahor je v sredo, 16. oktobra 2013, v Bruslju prejel nagrado Državljan Evrope, ki jo podeljuje Evropski parlament za spodbujanje evropskega duha. Kot častni govorec na podelitvi

je poudaril, da potrebujemo Evropo s socialno, ne denarno etiko in z aktivno, ne papirnato identiteto, ter si zaželel, da bi Slovenci našli enotnost za rešitev države. Pahor je povedal, da se čuti počaščenega ob prevzemu priznanja “za evropskega človeka”, in se zahvalil slovenskim evroposlancem, da so se v primeru njegove kandidature za nagrado poenotili.

“Želel bi, da bi se tudi drugače našla enotnost za rešitev slovenske države”, je poudaril. Sicer pa je okrcal evropske politike, ker “imajo opravka v glavnem samo z denarjem, z ekonomskimi zadevami, ki niso glavni element rešitve v smislu socialne države, socialne Evrope, ki skrbi za uboge”. Danes je po njegovih besedah v Evropi preveč ubogih ljudi, kar ni dobro za njen ugled. Kritičen je tudi zaradi premalo vidne vloge Evrope v svetu in zaradi njene papirnate identitete: “Evropa bi morala imeti svojo unijo, ki bi imela pomembnejšo vlogo, svojo besedo, ki bi veljala v svetu... Mora imeti svojo identiteto in to identiteto si mora še le ustvariti. Ta obstaja na papirju, morala pa bi tudi v aktivnem življenju”.

Pahor je ob tem v svojem nagovoru v francosčini opozoril na tveganja, ki se jih Evropejci pogosto ne zavedajo in jemljejo svobodo za nekaj samoumevnega. “Upamo, da smo bili cepljeni proti diktaturi, a ne moremo biti prepričani, kako bo jutri... Mladim morajo to vedeti”, je poudaril.

Tudi predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz, ki je podelil nagrade, je v pričakovanju evropskih volitev maja prihodnje leto opozoril, da je v Evropi vse več strank, gibanj in ljudi, ki želijo uničiti evropski projekt. Te stranke pridobivajo vse več glasov, “ne smemo podcenjevati tveganja”, je podčrtal.

Boris Pahor je prejel nagrado Državljan Evrope 2013, ki jo podeljuje Evropski parlament posameznikom in skupinam za spodbujanje boljšega razumevanja in tesnejšega povezovanja med Evropejci ter za prispevek h krepitvi evropskega duha. Pahor je bil edini govorec med nagradenci in sploh častni govorec na podelitvi. Nagradencev je sicer 43 iz 21 članic EU.

Pahorjevo kandidato so vložili slovenski evropski poslanci na pobudo Mojce Kleva Kekuš. Predlagali so ga, ker je “kot kritični pisatelj in veliki intelektual-

lec neprecenljivo vplival na slovenski jezik ter na kulturni razvoj območja med Italijo in Slovenijo”.

Pahor je pomemben Slovenec in veliki Evropejec, ki uživa velik ugled tako v Sloveniji in Italiji

kot v mednarodnem prostoru. Ta nagrada bi ob njegovem 100. življenjskem jubileju tako pomenila veliko priznanje za njegovo življenjsko delo, je ob vložitvi kandidature pojasnila pobudnica.

Boris Pahor, ki je avgusta dopolnil 100 let, je eden najbolj znanih slovenskih pisateljev. V Evropi je zaslovel predvsem z deli, v katerih opisuje grozote nacističnih koncentracijskih taborišč. V Sloveniji in pri slovenski manjšini v Italiji pa je poleg literarnega opusa znan tudi po družbenopolitičnem angažmaju.

Med Pahorjevimi deli so, poleg najbolj znane Nekropole, zelo znani tudi zbirka novel Grmada v pristanu ter romana Nomadi brez oaze in Spodaj s pomladjo. S svojimi deli je zaslovel najprej v tujini, šele pozneje so njegovo pisavo prepoznali v domovini. Že večkrat je bil predlagan za Nobelovo nagrado za književnost.

Med Pahorjevimi deli so, poleg najbolj znane Nekropole, zelo znani tudi zbirka novel Grmada v pristanu ter romana Nomadi brez oaze in Spodaj s pomladjo. S svojimi deli je zaslovel najprej v tujini, šele pozneje so njegovo pisavo prepoznali v domovini. Že večkrat je bil predlagan za Nobelovo nagrado za književnost.

Povejmo na glas

Večja blaginja, večji pritisk na človeka?

Vse bolj postaja jasno, da sodobno življenje v razvitem svetu, torej tudi pri nas in med nami, vse bolj pritiska na človeka, kar bi morali upoštevati v mnogo večji meri, kot se to dogaja sedaj. Ponovno izhajamo iz stopnjevanih umorov žensk, iz pojavi, ki ne more biti slučajen in je verjetno posledica dejstva, da so obremenitve našega načina življenja velike in očitno dobesedno uničevalne. Zelo pomenljiv in presenetljiv je podatek, kje je največ teh skrajnih dogodkov obupa in brezizhodnosti. Takole na prvi pogled bi rekli, da verjetno na jugu države, se pravi Italije, kjer naj bi bili ljudje močnejše vzkipljivi, vendar temu sploh ni tako. Največ tovrstnih izbruhov nasilja se dogaja na severu, skoraj polovica (!), na jugu okrog 30% in v srednji Italiji okrog 20%. Podatek je osupljiv, posebno če dodamo dejstvo, da je dežela z največ te vrste zločin Lombardija, in sicer s 17%, Lacij pa jih beleži pol manj. Ni težko ugotoviti, da se največ osebnih zlomov dogaja v najbolj razvitem predelu države, čeprav bi se nam zdelo logično, da bi jih bilo tukaj najmanj. Torej je jasno, da življenje najmočnejše obremenjuje predele, v katerih je materialna raven najvišja, ki potemtakem še ne pomeni duševnega blagostanja. Od tu naprej pa je kaj lahko prepoznati mnoge obremenitve, ki se dnevno prevešajo v nerazsodna in tragična dejanja. Najprej je tu neusmiljen ritem dela - ne nazadnje nekaj delamo skozi cel dan - in z njim povezana ostra tekmovalnost. Visoka materialna ra-

ven stane in je zanjo treba trdo delati. Ni si namreč mogoče privoščiti lastne neuglednosti, nujno si je izboriti dostojno bivališče, primeren avto, počitnice, obleko, pametni telefon, računalnik, da ne bi bili manj od drugih, to še posebej zaradi otrok, ki bi trpeli zaradi manjvrednosti. Sedanja kriza vse navedeno dodatno obtežuje, medčloveški odnosi se zato slabšajo, toliko bolj tisti bližnje narave, zaradi česar zakonske zveze vse hitreje razpadajo, istočasno pa vse več ljudi išče in zahteva gotovost v sočloveku. In kadar se ta negotovost izmakne, lahko popokajo živci in tu je nov umor. Ob vsem tem čutimo, da smo ob teh dogodkih brez moči, saj za preprečitev tragičnih spozab nimamo zdravila. Edino eno nam je dano spoznati: da je v največji duševni krizi ravno človek visoke materialne blaginje oziroma vsi mi. Civilizacija je segla v napačno smer, nas odtrgala od narave in nam dala vedeti, da so naše trenutne vrednote prešibke, da bi se preusmerili. In vendar obstaja rešitev, ki pa je očitno lahko le v večji in močnejši duhovnosti in v močnejši duševni osredotočenosti sredi valov sedanjega življenja - ti nas premetavajo kot orehovo lupino, če smo podlegli zunanemu ritmu stvari. Situacija ni lahka in prava smer je slej ko prej v prepoznavanju, da moramo biti mnogo bolj iskreno skupaj in biti mnogo bolj iskreno pozorni drug do drugega in za druge olajšanje, kar pa v tem trenutku zagotovo nismo.

Janez Povše

S 1. strani

Ali je tržaško ...

Teško je za nekoga, ki ni Tržičan, dojeti sporočilnost in težo, ki ga Gibanje Svobodni Trst ima v mestu in tržaški pokrajini. Naj kot primer velja preprosto navajanje videza, ki ga dreved 20. septembra ima v tem obdobju. Od nekdanjega legla postfašističnih privržencev se mimoidočim danes ta predel kaže okrašen z zastavami s helebardo na rdečem polju: najbrž to dokazuje, da se Gibanje veča ob prisotnosti ljudi različnih nazorov, ki se vsekakor

upravičeno sprašujejo o svoji prihodnosti. Preden se zato ta osebek spremeni v težko obvladljivo množico razočaranih, bi bilo modro opustiti maksimalistična stališča in stopiti na nivo treznega razmišljanja o stvarnem razvoju zalivskega mesta.

Gibanje Svobodni Trst s svojimi silno naprednimi, nemara donkihotskimi stališči obljublja sicer mestu, ali bolje nekdanji Coni A STO, tako bajno prihodnost, ki je nima niti Indija Koromandija. Storiteli pa bi

TRST Simpozij Zadružne kraške banke o stanju in perspektivah mesta

Izhodiščni potencial ni dovolj za tuje investitorje

Simpozij Zadružne kraške banke, ki je bil v sredo, 16. oktobra, v dvorani de Sabata v gledališču Verdi in sodi v niz vsakoletnih srečanj, s katerimi openska bančna ustanova obravnava aktualna gospodarska vprašanja, je imel zgovoren naslov: Trst. Pika - Nov odstavek. Potek srečanja je namreč docela zrcalil geslo, saj je v prvem delu predsednik Zadružne kraške banke Sergij Stancich v uvodnem nagovoru predstavil gospodarski razvoj Trsta, od nekdanjega razmaha v času avstrijskega cesarstva do kriznega obdobja, ki se v zalivskem mestu vleče že najmanj dve desetletji; v drugem delu pa so sooblikovalci okrogle mize, ki jo je vodil tržaški odbornik za gospodarski razvoj Edi Kraus, razglabljali, kako Trstu ob sedanjem nelahkem gospodarskem stanju ponuditi novo razvojno obdobje. Razmišljali so skratka o tem, kako naj si mesto po nespodbudni piki napiše nov, veder odstavek prihodnosti. Stancich je svoje izvajanje začel z omembo zgodovinskega dogodka, ki je bil za nadaljnji razvoj mesta ključnega pomena, in sicer ustanovitve svobodnega pristanišča leta 1719 v obdobju vladanja Karla VI. Habsburškega. Razvojno politiko je nato učinkovito nadaljevala njegova naslednica Marija Terezija, saj je tržaško pristanišče postalo eno najpo-

membnejših pristanišč v Evropi, največje pa v cesarstvu. Po Napoleonovem burnem obdobju se je razvoj mesta krepil, čemur je sredi 19. stoletja prispevala železniška povezava z Dunajem. V zadnjih desetletjih istega stoletja je mesto postalo četrto najpomembnejše urbano središče avstro-ogrškega cesarstva za Dunajem, Budimpešto in Prago. Po prvi svetovni vojni pa je bilo "romantike" konec. Ko je Trst prešel pod Italijo, se je vloga mesta spremenila: Trst je postal obmejnega značaja z veliko manjšim zaledjem v primerjavi s preteklostjo; pristanišče je izgubilo potencialni obseg uporabnikov, ki je v preteklosti omogočil njegov razvoj. Italijanska država je za Trst uveljavljala politiko subvencionalnega gospodarstva, ki se je ohranila skozi vse fašistično obdobje. Družbenoekonomsko tkivo se je močno spremenilo tudi zaradi etničnih represij režima. "Vsaka pobuda ali danost, za katero se je menilo, da je tuja (slovenska, hrvaška, judovska itd.), je bila prisiljena zapreti. Za mesto in za dober delež prebivalstva so bile finančne posledice

vse prej kot zanemarljive", je dejal Stancich, ki meni, da se pristop italijanske države k Trstu z gospodarskega vidika ni posebno spremenil niti po drugi svetovni vojni: asistencialistični duh je ostal nespremenjen. "Trst je bil končna točka Italije, ne pa začetna, tudi zaradi geografske lege ob meji, ki

podčrtati zlasti politične predpostavke, se je del mesta temu načrtu uprl. Trst je tako ponovno izgubil svoje zaledje. Stancich je posebno pozornost namenil določeni gospodarski dejavnosti, in sicer trgovini na drobno, ki se je v Trstu močno razvila zaradi prihoda kupcev iz nekdanje Jugoslavije, kar je vsak konec tedna prinašalo velik priliv nemških mark. To je bil eden izmed nosilnih stebrov tržaškega gospodarstva, ki pa ni spodbudil trajne razvojne politike mesta: "Zadovoljni smo bili, da smo lahko živeli iz dneva v dan". Posebno donosno je bilo tudi delo uvozno-

doprinos kavnega sektorja in še dve industrijski in pristaniški iniciativi iz 60. in 70. let, katere učinke lahko še danes koristimo: to sta tovarna Grandi Motori, sedanja Wartsila, in SIOT, naftovod,

nojadranskimi pristanišči, predvsem s Kopro; vzpostavitev pomembnega in konkurenčnega evropskega logističnega pola bi pomenila dodano vrednost za vse ozemlje. "Vse je mogoče narediti, dovolj je politične volje, ki naj bo usmerjena v razvoj območja". Žal pa je vprašanje starega pristanišča še vedno odprto, prav tako tudi tematika železarnice, usoda katere spravlja v obup več sto družin njenih delavcev. Tudi turistični sektor se v Trstu ni nikoli razmahnil, morda tudi zaradi slavnega tržaškega pomanjkanja gostoljubja in simpatije: cene hotelov in restavracij res niso vabljive za povprečne družine. Ali bomo znali izkoristiti priložnost stoletnice prve svetovne vojne - se je vprašal Stancich. Predsednik ZKB je obenem poudaril razvoj tržaškega zavarovalniškega sektorja v smer globalizacije: take multinacionalke nimajo več veliko skupnega s tržaško danostjo. Pomoč in solidarnost sta tako postali domena le skopega števila ustanov, med katerimi je Stancich podčrtal prav ZKB in Fundacijo CRT. Iz tega kriznega obdobja, ki ne zajema le gospodarstva, ampak tudi etiko človeka v zalivskem mestu, nas lahko rešijo le odgovorne odločitve: včasih ima vtis, da v Trstu ne obstaja res iskrena volja po spremembi, po tem, da bi ljudje zahajali k nam. Prav zato je potrebna skupna in dogovorjena volja bodisi javnih ustanov (občine, pokrajine, dežele in državnih organov) bodisi gospodarskih in družbenih dejavnikov, da se problemi končno rešijo v sprejemljivih rokih in z ustreznim ritmom.

/ str. 11
IG

Sergij Stancich (foto IG)

Foto IG

so jo tedaj upoštevali kot nevarno". Posebno poglavje je sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja odprl podpis osimskih sporazumov, ki so med drugim predvidevali vzpostavitev širše brezcarinske industrijske cone med državama mejama in izgradnjo potrebnih infrastruktur: zaradi različnih razlogov, med katerimi gre

izvoznih podjetij, ki je obenem pospešilo številne pomožne dejavnosti. Stancich ni pozabil poudariti, da si je s to situacijo ustvaril dobre koristi predvsem en del slovenske narodne skupnosti, saj je lahko med drugim računal na podporo TKB, "ki je danes (žal) ni več" - je dodal predsednik ZKB. Omenil je še velik gospodarski

nih ustanov. Nerazumljivo je tudi dejstvo, zakaj je italijanska nacionalna politika prepustila Avstrijcem in Nemcem prosto pot na Balkan, ki je bil, upoštevajoč zgodovinsko in gospodarsko vlogo Trsta "v naši pristožnosti". Predsednik ZKB je poudaril, da bi Trst potreboval veliko bolj perspektivno sodelovanje z drugimi sever-

7 programskih kombinacij: izberi pot svojega srca!

UPRIZORITVE SSG TRST V SEZONI 2013/14

Nina Raine - **Plemena** od 8. novembra
Spiro Scimone - **Dvorišče, Koli** od 10. januarja
Anton Pavlovič Čehov - **Striček Vanja** od 14. marca
Yukio Mishima - **Pet modernih nō dram** od 9. maja

GOSTUJOČI PREDSTAVI V OSNOVNEM ABONMAJU

Aleksander Nikolajevič Ostrovski - **Nevihita** 21. in 22. decembra
Iztok Mlakar - **Sljehrniki** 15. in 16. februarja

MODRI PROGRAM

John Patrick Shanley - **Dvom** 9. decembra
eVolution Dance Theatre - **Electric city** 25. februarja
Choderlos de Laclos, Christopher Hampton - **Nevarna razmerja** 28. marca
Anton Foerster - **Gorenjski slavček** 13. junija 2014 v Operi Ljubljana
(z avtobusnim prevozom)

ZELENI PROGRAM

Balletto di Roma - **Contemporary tango** 26. novembra
Magnifico & Srbski vojni orkestar Stanislav Binički 27. decembra
Enrico Luttmann - **Sen** 20. februarja
William Shakespeare - **Hamlet** 15. aprila

RDEČI PROGRAM

Aldo Nicolaj - **Parole, parole ali Ni bila peta, bila je deveta** 30. januarja
Andrej Rozman Roza - **Passion de Pressheren** 6. februarja
Nebojša Pop-Tasić - **Marlene Dietrich** 4. marca
Svetlana Makarovič - **Krizantema na klavirju** 4. aprila

Vse predstave bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi

Informacije in vpisovanje abonmajev špi blagajni v ulici Petronio 4
Urniki: pon. 10.00 - 15.00 / 17.00 - 20.00, tor - pet 10.00 - 15.00

Postani naš prijatelj na facebooku!

SLOVENSKO
STALNO
GLEDA-LIŠČE

www.teaterssg.com

STANDREŽ Mladinsko misijonsko bdenje

Po sledovih Duha v naših skupnostih

Goriško škofijsko misijonsko središče in Mladinska pastorala sta v petek, 18. oktobra zvečer, v cerkvi sv. Andreja apostola v Štandrežu priredila misijonsko bdenje za vernike vse škofije. Ob (dvojezičnem) branju beril in odlomkov iz škofovega pastirskega pisma *Kdo je Cerkev*, ki postavlja pod drobnogled prve krščanske skupnosti, ter ob razigranem mladinskem petju (odlično so se izkazali slovenski skavti!) so številni navzoči lahko v zbranosti razmislili o tem, da je vsak krščenec obenem tudi misijonar, poklican, da v vsak-

Msgr. Karel Redaelli

danjem življenju in z vsakdanjim življenjem priča o lastni veri. Na to osrednje izhodišče je uvodo-

ma opozoril tudi odgovorni v škofiji za mladinsko pastoralo, mladi in dinamični g. Nicola Ban, ki je tudi spomnil na besede svetega očeta Frančiška na Svetovnem dnevu mladih v Rio: "Pojdite po vsem svetu brez strahu služiti!" Tudi "bogastvo jezikov", v katerih so

G. Nicola Ban

dih, ki so prinesli na oltar pet barvnih svetilk, simbol petih celin, je v cerkev vstopil nadškof Karel Redaelli. V homiliji je razvil nekaj misli o priliki o sejalcu in o prvih skupnostih verujočih. Poudaril je, da nas ne sme skrbeti, kaj naj naredimo in česa ne, temveč moramo raje zreti v delovanje Duha, da bi prepoznali njegove sledove v naših skupnostih. Veliko stvari bi se spremenilo, če bi prisluhnili Duhu in dopustili, da bi s svojo gorečnostjo vžgal v naših srcih ogenj strasti za Gospoda in njegov evangelij. Štirje mladi so nato z besedo in projekcijo diapozitivov razdelili z navzočimi žive vtise z izkušnje na Svetovnem dnevu mladih v Rio, kjer so jih ljudje velikodušno sprejeli, kjer so ob katehezah in drugih srečanjih spoznali ogromno vrstnikov, kjer so sredi treh milijonov mladih na plaži Copacabana v tišini začutili, kako jih je Francisek vse skupaj močno objel. Po izpovedi vere je msgr. Redaelli poskrbel, da vsak mladi poškropil vernike z blagoslovljeno vodo. Obred so sklenili pomenljiva znamenja: mladi so prinesli pred oltar čevlje delavca, otroka, dojenčka, ženske in mlade, da bi skupaj s temi osebami živeli po evangeliju in hodili po poteh sveta. Pri vratih so razdelili listek z pogato ponudbo mladinske pastorale. Več na: www.gopagio.org, www.facebook.com/gopagio ali nicola.ban@arcidiocesi.gorizia.it. / DD

Izpoved žene

"Bili so časi, ko je vse šlo počasneje, da sem lahko v danem trenutku zmogla in hotela narediti, kar sem se namenila. Danes gre vse bolj počasi ... Ali naj razmišljam o staranju? Ne eno in ne drugo! Realnost je tista, ki mi daje smisel ob tem, da sem dobila močno duhovno podlago v mladosti in jo potem nadgrajevala. In ta duhovnost je tista, ki ne dovoli, da bi me materialne potrebe ali nepotrebe vrgle s tira. Človek je nesrečen, če ne najde ravnotežja med realnostjo in željami. Te dni sem spet šla peš na Sv. Goro s Prevala s svojim "gospodom". In vseč mi je ali pa mi vedno bolj postaja vseč, da moj

soproj ne govori veliko. Tako je moja meditacija po poti proti vrhu h Kraljici Svetogorski umirjena, pa tudi veličastna. Lepo je, da je cerkev odprta. - Pridemo in gremo, prinesemo skrbi in težave, jih tu pustimo, potem pa odidemo vsak v svojo dolino laže ali vsaj z manjšim bremenom, kot smo šli tja gor, lahko pa celo brez njega in z novim zagonom v jutrišnji dan ... Dozdeva se mi, da, če bi morala danes za večno oditi, bi rekla: "Tukaj sem"! - tako lepo je to doživljanje z bremenom in tegobami, ki smo jih pustili na Gori. Vsaka nova preizkušnja postaja kot nepopisan list, ki ga bo treba na novo popisati. In vrt! - Stik s krompirjem pa s

koloradarjem. Sreča, ko se odpravim v gore: Soriška planina, Razor, Rodica ..., pa malo namakanja v Bohinjskem jezeru - kako lahka in umirjena sem po vsem tem! Vedno znova me prese- neča, da se nekateri vrtno vedno v istem krogu: kdo se je ločil, kdo se še bo, kdo ima in kdo nima prijatelja, prijateljice ... Ja, hudo je, vedno znova zapažam, da ne zdržimo več drug z drugim in da potrebujemo - ali mislimo, da jih res potrebujemo - vedno nove poskušnje. Tako postajajo življenjske zgodbe vedno bolj krute. Ne samo da se velikokrat nekatere ženske čutijo zavržene, ampak, kar je hujše, nočejo spoznati, da ko ne spoštujejo več dostojanstva svojega telesa, jim je po lastni krivdi vzeto še zadnje do-

stojanstvo, ki ga imajo ... Tam na Gori pa mora Ona vse to poslušati, spremljati, pa tolažiti - seveda, če smo sposobni biti iskreni do sebe pred Njo in Njenim Sinom. In čas bo šel dalje, drugi bodo zopet prihajali in odhajali, kot so toliki rodovi pred nami ... Ona pa bo s svojim Sinom za vse te naše življenjske malenkosti, iz katerih mi delamo težave, imela vedno neki prostorček v svojem Srcu..."

AK

Miseln in življenjska podlaga velikega dela (7)

Zapuščina svetega Cirila in Metoda in poslanstvo slovanskih narodov

Pri posebnem poudarku na osebo, človeka je v slovanski duhovnosti močno naglašen simbol srca. Kjer sta na Zahodu v ospredju razum in um, je pri Slovanih v ospredju srce. Višeslavcev pravi, da pojem srca zaseda središčno mesto v mistiki, religiji, v poeziji. (B. Vyšeslavcev, *Serdce v hristianskoj in indijskoj mistike*, Paris 1929, 5) Ivanov pravi: iskati hrano za srce pomeni vrniti se k Bogu, kajti samo Bog je srce, ki vse objema. (P. Ivanov, *Smirenje vo Hriste*, Paris 1925, 97) Biti brez srca pomeni biti ateist, ker je stvarni stik z božanstvom možen samo v globini jaza, srca. (B. Vyšeslavcev, *Serdce v hristianskoj in indijskoj mistike*, 30) Špidlík daje nekaj pojasnil, da bi se izognili obtožbam banalnega sentimentalizma. V slovanski tradiciji pomeni srce celovito spoz-

nanje, trajno razpoložljivost človeka in intuitivno spoznanje. (T. Špidlík, "L'inculturazione slava", 26) Gre torej za celovito spoznanje, ki je intuitivno in vključuje religiozni, socialni, filozofski in znanstveni vidik. Ti vidiki pa imajo temelj v življenjski konkretnosti resnice. (N. O. Losskij, *Histoire de la philosophie russe des origines à 1950*, Paris 1954, 26. V zahodni misli je srce povezano bolj s trajnimi razpoložljivostmi volje, medtem ko so čustva bolj labilna in spremenljiva, slovanski pogled na srce pa kaže predvsem na celovitost človeka in sodelovanje med različnimi sposobnostmi. Tudi, ko gre za čustva, je treba ločiti med različnimi kategorijami čustev: telesnih, duševnih in duhovnih. Nekatera so labilna, trajno je samo duhovno čustvo, ko bije človeško srce

skladno s Svetim Duhom. Tu se približa gotovost zveličanja, ki je predhodna večnosti. (T. Špidlík, "L'inculturazione slava", 27) Poudarjanje pomena srca je značilno zlasti za duhovne slovanske avtorje 19. stoletja in je predstavljalo neko obliko izpovedi vere proti racionalizmu, ki se je širil z Zahoda. Teofan Zatvornik je zapisal, da je pomen srca, da čuti vse, kar se dotika človeške osebe. (Teofan Zatvornik, *Čto est' duhovnaja žizn'*, Moskva 1897, 26) Poklicanost narodov in mesijanizmi Janez Pavel II. je zapisal, da so vsi ljudje in narodi, vse kulture in civilizacije v Božjem načrtu in celostni odrešitveni zgodovini poklicani, da bi spolnili svojo nalogo in svoje posebno mesto. Delo svetih bratov je to zavest in veličino

ukoreninilo med Slovani: "Po tem sporočilu, ki so ga ob svojem času potrdili cerkvene oblasti, rimski škofje, in carigradski patriarhi, so mogli Slovani začutiti, da so z drugimi narodi zemlje potomci in dediči obljube, ki jo je Bog dal Abrahamu. (1 Mz 15, 1,21) Po cerkveni organizaciji, ki jo je ustvaril nadškof Metod, pa tudi po zavesti, ki so jo dobili o svoji krščanski identiteti, so zavzeli mesto, ki jim je pripadalo v Cerkvi, ki je bila od tedaj zasajena v tem delu Evrope". (Janez Pavel II., *Okrožnica Apostola Slovanov*, št. 20) Poklicanost narodov potrebuje svojo globoko utemeljitev in razlog. Podobno kot Izraelski narod je tudi Cerkev že od vsega začetka zaznala in čutila svojo poklicanost v tem delu Evrope". (Janez Pavel II., *Okrožnica Apostola Slovanov*, št. 20) Poklicanost narodov potrebuje svojo globoko utemeljitev in razlog. Podobno kot Izraelski narod je tudi Cerkev že od vsega začetka zaznala in čutila svojo poklicanost v tem delu Evrope". (Janez Pavel II., *Okrožnica Apostola Slovanov*, št. 20) Poklicanost narodov potrebuje svojo globoko utemeljitev in razlog. Podobno kot Izraelski narod je tudi Cerkev že od vsega začetka zaznala in čutila svojo poklicanost v tem delu Evrope". (Janez Pavel II., *Okrožnica Apostola Slovanov*, št. 20)

je za judovskim narodom takoj ruski narod, ki je prevzel idejo mesijanizma, ki prežema njegovo zgodovino vse do komunizma. N. Berdiaeff, *L'idée russe. Problèmes essentiels de la pensée russe au XIXe et début du XXe siècle*, Paris 1996, 41 Ruski misleci so nekako sanjali, da so rešitelji človeštva ali vsaj svojega ljudstva. (N. Losskij, *Histoire de la philosophie russe*, 205) Med njimi se je pojavilo pomenljivo ime: Sveta Rusija. Noben drugi krščanski narod ni imel podobne ideje. Rusi pa so to ime sprejeli ne z napačnim, ampak s ponižno zavestjo, da so posvečeni za sveto službo svetu. V ozadju je bilo novo ime, ki ga prejme krščenec ali redovnik pri tonsuri. Sveti Peter je o tem zapisal: "Vi pa ste izvoljeni rod, kraljevsko duhovništvo, svet narod, ljudstvo za Božjo last, da bi oznanjali odlike tistega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito luč". (1 Pt 2,9) Gibanje slavofilov je v 19. stoletju privzelo Heglovo idejo o poklicu narodov, in kar je Hegel nanašal na nemški narod, so oni aplicirali na ruski narod. (N. Berdiaeff, *L'idée russe*,

svetnim" - učeno bomo slišali reči: med "sakralnim" in "profanim". Še vedno prag kaže, da je onkraj njega nekaj, kar je ločeno od sveta, kar je posvečeno, kar je izvzeto iz navadne rabe. Prek cerkvenega praga vstopimo v prostor, kjer Bog prebiva med ljudmi, zato je še vedno moč videti na pročeljih nekaterih cerkev besede iz 1. Mojzesove knjige: "Kako strah vzbujajoč je ta kraj! To ni nič drugega kakor hiša Božja in vrata nebeska" (28,17). Gre torej

za tisto dolžno strahospoštovanje, tudi zato, ker cerkveni prag stoji na začetku vprašanja o življenju in smrti, saj gre po krščanskem prepričanju in verovanju pri svetem bogoslužju ravno za to. In vendar vstopamo tako zlahka in skorajda brezbrizno v cerkev, kakor ne bi bilo nobene razlike med cerkvijo in drugimi prostori, v katere v življenju vstopamo, kot recimo kino dvorana ali trgovina. Pogosto torej pozabljamo, da sta prestopiti prag cerkve in vstopiti v njeno notranjost dejanji, ki človeka kliče k temu, da bi stopil na neko pot, da bi na sebi nekaj spremenil in bi se pustil spremeniti, oblikovati. Tam, kjer je Boga mogoče gledati "iz oči v oči, iz obličja v obličje", je tudi možnost prerodenja, začetka novega življenja, kakor se je zgodilo Jakobu, ki je postal Izrael, Simonu, ki je postal Peter, in Savlu, ki je postal Pavel. Pragov cerkve je lahko velik - predodreje, lopa, stopnišče. Vendar pa prag cerkve par excellence predstavljajo cerkvena vrata, ki se jim bomo podrobneje posvetili prihodnjik.

Andrej Vončina

47). Nekateri so šli tudi v Nemčijo poslušat predavanja Schellinga, ki je imel rad ruski narod in je podpiral njegov mesijanizem. Tu je zanimiv tudi poljski mesijanizem, ki je bolj usmerjen v trpečo razsežnost poljskega naroda. Predstavlja ga zlasti filozof Cieszkowski. (G. Cunico, "Il messianismo polacco. Hoene Wronski, Mickiewicz", Cieszkowski, *Humanitas* 40 (2005), št 1-2, 200-220. Solovjov se je v svojem delu *Ruska ideja* približal temu mislecu. Ob pogledu na veliko rusko cesarstvo ga je zanimala vloga Rusije v vesoljni zgodovini. Poudaril je, da je treba iskati odgovore v večnih resnicah religije, ker ideja enega naroda ni to, kar on misli o sebi v času, ampak kar Bog misli o njem v večnosti. (V. Solovjov, *L'idée russe*, Paris 1888, 6). Sicer pa mora biti tudi znotraj naroda in ljudstva ohranjena vloga posameznika, ki je oseba ali več konkretnih oseb. V tem smislu Berdiajev ne govori o narodu, ampak o ljudstvu. (N. Berdiaeff, *L'idée russe*, 209.)

/ dalje
Primož Krečič

V organizaciji goriške območne karitas

Dobrodelni koncert Goriška dlan

Goriška območna karitas je 4. oktobra v Novi Gorici pripravila dobrodelni koncert z naslovom Goriška dlan, katerega izkupiček

karitas Marija Mlinar. Goriška območna karitas pokriva območje dekanij Nova Gorica in Šempeter in deluje kar v 38 župnijah. V lanskem letu je 300

daljavo. Na tem področju je lani 345 šolarjev prejelo šolske potrebnosti in za 2.130 evrov bonov, poleg tega pa je bilo za pomoč otrokom namenjenih še 7.117

ŽePZ Rože Nova Gorica (foto atelje Pavšič-Zavavlav)

je v celoti namenila aktivni pomoči socialno ogroženim družinam, kar je eno najboljšejših poslanstev karitas. V prepolni športni dvorani OŠ Milojka Štrukelj so goriški izvajalci zabavne glasbe, zborovski pevci, plesalci, recitatorka in skavti s svojim programom navduševali tiste, ki so se odločili darovati svoj prispevek za ljudi v stiski.

„Dejstvo je, da bo v letu 2014 za Slovenijo prenehala evropska subvencija v obliki hrane, zato smo iz Slovenske karitas dobili namig, da se moramo odslej znati sami. Namen organiziranja dobrodelne prireditve je dvojen, najprej, da pridobimo potrebna sredstva za nakup hrane, in tudi zato, da čim širši krog ljudi seznanimo z našim delom. Potrebe po pomoči v obliki hrane so se v zadnjem letu dvignile najmanj za tretjino, če pa primerjamo podatke izpred petih let, se je številka povečala za 160 %“, je povedala voditeljica območne

stalnih in 200 občasnih prostovoljcev opravilo 16.500 ur prostovoljnega dela. Tako so v centru karitas v Novi Gorici v lanskem letu pomoč v hrani razdelili 431 družinam in 202 posameznikom, ki so skupaj prejeli 2.346 paketov, v Solkanu pa je 340 družin in posameznikov prejelo oblačila in obutev ter 15 družin pohištvo. Za redno izvajanje pomoči je Škofijska karitas lani zanje nabavila 6.911 kg hrane, hrane iz EU je bilo v treh dobavah 49.050 kg/l, iz lastnih sredstev pa so kupili 4.730 kg, darovane in zbrane hrane v košaricah po trgovinah in župnijah pa je bilo 3.100 kg. Skupaj skoraj 64.000 kg hrane. Poleg razdeljevanja hrane so aktivni še na drugih področjih, kot so pomoč otrokom z razdeljevanjem šolskih potrebščin, plačilo šolske prehrane in posvojitve na

Novogoriški skavti (foto atelje Pavšič-Zavavlav)

evrov. V različne programe pomoči je bilo na Goriškem vključenih 1.130 otrok. Finančno pomoč je na goriškem območju pri plačilu položnic iz sklada Škofijske karitas lani prejelo 71 družin in posameznikov v znesku 13.177 evrov, iz sklada Goriške karitas pa še dodatnih 19.320 evrov. Ne gre zanemariti pomoči ostarelim, bolnim in osamljenim, kjer so predvsem pred prazniki prostovoljci opravili

1.714 obiskov po domovih in 1.057 obiskov v bolnišnici in domovih za ostarele. Srečanj po župnijah se je udeležilo 1.140 starejših, romanj pa 117. Pri tej pomoči so lani porabili 5.787 evrov. Pomembno vlogo pri njihovem delovanju pa ima tudi svetovanje in lani je bilo teh opravljenih kar 293. Gre za različne vrste svetovanj ljudem v stiski. Pregled strukture prejemnikov pomoči v skladišču Nova Gorica pokaže, da so na prvem mestu velike družine z nizkimi prejemki, sledijo brezposelnost obeh staršev, enostarševske družine z nizkimi dohodki in majhnimi otroki, ali take brez dohodkov ter starejši zakonci z minimalnimi pokojninami. Vzroki so izguba zaposlitve, nizki prejemki (plača, pokojnina), dalj časa trajajoča brezposelnost, zadolženost, bolezen in invalidnost, visoki stroški bivanja (predvsem najemnine stanovanj pri zasebnikih). Med prejemniki pomoči prevladujejo neslovenske družine, vendar se je tudi število slovenskih družin v primerjavi s preteklim letom povečalo, med njimi prevladujejo družine s šoloobveznimi otroki in enostarševske

družine, v katerih so večino skrbi prevzele mame. Na tem področju pa so še druge dejavnosti, kot so redno spremljanje in ozaščanje o novih oblikah stisk po župnijah in v družbi ter sodelovanje z vladnimi in nevladnimi institucijami pri pomoči, kar se je, na primer, še posebej odrazilo ob lanskih poplavih. Predsednik Goriške območne karitas g. Cvetko Valič se je ob koncu koncerta zahvalil tako voditeljem prireditve Marijani Remiaš, Mojci Dolinšek in Marku Lazarju kot vsem nastopajočim, ki so darovali svoj talent in čas, obiskovalcem prireditve pa za njihov prispevek, da bodo lahko še naprej pomagali.

Urška Testen

Kratke

V Stični spominska razstava Ars sacra - risbe Leona Koporca

V Muzeju krščanstva na Slovenskem v Stični so pred nedavnim odprli razstavo Ars sacra - risbe, s katero se ob deseti obletnici njegove smrti spominjajo akademskega slikarja Leona Koporca.

Na razstavi so prvič javno predstavili 41 risb, skic in študij, ki so po svoji naravi izjemno intimen segment pri nastajanju umetnine. Iz stiškega muzeja so sporočili, da z občasno razstavo Leon Koprca: Ars sacra - risbe nadaljujejo predstavitev umetnikov, ki so ustvarjali in še ustvarjajo na področju sakralne likovne umetnosti.

Z razstavo se spominjajo Koporca, ki je s svojim opusom sakralnih likovnih del, nastalih v obdobju skoraj treh desetletij, opremil 15 slovenskih cerkva in dve v tujini. Del na razstavi prvič predstavljene risbe, skic in študij so objavili v razstavnem katalogu.

Kot so dodali, se je Koprca ob naročilih za notranjo likovno opremo sakralnih objektov najprej srečal z zahtevno nalogo, kako oltarne slike in slike križevnega pota umestiti v historične objekte ali v arhitekturno razgibane prostore modernih cerkva.

Omenjeno vprašanje je umetnika vodilo do poglobljenega študija in iskanja najboljših rešitev v duhovnem izrazu in prostorskih danostih. Izid tega pa so bile številne skice, risbe, študije in osnutki kasnejših likovnih del.

Leon Koprca se je leta 1926 rodil v Ljubljani, slikarstvo pa je študiral na Akademiji upodablajočih umetnosti, kjer je opravil tudi specialko. Leta 1959 se je zaposlil kot likovni pedagog, nato pa se je po skoraj dveh desetletjih vrnil v svobodni poklic. Razstavljal je na več kot 50 samostojnih in skupinskih razstavah ter se udeležil več kot 70 slikarskih kolonij v domovini in tujini. Njegova poglobljena tema je bila figuralka. Umrl je leta 2003.

Avtorica razstave je nekdanja direktorica Koroške galerije likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu Milena Zlatar, ki je avtorjevo delo tudi predstavila. Razstava Koprčevih risb, skic in študij bo v Stični na ogled do 19. novembra 2013.

Župnijska Karitas Rovte / Koncert Verjamem Vate

Župnijska Karitas Rovte vabi v nedeljo, 3. novembra, ob 15. uri v Dom krajanov Rovte na 18. dobrodelni koncert z geslom: "Verjamem Vate". Na dobrodelnem koncertu bodo sodelovali OŠ Rovte, pevka Martina Šraj, Ansambel Narcis, pevec Dejan Vunjak, sekstet Odoica, harmoniker Peter Kavčič, flavtistki Veronika Gabrovšek in Lucija Kavčič, Glasbena skupina Mihotova banda, mladi harmonikarji skupine Nimaš za burek, Ritmična skupina, Gorčično zrno, Družinski ansambel Arhar, Ansambel Jurčki. Pozdravil bo župan Berto Menard. Nagovor bo imela strokovna delavka na Škofijski Karitas Ljubljana, gospa Alenka Petek. Koncert bosta povezovala Maja Nagode in Jože Treven.

Znamkarska akcija je našla 1.428,00 evrov

Občuteno pismo misijonarke iz Kijeva

Patrom Marijinim uslužbencem v Monte Berico pri Vicenzi je bilo poslanih 38,50 kg znamk za njihove misijone. Patrom kamilijancem v Rim pa je bilo poslanih 41,00 kg znamk za zdravila gobavcem v Burkina Faso.

Pred kratkim smo prejeli žalostno vest, da je v Rimu umrl brat kamilijanec Antonio D'Agnes. Z njim smo bili povezani od leta 1998 z znamkarsko akcijo, ki mu je pomagala nabirati sredstva za zdravila gobavcem v Burkina Faso, kjer je 35 let deloval kot bolničar p. Giovanni Grigoletto. Posredujemo vam nenačakovano pismo, ki smo ga prejeli iz Kijeva (Ukrajina), tako da boste spoznali, kaj se dogaja popolnoma v drugem svetu, kot je daljna Afrika. Poslala nam ga je misijonarka s. Jožica Sterle.

„Najprej se vama lepo zahvalim za dar, ki sta ga namenila za potrebe tukajšnjega misijona. Zelo smo vama in vajini

sodelavcem hvaležni, da nam tako zvesto stojite ob strani, saj brez pomoči dobrih ljudi tukaj ne bi mogli ničesar narediti. Tako pa imate delež pri vsem, kar se tukaj dogaja. Tudi mi se vas spominjamo v svojih molitvah. Preteklo leto je bilo za nas v Kijevu zelo blagoslovljeno, saj se

Kamilijanec p. Giovanni Grigoletto v misijonu Burkina Faso

nam je odprlo sodelovanje z bolnišnico, kjer sprejemajo in zdravijo tudi brezdomce. Na veliki

petek popoldne je na naša vrata potrkal brezdomec in se predstavil, da je Jezus. Bil je tako uma-

Afrika - Burundi - ženske so šle po vodo (p. Mlinarič)

ki ga je odpeljala v bolnišnico. Tam so ga sprejeli, me pa smo ga pogosto obiskovali in oskrbovali z zdravili, da bi zdravniki videli, da je nekomu mar zanj in ga ne bi vrgli na cesto. Z osebjem bolnišnice smo se dogovorile, da ga bodo držali toliko časa, dokler mu ne bodo uspeli urediti potrebnih dokumentov za v center za brezdomce. Dokument nam je po 3 tednih uspelo dobiti, on pa je noč pred tem umrl. Bil je res od Boga poslan, kajti preko njega smo se spoprijateljili z zdravniki in medicinskimi sestrami. Sedaj nas vedno pokličejo, če imajo brezdomca in mu je treba pomagati z zdravili ali z urejanjem dokumentov. Po Božji previdnosti smo se seznanile tudi z dobrim zdravnikom na sprejemnem

oddelku. Ko smo enkrat pomagale pri sprejemu brezdomca in ga namesto njihovega osebjema umivale, smo videle veliko pomanjkanje oblek. Namesto hlač so mu prinesli krilo in se opravičili, da nimajo ničesar drugega. Oblekli smo ga kot pionirko: belo srajco in modro krilo. Bil je tako bolan, da je vse prenesel, samo da so ga sprejeli. Nam pa je to dalo misliti. Doma smo pregledale zaloge obleke in jim odstopile, kar smo mislile, da bodo potrebovali. Ko so videli, da jim lahko pomagamo, so se opogumili prositi še za obutev. Brezdomce običajno pripeljejo tako umazane in raztrgane, da je treba vso obleko zamenjati. To, kar lahko naredimo, je sicer kapl-

sebi, ampak lahko pokličejo in jim bomo po svojih močeh pomagali. Brezdomcev ne odpuščajo več na cesti, ampak počakajo, da jim uredimo dokumente za v center.

Večji problem pa je nastal, ko je bilo treba pomagati brezdomni ženi. Državni center namreč sprejema samo moške, ki jih je na cesti veliko več kot žensk. Tokrat smo spraševali na vse strani in tako izvedeli za protestante, ki sprejemajo vsakogar. Tudi našo ženo so sprejeli. Njihov center je v bistvu skupek starih barak, vendar ima njihova vodnica široko srce in pravi, da jim tudi pošilja Bog, oni pa so jih dolžni sprejeti. Z Bogom želijo sodelovati. Tam živijo mlajši in

starejši ter drug drugemu pomagajo. Ko je s. Barbara začela tečaj nege bolnika, so tudi iz tega centra prišli 3 mladi, da bi izpopolnili svoje znanje. Videle so se, da imajo že veliko prakse, saj bolnike negujejo vsak dan. Tudi tečaji kuhanja in šivanja so dobro obiskani.

Naj vam Gospod vso vašo skrb, dobroto in prizadevanje za dobro ubogih obilno povrne s svojimi darovi, zdravjem in blagoslovom. Prejmite prav lep pozdrav od vseh nas iz Kijeva“.

Revne družine so dobile dostojen dom po zaslugi humanitarne ustanove Akamasoa misijonarja p. Pedra Opeke

ja v morje, vendar se počasi spreminjata mišljenje in način reagiranja osebe v bolnišnici. Vidijo, da niso prepuščeni sami

s svojimi darovi, zdravjem in blagoslovom.

Kratke

Andrej Aplenc in Alenka Puhar gosta srečanja pod lipami v Centru Bratuž

V četrtek, 24. oktobra, ob 20. uri se v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž obeta prvovrsten večer. Protagonista srečanja pod lipami bosta mag. Andrej Aplenc in časnikarka Alenka Puhar. Magister strojništva in publicist Aplenc je bil na Golem otoku zaprt dvakrat; tam je preživel tri leta. Kasneje se je izselil v ZDA, ob plebiscitu se je vrnil v Slovenijo. Postal je tudi generalni direktor Slovenskih železarn, sicer pa je vseskozi dejaven v organizacijah civilne družbe, prodoren analitik in komentator. Z njim se bo o nečloveških razmerah, ki so vladale na Golem otoku, pa tudi o zgodovinskem spominu in vrednotenju le-tega pogovarjala avtorica dokumentarcev, raziskovalka in aktivistka na področju človekovih pravic ter ena izmed akterk "slovenske pomladi" Alenka Puhar. Toplo vabljeni!

Druga Pravljlična urica v Feiglovi knjižnici / Lev je prišel v knjižnico!

Tudi drugo pravljlično srečanje v Feiglovi knjižnici v ponedeljek, 14. oktobra 2013, je v privlačno mladinsko sobo privabilo okoli trideset malčkov. Tokrat so izvedeli, kako je kralj vseh živali, močni lev, zašel med knjižne police in bil miren in tih, zarjul je le, ko je knjižničarka

nesrečno padla s stola, medtem ko je iskala na višjih policah neko knjigo. Pravljlično zgodbo, ki je vsebovala kar nekaj drobnih poučnih prebliskov, predvsem o tem, kako se je treba obnašati v knjižnici, kjer moramo biti tiho in spoštljivi do vseh, ki se tam zadržujejo, je spretno kot vselej razvijala knjižničarka Luisa Gergolet. Kar dolgo in vsebinsko bolj zahtevno tematiko je z živahno pripovedjo znala približati malim cicibanom in jim ob koncu podarila okrogel kartonček na paličici, da so na njem, po svoji otroški domišljiji, lahko narisali levo glavo. Povabila jih je tudi, naj si, preden odidejo, izberejo eno ali več ilustriranih knjizic, ki z lepo založenih polic vabijo, naj jih mali vedoželjni bralci vzamejo v roke. / IK

Iz beležke goriškega nadškofa

Goriški nadškof msgr. Karel Redaelli bo v petek, 1. novembra, ob 10.30 v mestni stolni cerkvi vodil slovesno somaševanje ob prazniku Vseh svetih; ob 15. uri bo na goriškem pokopališču vodil spominsko liturgijo za pokojne in blagoslovil grobove. V soboto, 2. novembra, bo ob 19. uri v stolnici vodil somaševanje na dan vernih duš.

Še prosta mesta na dveh jezikovnih tečajih Ad formanduma

V kratkem bosta na Ad formandumu v Gorici stekla dva tečaja jezikov: tečaj slovenščine na osnovni stopnji A1 (30 ur) bo potekal ob ponedeljkah in sredah (19.00 - 20.30), medtem ko bo tečaj nemščine, prav tako na osnovni stopnji A1, potekal ob ponedeljkah (19.00 - 20.30) in ob sredah (19.00 - 21.15). Jezikovna tečaja sta osnovana na posredovanju prvin izbranega jezika, ki v relativno kratkem času omogočijo udeležencem osnovno sporazumevanje v tujem jeziku. Na oba tečaja se zainteresirani lahko še prijavijo. Tečaja bosta potekala na sedežu Ad formanduma v Gorici (Verdier korzo 51) in se bosta pričela prvi teden v novembru le ob zadostnem številu prijav.

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Veliki in Mali polžek

Igrivi predstavi za iskriv začetek

Sedemnajst let je minilo, odkar je Goriški vrtljak, ki v novogoriškem okolju otroke uvaja v gledališki svet že nad trideset let, skočil čez mejo in se lepo usidral tudi pri nas. Za to se moramo zahvaliti predvsem Slovenskemu narodnemu gledališču Nova Gorica, tedanjemu Primorskemu dramskemu gledališču, in njegovemu neutrudnemu odbiralcu predstav za otroke režiserju, pedagogu in mentorju Emilu Aberšku, ki ga v našem prostoru imamo zelo radi in ga cenimo tudi zato, ker je bil kar nekaj desetletij uspešen režijski vodja dramskega odseka PD Štandrež. Tudi letos je s svojimi dragocenimi nasveti pripomogel, da je Kulturni center Lojze Bratuž

pripravil kakovosten program osmih predstav, in sicer štiri za abonma Veliki polžek in štiri za abonma Mali polžek. Tako bodo tudi letos ob sodelovanju goriškega in doberdobskega ravnateljstva večstopenskih šol s slovenskim učnim jezikom naši šolarji igrivo spoznavali otroške igre iz domače in tuje dramske zakladnice in odkrivali male in velike zakonitosti življenja, ki so vselej nevsiljivo prisotne v otroških igrah. Ob njih bodo lahko bogatili besedni zaklad in začutili, kako lepo zveneč je slovenski jezik, ko privre iz izkušenih ust igralcev. Ne nazadnje je pomembna vloga vrtiljaka tudi ta, da otroke navaja zahajati v gledališče, v upanju, da mu bodo ostali zvesti tudi, ko dorastejo. Kot vedno bodo učenci na predstave v Kulturni center Lojze Bratuž prihajali v jutranjih urah, saj spadajo ti obiski gledališča v učni program.

Prvi so letos živahno prestopili prag velike dvorane KCLB osnovnošolci od drugega do petega razreda, v ponedeljek, 14. oktobra 2013. Na dveh ponovitvah – sedežev v dvorani je namreč premalo, da bi sprejeli vse šolarje hkrati – so spremljali dogodivščine porednega in pogosto

prav naivnega Ostržka, ki se je nenehno moral boriti med dobro in slabo stranjo svoje osebnosti, kot se pač mora vsak izmed nas skozi vse življenje. Mojstrski opis pustolovskega življenja lutke, ki je ob koncu postala človek, italijanskega avtorja Carla Collodia je v zabaven, jasen, predvsem pa igriv gledališki prikaz spretno strnil Emil Aberšek, tudi režijski mentor predstave, ki so jo izvajali mladi člani KD Gledališča na

vošolčki iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva, pa so neizmerno uživali ob predstavi Zajtrk, s katero jim je postreglo

kokoš, poreden žakelj in šaljiv marmeladomat. Z zabavno zgodbo, ki sta jo štiričrtno napisali Simona Hamer in Ajda

Prizor iz predstave Zajtrk

Utrinek iz predstave Ostržek

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica v torek, 15. oktobra 2013, v goriškem KC

Lojze Bratuž. Kako iznajdljivi je treba biti ob pripravi zajtrka, sta živahno in z mnogimi humorimi utrinki prikazali igralci Ana Facchini kot Tamala, ki se trudi, da bi našla pravi recept za palačinke, in Medea Novak-Tavelika, ki ji je, zaradi tega, ker je bila grozno lačna, zevala luknja v trebuhu; njun soigralec-gost Andrej Zalesjak pa se je duhovito spremenil v ponosnega petelina, "bojevito" kravo, neumno

Valcl – Valcova je tudi zrežirala uprizoritev -, je ob zelo domiselnih in jasnih scenografskih elementih in pisanih kostumih (Nataša Černoša), ki imenitno orisujejo značilnosti nastopajočih živali, in izvirni glasbi Mirka Vuksanovića, ki se vselej igrivo dotakne otroškega srca, ter ob smeh vzbujajočih gibih (Andres Valdes) je igralcema uspelo osredotočiti pozornost otrok na dogajanje, tako da so vseskozi kot uročni spremljali duhovito vsebino.

Pohvalno so se o predstavah izrekle tudi učiteljice, ki so pospremile otroke v gledališče.

IK

Zimski popoldnevi 2013/14 v KC Lojze Bratuž

V soboto, 26. oktobra 2013, se ob 16.30 začenejo v veliki dvorani KC Lojze Bratuž v Gorici Zimski popoldnevi (Pomeriggi d'inverno), ki jih že vrsto let prireja Deželno središče za animirano gledališče (CTA) iz Gorice ob podpori različnih ustanov. Umetniški vodja Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi sta tudi letos izbrala vrsto otroških predstav, ki bodo olepšale sobotne jesenske in zimske popoldneve. V soboto bo gostovalo gledališče Teatropersona s sugestivno predstavo Veliko potovanje (Il grande viaggio). Zgodba pripoveduje o popotniku, ki se na svoji pustolovski poti včasih tudi izgubi.

Nadškof Karel je svoj prvi pastoralni obisk v pastoralnem področju SOČA-VIPAVA opravil v nedeljo, 13. oktobra, ko je obiskal župnijsko cerkev v Štandrežu. Med nedeljsko evharistijo je vsem prisotnim ponudil tehtno razmišljanje o hvaležnosti in pripravljenosti sprejeti darove, tudi Božje. Po homiliji je podelil darove Svetega Duha trinajstim fantom in dekletom, ki so

jih katehisti z župnikom predstavili nadškofu in mu predlagali, naj jih mazili s krizmenim oljem, saj so se izkazali v poslušanju in posredovanju Božje besede, v dobrodelni dejavnosti in bogoslužnem sodelovanju. Na sliki (z župnikom in nadškofom) od leve: Virginia, Albert, Ilaria, Jana, Mattia, Kaja, Erika, Patrik, Lorenzo, Matej, Ana, Matteo in Alex.

V nedeljo, 20. oktobra, je bilo vreme jesensko silvo, na obrazih in v srcih skupine mladih, ki so se zjutraj z družinami in prijatelji zbrali skupno z župnijskim občestvom v cerkvi v Števerjanu, pa je nadškof msgr. Karel Redaelli videl sonce. Kot je povedal župnijski upravitelj Marijan Markežič, je bil ta dan za župnijo dan novih Binkošti, ko je sedemnajst mladih z zakramentom sv. birne preje-

lo darove Svetega Duha. Lorenzo, Petra, Emanuel, Julijan, Nikolaj, Diana, Katja, Miha, Jan, Samuele, Peter, Sara, Lara, Luka, Klara, Valentina in Sofia so zbrano spremljali obred, ki ga je olepšalo petje cerkvenega zbora. Nadškof pa jim je položil na srce, naj neprestano in z zaupanjem molijo, in to "ne zato, da bi spremenili Boga, temveč zato, da bi se spremenili oni".

KCLB Srečanja pod lipami: dr. Mira Cencič

“Zgodovina lahko postane tudi dekla politike”

Vsebinsko zelo bogato in res prijetno “srečanje pod lipami” s prof. dr. Miro Cencič v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici v četrtek, 17. oktobra, je bilo za navzoče prava injekcija pokončne in žlahtne slovenskosti, ponosne ljubezni do primorske zemlje in zgodovine nasploh.

V pogovoru sta se dolgoletna pedagoginja ter avtorica številnih učbenikov in priročnikov, pa tudi zgodovinskih monografij, vezanih pretežno na naš polpretekli čas, ter časnikarka Erika Jazbar bolj ali manj poglobljeno dotaknili različnih tem, glavnih motivov avtoričinih del. Na vprašanje o odmevnosti svojih del je dejala, da so bili odmevi različni glede na čas izida in vsebino. Šolske knjige so pač strokovne in so šle po šolah, zato “ni bilo problemov ne z založniki ne z razpečevanjem”. Čisto nekaj drugega je z deli na področjih, za katere nekateri ne želijo, da bi jih raziskali in poznali. Najbolj odmevna je bila njena knjiga TIGR: prodanih je bilo ogromno izvodov, predstavljena je bila v več kot 20 publikacijah, tudi v Frankfurto. Ko je izšla, “sem dobila veliko pisem tedaj še živčnih tigrovcev in svojcev, ki so v njej našli potrditev njihovega dela”. Najmanj odmevna pa je bila po njenih besedah knjiga o t. i. primorski sredini, ki je izšla predlanskim: “TIGR je izšel, ko smo bili vsi Slovenci v nekem pričakovanju, neki euforiji, sproščenosti, veselem vzdrušju, da bomo zaživeli srečno v naši ljubi domovini. Zdaj prevladujejo precejšnja apatičnost, malodušje, brezbriznost; in to se pozna prav gotovo tudi pri zanimanju za tako literaturo”.

Čeprav dr. Cencičeva že 40 let živi v Šempetru, je po rodu Kraševka, iz Tomaja. Rojstni vasi je posvetila svojo zadnjo knjigo, ki je izšla letos poleti. Na Tomaj, zemljo in ljudi je ostala zelo navezana. V rojstni vasi “zagledaš luč življenja, oblikujejo se ti prve predstave in pojmi, spoznavš nauke, se

naučiš govoriti, občuduješ stvarstvo. Pojmi, ki se razvijajo v zgodnjem otroštvu, imajo obarvanost prvega spoznanja. To nosi človek vedno s seboj. Čustva zgodnjega otroštva so osnova razvoja drugega čustvovanja, dajo očala, s katerimi gledamo svet in življenje. Meni je bilo v Tomaju lepo”. Še

vedno se tja rada vrača, pa čeprav se je vas s časom korenito spremenila. Tomaj je bil včasih središče. Na vrhu griča so imeli velik samostan, dve šoli, dve gostilni, dve mesnici, dve trgovini, pošto, županstvo, hiše polne otrok, ljudje so živeli v skupnosti in so si pomagali. Vsega tega ni več. Zdaj so hiše lepe in pobeljene, dvorišča prazna, “ni ljudi, ni življenja, ni duše”. Avtoričino ime je neločljivo povezano s TIGR-om, ki mu je posvetila poseben delež svojega raziskovanja. “Zgodba” se je začela “na poseben način”. Spoznala je g. Antona Rutarja, člana goriškega odbora TIGR-a, ki je hranil bogat arhiv; poslušala ga je “v neskončnost”. On ji je “postavil odločno zahtevo”, naj piše o TIGR-u. Ona se je seveda najprej branila; “ko pa sem začela, me je popolnoma zgrabilo”. Delo o TIGR-u je “precej vznemirilo Zvezo borcev in nekatere bolj režijske zgodovinarje”. Gradiiva je še ogromno, marsikaj se je morda izgubilo, mimogrede se najde še kakšen zanimiv podatek. Sicer pa se zgodovina lahko “strahotno prilagaja družbenim potrebam in politiki”, “lahko postane tudi dekla politike”, o čemer

nazorno priča prav zgodba o tem, kako so na različne načine obravnavali in opredeljevali TIGR v času. V učbenikih, ki se še vedno uporabljajo, velja TIGR za “teroristično organizacijo”. Društvo TIGR je že pred leti protestiralo, “a nisem slišala, da bi bila kakšna reakcija na to”. Jazbarjeva je gostjo

in sicer od 14. ure. Več o razpisu in projektih na spletnih straneh: <http://www.serviziocivile.gov.it> ter <http://scn.arciserviziocivile.it>. Za dodatne informacije: ARCI SC GORICA, tel. +39 334 1520179 (ob sredah med 9. in 12. uro) ali mail naslov: gorizia@asmail.it.

Do 2. novembra 2013 je v goriški galeriji ArtOpenSpace v ulici Diaz na ogled mednarodna, čezmejna razstava, ki so jo odprli v petek, 18. oktobra. Razstavljeni dela si je mogoče ogledati v četrtek, petek in soboto od 16. do 19. ure. **Mini šola slovenščine:** Hiša pravljic in jezikovni center Poliglot iz Nove Gorice vabita otroke od 6. do 10. leta k vpisu na tečaj slovenskega jezika. Z novimi metodami poučevanja in skozi igro, pravljice, glasbo, ustvarjalni gib in likovno ustvarjanje bodo otroci na zabaven in učinkovit način bogatili svoje znanje jezika. Tečaj bo potekal ob torkih v Sovodnjih ali Doberdobi od 5. novembra dalje. Info: hisaprajvic@gmail.com ali 334 1243766 (Martina Šolc). **Društvo goriških upokojencev** prireja 9. novembra martinovanje v gostišču pri Šterku na Ajševici v Novi Gorici. Prijave po tel. 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.), 3471042156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov. **Poštena gospa** nudi oskrbo starejših v obliki izmenjave. Tel. 003865 2386744. **Resna in odgovorna** medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. 00386 30 325 558. **Nudim pomoč** pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel.

v multikulturni družbi, ampak tudi javni utrip, javno življenje”. Toda “narod brez idealov in vzorov nima zglede, poguma in moči”. Najhujša je sedaj ekonomska negotovost, izguba socialnih pravic in zaposlitve, preživljanje z miloščino, kar vpliva tudi na uničenje osebnih zavesti, spreminja se človekova samopodoba. “Brez osebne časti, samospoštovanja in narodnega ponosa je dejansko zelo težko pričakovati, da bodo ljudje še sposobni in voljni kakršnegakoli kulturnega ali političnega dela”.

Tudi zgodba o črnih bratih je nastala “slučajno”, po srečanju z nekom. Zgodba o čistem rodoljubju je res pretresljiva; do filma, ki je nastal pred nekaj leti, pa je Mira Cencič nekoliko kritična, češ da “ne predstavlja primorske duše niti ni poudarjeno domoljubje, preveč je nasilja”.

Pred petimi leti je izšla knjiga *Beneška Slovenija in njeni Čedermaci*. Tudi Benečija je dr. Cencičevi od vedno blizu. Zelo dobro pozna njeno zgodovino, jezik in boj beneških duhovnikov za ohranitev domačega jezika. “Mračna leta so tam bila šele po vojni, ko so ljudje začeli obračunavati med sabo, se zmerjati, špijonirati”. Prišli so z dežja pod kap, bili so zastrupljeni... Razvila se je mreža plačanih tajnih vohunov, ki so delali zdrahe in ovajali, “bilo je neznosno”. Duhovniki so bili med ljudmi edini intelektualci, “ki so z ljudmi živeli, jih povezovali in usmerjali”. Stanje je bilo skoraj brezupno, danes pa se Benečija počasi le oživlja. Nazadnje je prišla na vrsto še knjiga *Primorska sredina v primežu bratomorne vojne*. Ta “sredina je naredila ogromno, da komunistično nasilje ni bilo hujše; silno so bili spoštovani, imeli so velik ugled pri ljudstvu”. Njeni člani so umirali obe strani in dosegli, “da ni bilo vojaške organizacije, ki bi omogočila bratomorno klanje”. Imeli so stike z londonsko vlado, Vatikanom, Ljubljano itd. Po svoje so bili “preroki, saj so videli stvari, kot so bile in kot jih nihče drug ni videl. Pravilno so predvidevali in tudi ukrepali”.

DD

V Štandrežu in Sovodnjah Odprta vprašanja okolja in urbanistike

Štandrež in Sovodnje so bili v prejšnjih dneh v ospredju zaradi novih posegov, ki zadevajo urbanistiko in industrijo. Največ pozornosti je pritegnila vest, ki zadeva gradnjo dveh električnih central na biomase severno od mednarodnega mejnega prehoda pri Štandrežu. Oba objekta želi postaviti podjetje Roitz in za enega ima izpolnjen celotni upravni postopek. Postavitve teh dveh novih central je v prejšnjih mesecih že vzbudila zaskrbljenost občanov. Ne pozabimo, da v industrijski coni pred Sovodnjami ob Soči so že zgradili štiri podobne centrale na biomase. Sprožena je bila akcija zbiranja podpisov, v katero se je aktivno vključilo tudi več goriških občinskih svetnikov, med katerimi tudi vsi trije svetniki stranke SSK. Po končani ak-

ciji je bilo na županstvu predstavljen več kot dvesto podpisov proti gradnji obeh central, tudi goriški občinski svet je dal negativno mnenje. Podjetje Roitz pa je v prejšnjih dneh javno povedalo, da so bile opravljene analize, ki ne kažejo na posebno onesnaževanje zraka. Te analize je goriško podjetje dalo opraviti, potem ko ga je društvo skultura 2001 pisno opozorilo o okoljskih problemih južnega dela goriške občine.

Zadnjo besedo ima sedaj Pokrajina Gorica oziroma pokrajinska storitvena konferenca, na kateri bo odločilno vlogo odigral predstavniki občine Gorica. Ali bodo upoštevali zdravje občanov? Občina Sovodnje ob Soči pa bo v 15 letih deležna deželnega prispevka v višini 300.000 evrov. Znesek predstavlja odškodnino

zaradi širitvenih del na avtocestnem odseku, ki deli občino in vas. Glede na vse, kar se je v teh letih zvrstilo na sovođenjskem območju, je razočaranje sovođenjske občinske uprave popolnoma upravičeno. Z 20.000 evri letno bodo načrti za boljši videz in uporabnost središča vasi manjši in omejeni. Jasno je, da ta odškodnina ne odtehta škode, ki so jo povzročila gradbena de-

la in vpliv avtocestnega odseka. Zgodba ima grenak priokus, ker je sklep odobrila deželna uprava, ki jo je na letošnjih volitvah podprla velika večina Sovodnjencev. Kljub hudi krizi in manjšim sredstvom bi vseeno pričakovali več pozornosti do področja, ki ima več odprtih vprašanj glede urbanistike in okolja. Upajmo le, da se bo dalo še kaj izboljšati.

Juč

Obvestila

Do 2. novembra 2013 je odprta skupinska likovna razstava v prostorih Občine Štarančan v organizaciji prav te občine in CC Mazzini Endas iz Tržiča. Ogled je možen od ponedeljka do petka po urniku uradov, ob sobotah pa od 10. do 12. ure.

ARCI Servizio Civile GORICA obvešča, da je odprl razpis za selekcijo 6 prostovoljcev, ki bodo leto dni sodelovali pri projektu “Attiva-mente 2”. Na razpis se lahko prijavijo mladi med 18. in 28. letom. Kandidati lahko oddajo prošnje na sedežu ARCI SC (Verdijev korzo 51, Gorica) do 4. novembra 2013, in sicer do 14. ure. Več o razpisu in projektih na spletnih straneh: <http://www.serviziocivile.gov.it> ter <http://scn.arciserviziocivile.it>. Za dodatne informacije: ARCI SC GORICA, tel. +39 334 1520179 (ob sredah med 9. in 12. uro) ali mail naslov: gorizia@asmail.it.

Do 2. novembra 2013 je v goriški galeriji ArtOpenSpace v ulici Diaz na ogled mednarodna, čezmejna razstava, ki so jo odprli v petek, 18. oktobra. Razstavljeni dela si je mogoče ogledati v četrtek, petek in soboto od 16. do 19. ure.

Mini šola slovenščine: Hiša pravljic in jezikovni center Poliglot iz Nove Gorice vabita otroke od 6. do 10. leta k vpisu na tečaj slovenskega jezika. Z novimi metodami poučevanja in skozi igro, pravljice, glasbo, ustvarjalni gib in likovno ustvarjanje bodo otroci na zabaven in učinkovit način bogatili svoje znanje jezika. Tečaj bo potekal ob torkih v Sovodnjih ali Doberdobi od 5. novembra dalje. Info: hisaprajvic@gmail.com ali 334 1243766 (Martina Šolc).

Društvo goriških upokojencev prireja 9. novembra martinovanje v gostišču pri Šterku na Ajševici v Novi Gorici. Prijave po tel. 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.), 3471042156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov.

Poštena gospa nudi oskrbo starejših v obliki izmenjave. Tel. 003865 2386744.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. 00386 30 325 558.

Nudim pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel.

00386 40606915.

Po potrebi čistim in likam. Sem poštna in natančna. Tel. 00386 70777512.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. 00386 41256240.

Sožalje

Ob izgubi očeta izražata Julijanu Čavdu in družini iskreno sožalje svetniški skupini SSK Sovodnje in Skupaj za Sovodnje.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 25.10.2013 do 31.10.2013)

Radljska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30.

Sporod:
Petek, 25. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 26. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 27. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 29. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Naša zaveznika česen in čebula - Izbor melodij.

Četrtek, 31. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in DEKANIJA ŠTANDREŽ

vabita na predstavo

SVINČNIK ZANJ
muzikal o Materi Tereziji

Nastopa Misijonska skupina Pridi

Vstopnine ni!

Zbirali se bodo prostovoljni prispevki, ki so namenjeni misijonom

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 26. oktobra 2013, ob 20.30

KATOLIŠKA KNJIGARNA in DRŽAVNA KNJIŽNICA

vabita na predstavitev knjige

ITALIA ILLYRICA, sive glossarium italicorum exonymorum Illyriae

Publikacijo bo predstavil avtor prof. Natale Vadori

Galerija Ars
Torek, 29. oktobra 2013, ob 18. uri

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SCGV EMIL KOMEL
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Z glasbo, ki se vseh dotika

ALEXANDER GADJIEV – klavirski recital

Na sporedu: Beethoven, Liszt, Chopin in Prokofiev

Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 29. oktobra 2013, ob 19.30

SSG / Predstavitev abonmajske sezone v Gorici

Sledi srca ... vodijo v gledališče

“Z zanosom, ljubeznijo in vero v naše gledališče smo pripravili novo sezono. Smo v njej uspeli uloviti trenutek časa, ki ga živimo, zasanjati naše sanje, izreči naše bolečine, razmisliti našo skupno pot?”

Prisluhnite, pogledajte, komentirajte, predlagajte, kritizirajte, preberite, predvsem pa pridite. Brez Vas nismo gledališče. Brez Vas vse skupaj nima smisla. Tako je zapisala v programsko knjižico sezone 2013/2014 Slovenskega stalnega gledališča dr. Maja Lapornik, predsednica Upravnega sveta SSG, in z zadnjo mislijo povedala neizpodbitno resnico: gledališče brez gledalcev nima smisla. Upajmo, da nam ne bo treba tudi letos ob vsaki predstavi v Gorici zapisovati, da je bilo na njej le maloštevilno občinstvo. Čeprav preživljamo hude čase in se pri tem najprej odrekamo stvarim, ki niso življenjsko nujne, je pa vendar kultura in kot njena “sestavina” prav gledališče, seveda do dobrih, kakovostnih vsebinami, takimi, ki plemenitijo duha, potrebno za razkrivanje naših globljih, pa tudi vsakdanjih vprašanj in za lajšanje notranjih stisk in tegob. Zato, če je le mogoče, podprimo ga, tako da postanemo njegovi abonenti na Goriškem, kjer bo v letošnji sezoni Slovensko stalno gledališče prisotno s štirimi svojimi uprizoritvami in z dvema gostujočima predstavama, kot je v četrtek, 17. oktobra 2013, na tiskovni konferenci v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž povedala umetniška vodja našega gledališča Diana Koloini. Zaradi bolezni na predstavitvi ni mogla biti prisotna predsednica US SSG dr. Maja Lapornik. Po uvodnem pozdravu Franke Žgavec, predsednice KCLB, ki je soudeležen pri goriški sezoni skupaj s Kulturnim do-

mom, katerega je zastopal ravnatelj Igor Komel, se je Koloinijeva podrobneje zaustavila ob letošnjem abonmajskem programu SSG v Gorici, Žgavčeva pa je obljubila, da si bosta oba goriška kulturna hrama prizadevala, da bo letošnja sezona čim bolj uspešna.

Koloinijeva upa, da bodo izbrane predstave pritegnile široko občinstvo in da bo le to z njimi zadovoljno. Sezono so v SSG letos pomenovali *Sledi srca*, ker se jim je zdelo primerno poudariti lepoto in bogastvo, ki ju gledališče lahko nudi ustvarjalcem in gledalcem. Povedala je, da je letošnji program osredotočen na zgodbe iz vsakdanjih življenj, ki pa odpirajo tudi širše problematike, včasih tudi družbeno kritiko, a vselej s poudarkom na tem, kako posameznik doživlja svet okoli sebe. To velja še posebno za prvo uprizoritev letošnje sezone, ki bo v Trstu in Gorici v novembru. Gre za slovensko praznjo sodobnega angleškega teksta *Plemena* mlade avtorice Nine Raine, ki je z njim dosegla v Angliji in Ameriki, pa tudi po Evropi, velik uspeh. To je drama družine za odraslimi otroki, ki se ne morejo odseliti, kar je danes zelo pogost pojav. Eden izmed otrok je gluhi. Tako da se del igre vije tudi okrog vprašanja, ali je gluhomnost problem in ali je z njo mogoče sobivati. Koloinijeva je pri tem razkrila, da se v predstavi dva mlada igralca, Luka Cimprič in Lara Komar, intenzivno posvečata učenju in kretanjem gluhomnih, kar bo, po njenem, posebna privlačnost predstave, ki jo režira Matjaž Latin. Ta tematika se dotika posredno komunikacije med ljudmi, kar je v našem prostoru, na stičišču jezikov, zmeraj aktualno. V januarju si bodo goriški gledalci lahko ogledali “dipth” enodejank *Dvorišče* in *Kolisodobne*

ga dramatika, rojenega na Siciliji, Spira Scimoneja, ki velja za enega izmed najbolj izrazitih italijanskih avtorjev tega časa. V njegovih delih se absurd meša z vsakdanjostjo, groza s smehom, njegove igre so zaznamovane s politično ostrino in prežete z globoko

Franka Žgavec, Diana Koloini in Igor Komel

humanistično mislijo. Delo bo režiral domači gledališki ustvarjalec Marko Sosič, ki se zadnje čase sicer z velikim zadoščenjem posveča pisateljevanju. V marcu bo SSG postavilo na oder najbolj zahtevno uprizoritev te sezone, in sicer rusko klasično delo *Striček Vanja* Antona Pavloviča Čehova. Dramo bo režiral hrvaški režiser Ivica Buljan, ki dela pretežno na Slovenskem. Lani je zelo uspešno zrežiral Handkejevo igro *Še vedno vihar*, ki je nastala kot koprodukcija SNG Drama Ljubljana in SSG Trst. *Striček Vanja* je klasičen, izjemno lep tekst, ki je zmeraj poseben izziv za igralce in si ga vsakih nekaj let mora privoščiti tudi tako gledališče, kot je naše, z maloštevilnim ansam-

blom, je povedala Koloinijeva. Sezono bo SSG sklenilo na malem odru z uprizoritvijo *Petih modernih no dram*, kakor jih je predelal japonski avtor Yukio Mishima. No igre so umetniška oblika, ki pripada veliki tradiciji klasičnega japonskega gledališča iz 13. 14. stoletja, a v skoraj nespremenjeni obliki živi še danes. Avtor Mishima, iz druge polovice 20. stoletja, jih je prestavil v sodobno gledališče, a mu je uspelo ohraniti njihovega izvirnega duha. Te no drame se uprizorjajo z maskami, toda on jih je spremenil tako, “da bi se jih dalo uprizoriti tudi na klopci v parku” – kot

uprizoritve, ki jo odlikujejo zelo dobre igralske kreacije in je doživela v Sloveniji dober odziv, je Alen Jelen. V februarju bo v Gorici gostovalo Gledališče Koper s predstavo *Parole, parole* ali *Ni bila peta, bila je deveta* avtorja Alda Nicolaja v režiji Jake Ivanca. V tej živahni predstavi o ljubezni, sovražstvu, ljubezenskem trikotniku in še čem ima veliko vlogo v živo zapeta glasba, in sicer italijanska popevka iz zlatega obdobja. Letos ponuja SSG svojim abonementu tudi “malo presenečenje”, ogled Foersterjeve opere *Gorenjski slavček* v ljubljanski Operi. Ta ponudba velja tudi za goriške gle-

liko let s skupnimi močmi in z raznimi pismi, namenjenimi vrstičem se županom in odbornikom za kulturo, trudijo, da bi vsaj ena predstava SSG bila vključena v italijansko abonmajsko sezono goriškega gledališča Verdi. Tej prošnji bi občinska uprava vendarle lahko prisluhnila!

Prisoten Livio Semolič, iz vrst SKGZ, se je v posegu navezal na skupno predstavitev SSG in italijanskega gledališča Rossetti v Ljubljani; po njegovem bi nekaj podobnega lahko priredili tudi SSG in goriški Verdi, če ne v Ljubljani vsaj v Novi Gorici. Naglasil je, da bi morali povezati gledališko ponudbo iz Gorice s tisto v Novi Gorici. Ker je gledališče naša najbolj pomembna ustanova in predstavlja naš največji finančni zaloga, bi se morali vsi potruditi, da bi na predstave zahajali tudi naši višješolci. Tako je bilo včasih, ko smo imeli kar dve večerni ponovitvi za vsako predstavo. Profesorji slovenščine pa bi se morali zavedati, kako pomembno je vključiti v učni program ogled gledaliških predstav. Naša ciljna publika bi namreč morala biti prav mladina. Franka Žgavec je ob teh pripombah povedala, da so se že dogovorili s Solo, tako da si bodo letos vsi dijaki ogledali dve večerni predstavi in dve jutranji. Z gledališčem se dogovarjajo tudi, da bi nižješolcem v Gorici ponudili dve predstavi iz abonmajskega sporeda Morski pes, ki ga ima SSG za tržaške vrstnike.

Predstave goriškega abonmaja SSG bodo po že ustaljeni tradiciji izmenoma v Kulturnem centru Lojze Bratuž in Kulturnem domu. Kot vselej bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. Prodaja abonmajev poteka pri blagajni Kulturnega centra Lojze Bratuž, drevored 20. septembra 85, tel. 0481 531445, blagajna bo odprta od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30 in od 17. do 19. ure.

Iva Koršič

Komorni zbor Ipavska na Českem

Čudoviti spomini na kratko, a intenzivno turnejo

Komorni zbor Ipavska se je z dirigentom Matjažem Ščekom med 3. in 6. oktobrom udeležil mednarodnega festivala v Litomericah, ob so-točju reke Labe in Kamenice na Českem, na povabilo ženskega zbora Cantica Bohemica, ki je v juniju letos obiskal Vipavsko dolino. Na festivalu “Jesenski zbo-

V češki Švici, vinorodni deželi ob Labi, v prelepem zgodovinski in arhitekturno bogatem mestecu so ipavci preživeli nepozabne dneve ob prijazni gostoljubnosti domačinov in ob spoznavanju njihove kulture ter napletli nove vezi. Na tej kratki, a intenzivni turneji, so se pevci odpravili tudi na raziskovanje najmlajšega na-

slovensko narodno pesmijo še potrdili, da je glasba poslanstvo brez meja, odprta vrata novim prijateljstvom in odsev našega prelepega koščka domovine. Kako so o uspešnem obisku zapisali češki mediji, je razvidno iz dnevnega časopisa U nas doma v prevodu Kristine Tratnik.

Slovenski zbor poslušalce dvignil

rovski dnevi” so ipavci v dveh večerih predstavili svoj sakralni program in program slovenskih ljudskih pesmi. Festivala sta se udeležila še češki moški zbor iz Litomeric in Vokalna skupina iz Fulda – Nemčija.

rodnega parka češke republike ob mestecu Hrensko, ki je navdušil z naravnimi kamnitimi umetninami in čudovitimi soteskami. Ob toplem sprejemu županovega tajnika v mestni hiši so ipavci

na noge

Devetnajsti “Jesenski zborovski dnevi”, ki so potekali minuli petek in soboto, so obljubljali vrhunske zборе, a so nato povsem presegli pričakovanja. Predvsem na sobotnem koncertu v

cerkvi Vseh svetih v Litomericah si je odlični slovenski zbor Ipavska, skupaj z dirigentom Matjažem Ščekom, prislužil stoječe aplavz. Ta odlični mešani zbor iz Vipave je poslušalce prepričal tako z intonacijsko čistostjo kot tudi s popolnoma obvladano dinamiko posameznih skladb, solističnimi izvedbami ter celotnim vtisom koncerta.

Prevzel je tudi tajnika občinskega urada v Litomericah, gospoda Karla Chovanca, ki je zbor v petek sprejel v mestni hiši: “Presenečen sem bil nad njihovo predstavitvijo v mestni hiši in doživetje je bilo nepozabno. Zares odlično”, je še dodal prijetno presenečeni Karel Chovanec. Dodajmo, da je bil presenečen tudi slovenski zbor Ipavska. Ne le nad navdušenjem poslušalcev, temveč tudi nad pozornostjo, ki so mu jo posvečale članice Cantice Bohemice. “Želimo se vam tisočkrat zahvaliti za vse, kar ste nam pripravili, za program, odlično izbrane lokacije koncertov, ogled prelepih krajev, vašo prisotnost, ne le pri večerjih, ampak tudi pri kosilih in okusnih zajtrkih. Zahvaljujemo se vam za nepozabne dneve v Litomericah, ki se nam bodo za vedno vtisnili v srce”, se je v imenu vseh članov zbora zahvalila predsednica Nataša Praček.

Ipavska se tako polna lepih spominov in sveže energije v naslednjih mesecih posveča snemanju drugega dela nove zgoščenke in pripravlja na Grand Prix tekmovanje v letu 2014.

Nives Derman, Ipavska

Najnovejši ustvarjalni uspehi Bogdana Sobana

Svetogorska Kraljica na likovni razstavi v Bruslju

V domovini in tujini se je dobro uveljavil ustvarjalec razvoja umetniških del po sistemu Generative art, Bogdan Soban iz Vrtojbe. Do sedaj je razstavljal umetniška in druga dela na številnih specializiranih razstavah in galerijah v domovini in tujini. Kot digitalni umetnik iz Goriške se uveljavlja kot razvijalec računalniških programov, s katerimi ustvarja nenavadne likovne podobe. Njegov pristop k ustvarjanju je že nekaj časa poznan v strokovni javnosti pod imenom Generative art. Z uporabo sodobne informacijske tehnologije simulira

Bogdan Soban in njegovo delo: Svetogorska Kraljica (barvna slika prenesena iz www.karitas.si)

človekovo ustvarjanje. Kot član lanske likovne kolonije na Sinjem Vrhu, je bil povabljen k sodelovanju slovenskih in škofijskih Karitas v Bruslju. V ta namen je izdelal umetniško sliko v specifični tehniki in prikazal Svetogorsko Mater Božjo na precej nenavaden umetniški način. Ta slika je bila razstavljena v Bruslju v Galeriji Stalnega predstavništva RS pri EU. Omenjena slika je sestavljena iz 100.000 zapisov “prosi za nas”, ki se zlijejo v poznano podobo Svetogorske Kraljice. Njegovo delo vzbuja pri ljudeh zanimanje, saj je po tehniki izdelave prava posebnost. Tudi zato upamo, da bo podoba Svetogorske Kraljice kmalu dobila novega lastnika in tako pomagala tistim, ki so pomoči najbolj potrebni. Sicer pa se je Bogdan Soban uveljavil tudi z izdelavo osebnih in skupinskih portretov v digitalni tehniki. Njegova dela je možno celovito pogledati in preštudirati na spletni strani: www.soban-art.com kot tudi na spletni strani www.karitas.si. Kolegi in prijatelji ga spodbujajo, da bi čim prej pripravil monografijo o ustvarjalnih dosežkih in oblikoval nekaj novih izvirnih portretov uglednih osebnosti doma in v svetu.

Bogdan Soban obvlada kreativno metodo Generative art, ki z uporabo informacijske tehnologije simulira ustvarjalni proces. Za generativni pristop so značilne štiri faze, in sicer: osnovna zmisel, kodiranje programa, proces in selekcija rezultatov. Tako ustvarjene računalniške slike se lahko tiskajo na različne materiale. Vrednotenja računalniško generiranih slik so različna. Dejstvo je, da si generativno likovno ustvarjanje utira pot v svet likovne umetnosti, saj ga stroka vse bolj priznava in sprejema. / Gabrijel Devetak

“Otalež skozi čas” in razstava Slavje v Otaležu na Cerkljanskem

Krajevna skupnost Otalež, ki povezuje še vasi in naselja Lazec, Plužnje, Jazne in Travniki, je skupno s pokrajinskim arhivom v Novi Gorici prvo nedeljo v oktobru v otaleški dvorani pripravila lepo domoznansko kulturno prireditev o preteklosti tega hribovitga ozemlja na severovzhodnem koncu nekdanje goriške dežele

seveda govori tako o očetu kot sinu, ki ju je poleg krvi družila ljubezen do orgel oziroma njihovih čudovitih melodij. Domači ljudskoprosvetni delavci so se na kulturno srečanje skrbno pripravili. Spet so se zbrali pevci noneta “France Bevk” in pod vodstvom Pavleta Magajne lepo zapeli nekaj izbranih pesmi. Godci iz skupine

oziroma današnje Primorske, v šolski stavbi pa razstavo “Oče in sin zapisana glasbi”. Proslava je bila v začetku namenjena 950-letnici prvega zapisa kraja oziroma ledinskega imena Otalež, ker je to zemljepisno ime zapisano v cesarski darovnici kralja Henrika IV. z dne 27. septembra zares daljnega leta 1063. Slovenski zgodovinarji, od Simona Rutarja (1882) do dr. Franca Kosa (1911) so tako šteli Otalež za najstarejši zapisan kraj na severnem Primorskem, le Gorica bi bila za 62 let starejša. Žal so zgodovinarji v novjšem času ugotovili, da pri zapisu gre za neki pašnik Talež na Jelovici na Gorenjskem. Ne glede na vse to, pa je Otalež vseeno star kraj, saj je zapisan v urbarju družine Longo leta 1290. Kakorkoli že, naši ljudje v bregovih in na planoticah nad Idrijo na Cerkljanskem so ubili dve muhi na en mah. Poleg splošnega obujanja spominov na preteklost in pomembne rojake so predvsem želeli prikazati življenje in delo Ivana Kacina (1884 – 1953) orglarja in znamenitega izdelovalca orgel, ki je imel svojo delavnico ali podjetje med vojnami v Gorici, kamor se je po umiku v staro Slovenijo med drugo svetovno vojno vrnil in tu tudi umrl. Po mnogih peripetijah je njegov sin Pavel po birmi zašel v Ameriko in v ZDA postal pomemben glasbenik, skladatelj in umetnik na orglah. Umrl je leta 2001, a ko je bil še živ, se je vračal v Slovenijo, najprej v Polhov Gradec, kjer se je rodil; po obisku groba starega očeta v Otaležu se je dokopal do odkritja, da ima v Gorici sestro po očetu. To je Dorica Makuc, znana goriška pisateljica in televizijska častnikarka v pokoju, zelo navezana na rojstno očetovo vas Otalež, kjer je občasno živela, ko je bila še radoveden deklič. Razstava novogoriškega Arhiva, ki jo je pripravila arhivarka Aleksandra Pavšič Milost,

“Stari meh” so ustvarili prijetno razpoloženje, ki je priklicalo stare čase. Recitator Milan Zajc je podal pesem Ivana Malavašiča Otalež naš domači kraj, ki jo je uglasbil otaleški rojak Aldo Kumar. Podpisani je v krajšem predavanju ali govoru preletel nekatere dogodke v preteklosti in se spomnil znanih rojakov, medtem ko je Darjan Lapanje, simpatičen in sposoben “voditelj” povezoval niti kulturnega popoldneva in prebral nekaj izredno zanimivih opazanj znanega goriškega šolnika Huberta Močnika, ki je bil rojen na Krekovšah pri Idrijski Beli in je kot mlad učitelj leta 1912 prišel učiti v Lazec in Otalež. Bil je pravi prosvetitelj kraja. Dragocen prispevek prireditvi je bil nastop njegovega vnuka dr. Petra Močnika iz Trsta, ki je na odru dodatno povedal nekaj “nonotovih” iskric in navdušil poslušalce. Še bolj krvno zvezo z Otaležem pa ima seveda Dorica Makuc, ki je, kot je bilo rečeno, živa priča in ponos Otaleža. V svojem pozdravu in zahvali je povedala marsikaj o očetu in družini, predvsem pa izpričala svojo ljubečo navezanost na svoj Otalež. O razstavi o očetu in sinu je slikovito spregovorila avtorica Aleksandra Pavšič Milost. Prikupno je razložila tudi občutljivo in manj znano, skoraj filmsko zgodbo sina Pavla, ki je na stara leta znova spoznal domovino in odkril sestro. Ves čas programa je dopolnjevalo prikazovanje dokumentarnih in krajskih slik. Seveda sta kulturno srečanje počastila tudi župan Cerklja Miran Ciglič in predsednik krajevnega skupnosti Otalež Robert Tavčar s pozdravnima nagovoroma. Za kulturni program se je zelo potrudila Marija Seljak Magajne, sicer ena od voditeljev slovenskega zdravstva. Krajan in gostje so se zadržali v prijetni družbi. Pred proslavo je bila maša za domovino in vse krajanje.

Tomaž Pavšič

Skupna predstavitev sezon stalnih gledališč SSG in Rossetti v Ljubljani

“Dobrodošli v Trstu, mestu gledališč!”

Skupna predstavitev sezone Slovenskega stalnega gledališča in stalnega gledališča Rossetti iz Trsta je dokaj nenavadna novica. Dodana vrednost te novice je dejstvo, da je bila predstavitev, ki je potekala v torek, 15. oktobra, v Ljubljani. Lahko bi rekli, da se časi spreminjajo. Najbrž res, tudi v luči dejstva, da je predsednik gledališča Rossetti nekdanji slovenski senator Miloš Budin. Tako je tiskovna konferenca, ki je predstavljala abonmajsko sezono dveh gledališč iz Trsta sredi Ljubljane, okoli iste mize zbrala gostitelja, ljubljanskega župana Zorana Jankovića, njegovega tržaškega kolega Roberta Cosolinija, predsednico US SSG Majo Lapornik in predsednika stalnega gledališča Rossetti Miloša Budina.

Okvir te tiskovne konference je bil seveda hkrati kulturni in politični, kar je bilo tudi dokaj jasno. Skupna predstavitev sezone obeh gledališč (in dejstvo, da je stalno gledališče Rossetti ob tej priložnosti pripravilo tudi slovensko zgibanko) se sklada z že večletnim deklariranim prijateljskim med najlepšima mestoma na svetu, kot sta Trst in Ljubljano označila oba župana. Gre za tesnejše stike in skupno javno nastopanje, s katerimi sta začela Dipiazza in Janković in ki jih po politični zamenjavi v Mihčevi in Jakčevi palači nadaljuje tudi Cosolini. Okoli tega se je vrтела uvertura v tiskovno konferenco obeh županov. Janković je pojasnil, da je kultura tisti element, ki je najbolj približala Trst in Ljubljano, in da morata s Cosolinijem kot župana zagotoviti možnost svojim kulturnim ustanovam, da opravljajo svoje poslanstvo doma in v tujini. Janković je tako povabil Ljubljancane, naj se odpravijo v Trst, Tržačane pa je povabil v Ljubljano. Isto povabilo je pred

Jankovićem izrekel tudi Cosolini, ki je še poudaril, da pomeni sodelovanje dveh gledališč dodatno priložnost za Trst. Hkrati je Cosolini potrdil namero, da bi skupne pobude nadaljevala tudi Trst in Ljubljana. Leto 2014 naj bi tako postalo izhodiščno za razširitev

sodelovanja in za udržitve skupnih projektov tudi na področju turizma. O kulturnih in političnih premikih, ki so pripeljali do skupne predstavitve dveh gledališč v Ljubljani, sta za županoma spregovorila tudi predsednika obeh gledališč, Maja Lapornik za SSG in Miloš Budin za stalno gledališče Rossetti. Lapornikova je izhajala iz misli Bertolta Brechta, da se “prava zgodovina živi, ko se veliki dogodki dojemajo kot vsakdanjik”. Izrazila je veselje, da je SSG stopilo na skupno pot z Rossettijem, pa čeprav so v preteklosti bili včasih nesporazumi. Skupna tiskovna konferenca sredi Ljubljane je danes nekaj rutinskega in kaže na potrebo po novem koraku naprej. “Naše gledališke predstave imajo nadnapise v italijanščini, naslednji cilj pa bo skupna večjezična produkcija”, je še sklenila Lapornikova. Tudi Budin je v imenu gledališča Rossetti dejal, da “smo danes zapečatili pot skupnega sodelovanja, drug

ob drugem. To bomo skušali uresničevati še naprej. Pred nami je na primer jubilejna obletnica začetka 1. svetovne vojne”. Dejal je tudi, da so bila gledališča v preteklosti polje za merjenje moči med etničnimi skupnostmi, danes pa oba jezika v Trstu delujeta

drug ob drugem. “Zaradi tega se lahko Trst predstavlja v Ljubljani z geslom Dobrodošli v Trstu, mestu gledališč. Gre sicer za izjavo, ki lahko izpade predrzno, ker jo izrekamo v Ljubljani, mestu z zelo bogato gledališko ponudbo, a, ki je v tem trenutku še kako primerena”, je povzel svoje misli Budin. V ta sklop gre uvrstiti tudi preseñenje, ki ga je direktor “Festivala Ljubljana” Darko Brlek namenil obema županoma s predlogom, da bi odprtje 62. Festivala Ljubljana potekalo v Trstu 30. junija 2014 s predpremiero Orffovega dela Carmina burana v izvedbi ljubljanske Filharmonije. Zadnji del tiskovne konference je bil namenjen predstavitvi programov obeh gledališč, ki bi si resnici na ljubo morda zaslužili “bolj” osrednjo vlogo na tiskovni konferenci, ker je bila tiskovna konferenca sklicana prav z namenom predstavitve abonmajске sezone SSG in Rossettijeta. Umetniška vodja SSG Diana Koloini je predstavila program z geslom Sle-

di srca, ki vključuje štiri produkcije domačega gledališkega ansambla, med temi kar tri slovenske praižvedbe. Po mnenju Koloinije bo precejšen zalogaj za SSG pomenila marčevska predstava, klasika svetovnih odrskih gledališč Striček Vanja izpod peresa Antona Čehova in v režiji Ivice Buljana. Prva med postavitvami bo družinska drama Plemena (Nina Raine), sledijo še Dvorišče, koli (Spir Scimone) in japonska Pet modernih n dram (Yukio Mishima). Ob tem bo SSG ponudil tudi dve gostujoči predstavi v osnovnem abonmaju: Nevihta (Aleksander Ostrovski) v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega in Sljehernik (Iztok Mrakar) v izvedbi SNG Nova Gorica in Gledališča Koper. Na voljo so še dodatni izbirni sklopi, ki presegajo samo gledališko ponudbo. Organizacijski direktor Rossettijeta Stefano Curti je predstavil predvsem tisto ponudbo italijanskega tržaškega stalnega gledališča, ki bi približe lahko zanimala tudi slovensko publiko. Izpostavil je tako gledališko in glasbeno ponudbo. Tukaj je priredba Mozartove Čarobne piščali, koncert džezista Raphaella Gualazzija, muzikalov Cats in Thriller live (glasba Michaela Jacksona). Posebna poslastica pa bo koncert slovenske skupine Perpetuum Jazzile 3. februarja. Gre za koncert, ki ga tako kot večer z orkestrom Glenna Millerja (20. januarja) gledališče Rossetti prireja v sodelovanju z agencijo Azalea Promotion in GKD Drugamuzika-Altramusica. **AC**

Žlahtna novost pri Mladinski knjigi

Bibliofilška izdaja Večni Michelangelo

Dve leti po knjigi *Neskončni Leonardo* je založba Mladinska knjiga v sodelovanju z italijansko založbo Scripta Maneant izdala knjigo *Večni Michelangelo*. Kot je na predstavitvi povedal urednik Tine Logar, knjiga, ki je plod sodelovanja več avtorjev, združuje vse dosedanje znanje in vedenje o umetniku, dopolnjeno z novimi dognanji. Po Logarjevih besedah je po vsem svetu izšlo samo 5000 izvodov knjige. Od tega smo jih v slovenskem prevodu dobili 300, ponatisi ali dotisi pa niso predvideni. Komplet *Večni Michelangelo* poleg knjige vsebuje še oštevilčeno Michelangelovo grafiko - avtoportret, oštevilčen kovanec, skovan v Firencah na stroju, izdelanem po načrtih Leonarda da Vincija, dve reprodukciji Michelangelovih del in rokavice. V predprodaji je komplet stal 2.600 evrov, končna cena pa je 3.300 evrov, pri čemer je bilo po Logarjevih besedah v predprodaji prodanih že nekaj več kot 90 odstotkov naklade. Besedila v knjigo so prispevali Gabriele Morolli, Marina Mattei, Robert (Rab) Hatfield, Lucilla Badeschi Ciulich, Carlo Federetti, Claudio Strinati in Alessandro

Vezzosi. Posebno vrednost ji po Logarjevih besedah dajejo fotografije Aurelia Amendole, ki do ločene detajle umetnikovih del izjemno približajo bralcu. Uvodno misel je k slovenski izdaji zapisal akademski slikar Tomaž Gorjup. Besedila je v slovenščino prevedla Irena Trenc - Frelih. Kot je dejala, pisce zaznamujejo različni slogi pisanja. Nekateri sestavki so bili zanj zato precej trd oreh. Sicer pa bralcu knjiga umetnika predstavi celovito - tako s človeške kot z umetniške plati. V njej je tudi veliko anekdot. Tako bralec izve, da je bil Michelangelo daleč najboljše plačani umetnik v svojem času, da pa je živel zelo skromno in denar investiral v nakup posestev in hiš. Izve lahko tudi, da je bil po navedenem zelo težavna osebnost in da se je večkrat sprl tako z naročniki kot z drugimi umetniki, zaradi česar je moral večkrat zapustiti Rim. Zadnje poglavje v knjigi pa

Michelangelovo ustvarjanje povezuje s sodobno umetnostjo. Knjiga vsebuje veliko Michelangelovih misli, citatov, odlomkov

iz pisem ter 25 pesmi in sonetov. Poezijo je prevedel Srečko Fišer. Kot je dejal, Michelangelo sebe ni štel za pravega pesnika, saj se je zdel samemu sebi premalo izobražen. Sicer pa se je zgledoval pri Danteju in Petrarci. Njegovo

poezijo je šele po njegovi smrti izdal njegov nečak, a s popravki moralistične narave. Nato je bil kot pesnik pozabljen, odkrili pa so ga šele romantiki, ki so ga prevajali, vendar bolj njegovo spiritalistično poezijo. Njegov pesniški opus skupaj obsega okoli 300 enot, večinoma sonetov in madrigalov. Fišer je Michelangela označil kot “poeta nedokončanega”. Kot je dejal, Michelangelo ni bil “eleganten pesnik”, velikokrat je čutil, da je bil v krču. Je pa njegova pesniška pisava vsekakor nekaj posebnega, saj je zelo samosvoja figura v pesništvu. Fišer se je z umetnikovo poezijo začel ukvarjati pred desetletjem, sicer pa jo je v slovenščino pred njim prevajal že Alojz Gradnik. Gradnikove prevode je Fišer označil za nekaj vmesnega med praviim prevodom in “inspirirano parafrazo”. Sam pa se je, kot je dejal, odločil za pravi prevod, pri čemer je skušal ujeti Michelangelovo grobo dikcijo. Odločil se je za prevod v striktni formi, na račun česar je žrtvoval rimo. Michelangelo Buonarroti (1475-1564), ki je bil najpomembnejši renesančni kipar in eden največjih umetnikov vseh časov, se je rodil v Capreseju. S 13 leti se je začel učiti v Ghirlandaiovi delavnici v Firencah. Najprej je živel v Bologni, nato v Rimu, Firencah in ponovno v Rimu.

Opčine / Finžgarjev dom

Velik uspeh Christiana Gostečnika

Društvo Finžgarjev dom že tretjo sezono zapored prireja niz predavanj o pozitivnih odnosih do sebe, družine in družbe. Prava uspešnica je vselej zadovoljila pričakovanja mnogih družin, staršev, profesorjev in vzgojiteljev – uspeh se stopnjuje!

V soboto, 12. oktobra zvečer, je izjemoma (vsa nadaljnja predavanja bodo ob četrtkih ob 20. uri) napolnil opensko dvorano eden najbolj iskanih in popularnih predavateljev v Sloveniji, pater frančiškan Christian Gostečnik.

Predsednica Lučka Susič in Breda Susič sta predstavili gosta, ki je klinični psiholog, psihoterapevt, univerzitetni profesor in dekan Teološke fakultete v Ljubljani ter vodja številnih terapevtskih skupin za študente, zakonce, ločence. Izpopolnjeval se je v Chicagu, od koder prinaša nove prijeme in poglede, ki jih izraža s predavanji in plodnim publicističnim delom.

Je izjemno simpatičen, ker je blizu ljudem. Na Opčinah je spregovoril o zdravih odnosih in izzivih v tradicionalnih in netradicionalnih tipih družin s skupnim imenovalcem: naravo.

Temeljno vprašanje vsakega otroka, pravi Gostečnik, je, "ali me imata kaj rada"? O starših lahko govori, ker je imel očeta in mamo in bil otrok, čeprav jih sam nima. Kljub kulturnim, socialnim in izbranim družinam je naravna

družina ena, sestavljena iz očeta, mame in sina. Tako je zato, ker govori telo, narava, ki je brezpogojnost.

Začel je z analizo očetovske figure. Oče je svetinja v otrokovem življenju, nenadomestljiv in edini, ne glede na to, kakšen je. Oče, ki ni ponosen na svojega otroka, je nesrečen oče. Spoštovanje staršev, izraženo v četrti božji zapovedi, ni prazna legitimacija avtoritete: otrok dejansko išče očeta, želi, da je ponosen nanj in da mu to tudi pove. Gostečnik zatrjuje, da je biti brezbrizni do te figure po naravi nemogoče: otroci gredo z doma, da bi jim oče sledil, in ne morejo ga užaliti, ker pravi oče vedno pride nazaj.

Prav tako nezamenljiva je mati, ki edina res in najgloblje čuti svojega otroka. Njun odnos je dejansko nekaj svetega, božanskega, narejen za to, da traja vse življenje. Mati je temeljna oporna točka, ki daje dostojanstvo, varnost in oporo v vsaki situaciji. Zato mati tako trpi in umira, ko se skrega z otrokom. Mama se vedno opraviči, ker sama ve, da ni popolna. V pubertetniškem času je, kljub zunanjim znakom, otrokov klic: "Mati, prosim, vztrajaj, ker res ne vem, kaj bi s sabo". Pa še ena temeljna razlika postaja nerazločna, tudi po zaslugi zahodnjaške liberalnosti: mati in hčerka nista kolegici, nista "frendici", prijateljici.

Christian Gostečnik je izjemna osebnost. Je karizmatičen in poln življenjskega humorja, pa hkrati tako prekleto resen in prodoren. Na sproščen in dinamičen način se kot val oceana dotika srca vsakogar, saj ne lepiti, ampak vedno zadene v polno.

Naslednje predavanje iz niza bo v četrtek, 21. novembra, ko bosta psihologinja Roberta Sulčič in psihiater Bernard Spazzapan odgovarjala, kako prepoznati in pomagati človeku v stiski. / Jernej Šček

DSI Gost g. dr. Ivan Štuhec

O aktualnih problemih slovenske Cerkve

Profesor moralne teologije, direktor zavoda A. M. Slomška, duhovnik mariborske škofije in nekdanji študentski duhovnik, dr. Ivan Štuhec, se v verskem in laičnem tisku oglaš s svojim komentarji in je glede problematike slovenske Cerkve zelo podkovan. Kot je sam dejal, je za razumevanje današnjega položaja Cerkve na Slovenskem potrebno stopiti korak nazaj v zgodovino, v čas osamosvajanja oziroma v devetdeseta leta.

V Peterlinovi dvorani je dejal, da bi se slovenska Cerkve lahko izognila marsikateremu problemu, a za to ni imela nikoli moči. Slovenski verniki se vedno radi skrbijo za lepe zidove, saj so cerkve obnovljene, ne skrbijo pa za ljudi znotraj njih, to je katehiste. V devetdesetih letih sta glede tega, kako umestiti religijo in Cerkve kot ustanovo v novi

kontekst, po velikih družbenih spremembah, bili prisotni dve poglavitni ideji: starejša generacija si je prizadevala za vzpostavitev stanja, kot je bilo po drugi svetovni vojni, medtem ko je mlajša generacija upoštevala tudi moderne silnice, a se je zavedala, da mora Cerkve poseči na karitativno in vzgojno-izobraževalno področje. Odločili so se za prostovoljno obliko zbiranja denarnega prispevka po italijanskem in španskem modelu, a slovenska verniki je že govorila o cerkvenem davku, ki je zbuja odpor prebivalstva. Dr. Ivan Štuhec je bil od leta 1993 član skupine, ki se je pogajala z državo o položaju Cerkve. Izhajali so iz predpostavke, da se morajo

nasloniti na svobodnega državljanja, a se vprašanje financiranja Cerkve ni rešilo. Na področju integracije Cerkve v slovensko družbo se je postavilo vprašanje, kako vključiti verski pouk v šolstvo, saj je edina možna alternativa nekonfesionalni verski pouk. Dr. Štuhec je dejal, da imamo še vedno prisotna dva tabuja, in sicer financiranje cerkvenih skupin in vzgoja-izobraževanje. Kar se prvega tabuja tiče, se financirajo še vedno kot pod komunistom. Verniki plačujejo sedemnajst evrov za maše, "za kar je Slovenija najdražja". Dosej so cerkve na Slovenskem delovale brez sistema in resne vloge, župniki pa so bili kralji na Betajnovi, da sploh ne govorimo

o vizitacijah. Predavatelj je poudaril še kadrovske probleme. Ko je škof Stres kot pomožni škof šel v Maribor, je bila škofija že zadolžena preko petdeset odstotkov svojega premoženja, zato so se odločili za prodajo Krekove banke, s čimer so krili doberšen del primanjkljaja. Naredili so nov strateški načrt. Stres je poklical strokovnjake in spravljal stvari relativno v red, nato pa je odšel dve leti v Celje. G. Zdolšek, ekonom mariborske škofije, je dejal, da je sam delal z denarjem, ki ga je imel, njegov naslednik pa je delal z denarjem, ki je mislil, da ga bo dobil, kar je že dovolj zgovoren podatek. Ključne stvari so se v mariborski

škofiji zgodile v letih od 2006 do 2008. Stres je hotel izvzeti ekonomijo iz škofije, zato so ustanovili Rast, katere je škofija stoodstotni lastnik in upravlja gospodarstvo, to je vinograde, najemnine, gozdove itn., preko katere je bila škofija solastnik Zvona. Nato je preko Ekspresa prišlo do afere, da je župnija zadolžena za osemsto milijonov, kar ni bilo res. Posledica tega je bila, da se je vlada odločila za stečaj Zvonov, Rasti, škofije in vsega. Politika je razumela, katere je šibka točka, saj obstajajo dokazi, da je do lansiranja članka v Ekspresu in s tem do mednarodnega škandala prišlo kot pri Patrii.

Šin

Okusi Krasa 2013

Tokrat na menijih kraljujejo slastne "mineštre"

Še vedno velja stari rek, da okusna, topla "mineštra" dobro de starim in mladim. O tem je trdno prepričana Vesna Guštin, strokovna svetovalka za kraško kuhinjo, ki že vrsto let sodeluje s prireditelji manifestacije Okusi Krasa, to je s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem. In ravno mineštra bo letošnja vezna nit enogastronomске prireditve, ki se je začela 19. oktobra in bo trajala do 17. novembra. Tokratni Okusi Krasa so že 12. zapored. Manifestacija, ki jo že vrsto let podpirajo Trgovinska zbornica, tržaška pokrajina in Spirit

Slovenija, bo tudi letos združevala lepo število gostiln s Tržaškega in Goriškega, pekarn, ki bodo strankam ponujale kulinarčne dobrote in proizvode s Krasa, na primer sladice in kruh iz domače moke, mleto za mlinskem kamnu; in trgovinah jestvin pa bodo v kotičkih tipičnih proizvodov na voljo posebne lične papirnate škatle Okusov Krasa z vinom, siri, medom, oljčnim oljem.

Kot je poudaril predsednik Združenja Niko Tenze na tiskovnem srečanju na sedežu Trgovinske zbornice v četrtek, 17. oktobra, bodo gostinci ohranili menije

Okusov Krasa skozi vse leto, sicer po naročilu. Tenze je z zadovoljstvom ugotavljal, da postaja kulinarčni dogodek vse bolj razpoznaven tudi izven ožjega oziroma tradicionalnega okolja. Marketinška strategija se je namreč v času obrestovala tudi zaradi dragocenih informacij, ki jih vsebuje prav tako tradicionalna brošura Okusov Krasa. V njej bodo zainteresirani našli kulinarčno ponudbo posameznih restavracij, vse ostale potrebne informacije in tudi recept, s katerim upravljatelji gostinskih obratov ponujajo možnost, da se tudi sami preiz-

kusimo v pripravi kraških dobrot in tipičnih slaščic. Ob Okusih Krasa se že vrsto let vrstijo stranske kulturne ponudbe, kot na primer fotografske in likovne razstave ter tematski večeri. Tako bo tudi letos, ko bo na primer v gostilni Devetak na Vrhu, 6. novembra, poseben kraški večer; 21. oktobra pa je bilo v gostilni Veto na Opčinah odprtje fotografske razstave Kras Roberta Valentija. Enogastronomija se bo tudi v tej izvedbi Okusov spajala z naravovarstvenim pristopom h Krasu in njegovim lepotam: to naloge so prireditelji tudi letos zaupali članom zadruga Curiosi di natura, ki bodo na

tržaškem Krasu priredili sklop štirih nedeljskih dopoldanskih izletov, ob koncu katerih se bodo

izletniki prepričali tudi o dobri kraški kuhinji v restavracijah, ki

sodelujejo pri manifestaciji. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani www.curiosidinatura.it; naj dodamo le, da sta za to potrebni rezervacija in prispevek 5 evrov na osebo (curiosidinatura@gmail.it - 340-5569374). Na Goriškem pa bo združenje Juliaest pohodnike vodilo na nočni ogled griča Brestovec (za rezervacije julieast@libero.it - 338-6557425). Vse potrebne informacije o Okusih Krasa pa so dostopne na spletni strani www.okusikrasa.net

IG

TRŽAŠKA UNIVERZA Predstavili so didaktično ponudbo slovenistike v študijskem letu 2013/14

Zaradi etnične sestave tržaškega ozemlja je študij slovenščine prava posebnost

Slovenistika na tržaški univerzi predstavlja zaradi etnične sestave tržaškega ozemlja pravo posebnost: slovenski jezik je namreč jezik ozemlja, kar nedvomno predstavlja dodano vrednost zlasti za neslovenske študente, ki lahko ob univerzitetni izbiri študija slovenščine na bolj neposreden način krepijo svoje znanje jezika in vsega, kar ta jezik prinaša s sabo.

To je predstojnik katedre za slovenistiko na tržaškem vseučilišču prof. Miran Košuta med drugim poudaril na predstavitvi študijske ponudbe slovenskega jezika in literature v šolskem letu 2013/2014, ki je bila na sedežu leposlovnih ved tržaške univerze v sredo, 16. oktobra. Ob tem

je predstavil še letošnjo profsorsko ekipo, ki bo na različnih študijskih in predmetnih ravneh uvajala bodisi mlade Slovence bodisi Neslovence v študij slovenskega jezika in književnosti, obenem se je zahvalil konzulki Generalnega konzulata RS v Trstu Eliški Kersnič Žmavc zaradi podpore, ki jo je doslej slovenska diplomatska izpostava izkazovala ohranitvi nezamenljive didaktične ponudbe slovenskega lektorata. Prof. Košuta pa se je veselil zlasti dveh vidikov, in sicer uvrstitve magistrskega programa slovenščine na podiplomski stopnji v stalni oziroma navadni univerzitetni režim (od leta 2011/2012 so namreč to študijsko stopnjo lahko obdržali zaradi podpore evropskega projekta JezikLingua) in letošnje us-

tanovitve doktorata iz slovenistike v partnerstvu z videmsko univerzo. "Tretja stopnja univerzitetne študijske kariere bo s strokovnega vidika nedvomno okrepila profile slovenistov, kar jim bo omogočalo konkretnije službene možnosti, zlasti danes, glede na vpetost Slovenije v mednarodne forume", je dejal prof.

Košuta dosedanjim in novim študentom, ki so napolnili razred v pritličnih prostorih poslopja v ul. Androna Campo Marzio. Predstojnik katedre je svoje izvajanje posredoval v slovenskem in italijanskem jeziku, saj je didaktična ponudba prirojena slovenskim in neslovenskim študentom. Obrazložil je, da sodi slovenistika v vsedržavno vejo slavističnih študij in se potemtakem razčlenja v jezikovno in literarno smer. Študij slovenščine je mogoče vpisati v več študijskih programih, na primer v sklop tujeja jezika in literature: v tem primeru bo študent ob koncu prve triletnje stopnje letno odnesel 9 kreditov za študij književnosti in 6 kreditov za študij jezika. Študenti bodo morali opravljati pisne in ustne izpite bodisi za

slovensko književnost bodisi za slovenski jezik. Opozoril je tudi študente slovenskega maternega jezika, naj sledijo lektoratom prof. Rade Lečič. Da bi bila didaktična izkušnja čim bolj celostna, je prof. Košuta povabil mlade, naj se tudi redno udeležujejo seminarjev (tudi v Ljubljani), raznih tečajev in drugih spremljevalnih

letju bo predaval o razvoju slovenske književnosti od roman-tike do moderne, prihodnje leto pa bo slušateljem predstavil moderno in sodobno slovensko poezijo. Tudi magistrski tečaji (ki bodo študentom zagotovili 120 kreditov) se bodo pričeli prihodnje leto. Slovensko literaturo bo poučevala prof. Milena Mileva

Blašič, izvedenka na področju mladinske književnosti in pravilnih zvrsti. Svoj način posredovanja snovi bo osnovala zlasti na primerjalnem in medkulturnem principu. Na tržaško slovenistiko se po nekaj letih vrača prof. Majda Kaučič Baša, ki ima zaradi proučevanja sociolingvistične zamejski postor za 'naravnih laboratorij'. Poudarila je, da je v tem nadvse zanimivem jezikovnem

okolju imela zelo motivirane študente, zlasti tiste, ki so pripadali slovenski narodni skupnosti v Italiji. Ti so namreč na lastni koži občutili, kaj pomeni biti Slovenec in govoriti slovenski jezik. "V zamejskem okolju odnos do jezika ni le sporazumevalna zadeva, ampak bivanjska". In ravno ta bivanjska dimenzija sestavlja vsebino njenih tečajev slovenskega jezika, ki bodo po eni strani temeljili na sociolingvističnih vidikih slovenskega jezika v Italiji (mlade bo uvajala v pojme družbenega položaja jezika, v njegov ugled itd.), po drugi pa na njegovem besedišču (za to bo predhodno potrebno obnoviti nekatere besedloslovne in semantične pojme, zakonitosti slovarskih priročnikov in drugo).

IG

14. revija zborov Devinske dekanije

Vezna nit so bile vstopne in darovanjske pesmi

Dekanijska revija je priložnost, da se lahko povežejo cerkveni pevci in se pri tem poudarja njihovo skupno poslanstvo, s prikazom redne dejavnosti in običajnega repertoarja, v katerega spadajo vstopne in darovanjske pesmi, ki so bile vezna nit 14. revije zborov Devinske dekanije. V cerkvi svetega Roka se je petje prepletalo z besedo, saj je predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov Marko Tavčar sestavil vezni tekst z aforizmi in odlomki iz spisov o cerkveni glasbi. Za slavošpev cerkvenemu petju je uporabil spodbudne besede sv. Pavla, znanstveni pristop Antona Štruklja, teološko perspektivo Benedikta XVI. z mislijo o glasbi, ki uteleša tišino oz. polnost skrivnosti, naklonjene izjave o koristnih učinkih petja sv. Avgušтина

in bl. Antona Martina Slomška. Za udejanjanje teh besed se je potrudilo sedem zborov, med katerimi so prvi nastopili mladi iz Devina, Štivanja in Medje vasi, ki

je napisal Karol Wojtyła. Orgle na koru pa so podprle petje ženske cerkvene skupine Mavhinje (vodi Majda Pertot), ki je izvedla vrsto kitičnih pesmi, tako kot

enkrat mesečno oblikujejo mladinsko mašo v cerkvi Svetega Duha. Ob spremljavi kitare in pod vodstvom Olge Tavčar so nastopili v bolj popevkarškem duhu, tudi z izvedbo znane pesmi, ki jo

ženska skupina iz Zgonika, kate-re zborovodkinja Zulejka Devetak nastopa v trojni vlogi članice, vodje in organistke. Na koru je zapel tudi Farni zbor Šempolaj, ki s pomlajeno zasedbo išče no-

vo zvočno ravnesje pod vodstvom Iva Kralja. S pretežno mladobno zasedbo se lahko ponaša cerkveni mešani zbor Devin, ki ga vodi Herman Antonič, kateremu je bilo na koncu zaupano tudi energično petje združenih zborov. Pred tem pa je petje nabrežinskega cerkvenega zbora vodila orgelska in kompozicijska ustvarjalnost Humberta Mamola, ki je sestavil iz treh izbranih pesmi koncertno celoto.

Petje je tudi v Nabrežini spremljala beseda gosta, ki je bil to-krat gospod Jože Markuža. Ob pohvali za vsakoletno napredovanje zborov, ki so odraz slovenske kulture in pljuča župnijskega življenja, je govornik vabil k širitvi obsega dekanijske revije z vključitvijo italijanskega gosta, kar bi ob poudarjanju vrednote sodelovanja omogočilo tudi izmenjavo s prikazom slovenskega kulturnega bogastva. Podpredsednica ZCPZ Berta Vremec pa je čestitala vsem udeležencem in jim je v imenu organizatorjev podarila notno zbirko.

PAL

Obvestila

Poštena gospa nudi oskrbo starejših ljudi v obliki izmenjave. Več informacij: 003852386744.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: N. N. 5, N. N. iz Brega 20, Adelka Vončina 20, Dragica Marenčič 10, Franc Saksida 30, N. N. 20 evrov; za riž otrokom patra Pedra Opeke – Madagaskar: N. N. iz Brega 10 evrov; za misijon patra Ernesta Saksida – Brazilija: N. N. 100, N. N. iz Brega 20 evrov; za misijonarko s. Marijo Pavlišič – Madagaskar:

N. N. 100 evrov; za misijonarko s. Vesno Hiti – Rwanda: N. N. 100 evrov; za misijonarko s. Andrejo Godnič – Peru: N. N. 100 evrov; za misijonarko s. Zvonko Mikec – Mozambik: N. N. 100 evrov; za misijonarja Danila Lisjaka – Kongo: N. N. iz Brega 10 evrov; za revijo "Misijonska obzorja": N. N. iz Brega 10 evrov. Darove lahko nakažete tudi na Banko: IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan via Cordaroli 29 34135 Trst

SLOVENSKA PROSVETA
in
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
vabita na

SREČANJE MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV

nastopili bodo: Mladinski zbor Angels iz Bilčovsa na Koroškem, Mladinski pevski zbor OŠ Danila Lokarja iz Ajdovščine, Mladinski pevski zbor Emil Komel iz Gorice in Mladinska vokalna skupina Vesela pomlad z Opčin.

sobota, 26. oktobra, ob 20. uri
cerkev sv. Jerneja ap. na Opčinah

Ob finančni podpori Urada RS Projekt za podjetniški inkubator

Vsredo, 16. oktobra 2013, je Slovensko deželno gospodarsko združenje (SDGZ) ob prisotnosti ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu Tine Komel predstavilo Projekt za podjetniški Inkubator za mlade podjetnike v Italiji. Projekt financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in je namenjen podpori mladim pri ustanavljanju novih malih in srednjih podjetij. Projekt bo izvajalo SDGZ s sodelovanjem storitvenega podjetja Servis, Zadrudne kraške banke, BIC Incubatorji FVG, izobraževalnega konzorcija Slov.I.K. Projekt obenem podpira krovni organizaciji SKGZ in SSO.

Uvodno besedo je imel predsed-

nik SDGZ Niko Tenze. Tenze je poudaril problematično stanje italijanskega gospodarstva in težave, ki jih podjetniki imajo danes, obenem pa je podčrtal, da mladi potrebujejo konkretno pomoč, da bi lahko stopili v svet podjetništva. Ministrica Tina Komel je naglasila, da bo projekt združeval mlade s svetom gospodarstva, in to označila kot zelo pozitivno, obenem pa se je zahvalila krovnim organizacijama SKGZ in SSO za podporo ciljem projekta. Direktor SDGZ Andrej Šik je opisal projekt in njegove konkretne cilje. Projekt je bil zasnovan z namenom, da odgovori na konkretne potrebe. Obstaja veliko zanimanja mladih, da stopijo v svet podjetništva, treba pa je ustvariti

pogoje, da se odločijo za tak korak. Namen projekta je informirati mlade o možnostih v svetu podjetništva in jim obenem pomagati pri uspešnem zagonu lastnega podjetja. V prvi fazi projekta bo iz ciljnih skupin tega projekta (zadnji razredi višjih srednjih šol, univerzitetni študentje, ki končujejo ali so končali študij) evidentirana skupina približno 30 mladih, ki jih bodo povabili na informativna srečanja, na predavanja priznanih strokovnjakov in uspešnih lokalnih podjetnikov in na tečaje usposabljanja za potrebe tržišča. Skupina bo nato sodelovala na natečaju za najboljšo poslovno idejo, ki bo nagradil 3 najboljše podjetniške ideje. Šik je poudaril, da projekt ni namenjen le tistim trem potencialnim podjetnikom, ki bodo zmagali natečaj, ampak vsem tistim mladim, ki jih podjetništvo zanima in imajo idejo, ki jo hočejo uresničiti. Zaradi tega bo veliko pozornosti usmerjene v izobraževanje in informiranje mladih po-

tencialnih podjetnikov. Dolgoročni cilj projekta je gospodarska okrepitev slovenske manjšine v Italiji, kar predstavlja jamstvo za

Tina Komel

obstoje naše narodne skupnosti, je še nadaljeval Šik. Podjetniki, ki bodo zmagali na natečaju, bodo lahko izkoristili možnost ustanovitve novega podjetja in nastanitve v Inkubatorju. Projekt bo inkubiranim

podjetjem nudil svetovanje pri izdelavi finančnih načrtov in marketinške strategije, pomagal pri iskanju poslovnih partnerjev in jih informiral o dobrih praksah v izbranem gospodarskem sektorju. Inkubator bo nudil možnosti mladim podjetnikom, da si bodo lahko s svojimi vrhunskimi idejami in izdelki izborili mesto na tržišču. Adriano Kovačič je spregovoril v imenu Zadrudne kraške banke (ZKB). ZKB je zagotovila svoje sodelovanje pri projektu, in sicer s ponujanjem raznih brezplačnih oz. po nižji ceni ponujenih storitev za izbrana podjetja. Med temi je Kovačič našel brezplačno svetovanje pri bančnih in zavarovalnih storitvah ter vodenje tekočega računa, obenem pa popuste pri obravnavi posojil in kredite z ugodnimi obrestnimi merami. Edvin Bevk je v imenu BIC Incubatorji FVG predstavil raven njihovega sodelovanja pri projektu. BIC Incubatorji FVG je podjetni-

ki inkubator v lasti družbe Friulia in deluje od leta 1989. Skozi tržaški BIC je že šlo 210 podjetij, sedaj pa je v njem inkubiranih 30 podjetij. BIC bo v okviru projekta nudil poslovne prostore za tiste tri podjetnike, ki bodo zmagali natečaj, obenem pa jim bo pomagal pri izdelavi poslovnih načrtov. Direktor Andrej Šik je tudi spregovoril o sodelovanju z izobraževalnim konzorcijem Slov.I.K., ki je že izkazal razpoložljivost za sodelovanje pri aktivnostih izobraževanja v sklopu projekta. Storitveno podjetje SDGZ Servis pa bo inkubiranim podjetjem nudilo brezplačne računovodske storitve, je dejal Šik. Ob koncu tiskovne konference sta podpora projektu izrazila tudi predstavnika SKGZ Rudi Pavšič in SSO Ivo Corva. Predvideno trajanje projekta je eno leto, aktivnosti pa se bodo začele že v drugi polovici letošnjega novembra. Za morebitne informacije ali vprašanja o projektu se lahko obrnete na info@sdgz.it

S 3. strani

Izhodiščni potencial ...

Zasedba okrogle mize je bila strokovno podkovana. Vsak izmed udeležencev je bil namreč zastopnik določenega družbenega oziroma gospodarskega segmenta. Posamezni govornik je na svoj način izhajal iz poročila, ki ga je uvodoma podal Sergij Stancich, saj je predsednik ZKB v svojem izvajanju jasno in glasno podčrtal družbenopolitične hibe Trsta, ki nima izostrenejše načrta o svoji prihodnosti. "V Trstu je osrednji problem ta, da se še naprej podaljšujejo učinki iz preteklosti, kot na primer prisotnost meje, mentalna zaostalost in denarna podporna politika, ki je po eni strani zadušila podjetniško nagnjenje Tržčanov, po drugi pa je ohranjala nadvlado nekaterih lobijev politične in druge narave", je dejal Vittorio Torbanielli, profesor na oddelku za ekonomske vede na tržaški univerzi. Mnenja je bil tudi, da so mlajše generacije, ki bi lahko marsikaj prispevale, daleč od teh logik, ki so zlasti v preteklosti pogojevale gospodarske dinamike. Mlajšim gene-

racijam morajo javne ustanove ponuditi jasne delovne in strateške okvire, v katerih spodbuditi inovacijo. Torbanielli je omenil potrebo po večjih podjetniških potezah javnih ustanov: od obstoječih podjetij bi profesor podprl tista, ki z lastnimi močmi že kljubujejo krizi in krepijo razvoj področja tako, da privlačijo tuje investitorje. "Mladi Tržčani nimajo vizije, ker mesto samo je nima!" Pred nevarnostjo birokratskega kolesja je svaril Massimiliano Fabian, predsednik konzorcija Con. Ga. Fi in izvršni direktor družbe Demus. Tržaška birokracija je groteskna do take mere, da poskuša zavirati tiste gospodarske dejavnosti, ki imajo v Trstu dolgo tradicijo in rožnato sedanost: na primer sektor kupo-prodaje in prajenja kave, kjer deluje 50 podjetij, katerih letni delokrog obsega 900 milijonov evrov letno, in kjer je zaposlenih okrog 1000 ljudi. "Birokracija bi morala imeti ravno obratno vlogo od sedanjosti: morala bi privabljati tuje investitorje in lajšati delo krajevnih de-

javnikov. Poleg tega je davčna politika za podjetja strahotna, kar onemogoča nove investicije v tem sektorju. Ampak to je vse državni problem", je dejal Fabian. Marsikateri podjetnik zaradi utrujenosti ni hotel več tvegati in je raje opustil svojo dejavnost. Prava rešitev bi bila po njegovem mnenju sistemski podpora podjetnikom, ki se zavzemajo za inovacijo in na tak način krepijo svoje podjetje. Guerrino Lanci, predsednik konzorcija Promotrieste, je pritrdil Stancichevim ugotovitvam glede skromne tržaške gostoljubnosti. "Turistični sektor se za razliko od drugih gospodarskih področij razlikuje zaradi točnih ponudbenih parametrov, kar zahteva od podjetnika doslednost pri delu. Trst se v preteklosti ni sistemsko posvečal turizmu, denar, ki ga je z lahkoto služil, ni unovčil v nove dejavnosti. To se danes še kako

pozna. Tuji gospodarski dejavniki, ki bi iskreno želeli investirati pri nas, nam sicer priznavajo ogromen razvojni potencial. Začetna želja pa ni dovolj: v trenutku ko se tuji zavedajo birokratskih, strukturnih in

ponudbo kot nekoč, tudi z logističnega vidika: Trsta zato ne gre istovetiti zgolj z njegovim ožjim ozemelskim oziroma pokrajinskim obsegom, potrebno ga je uvrstiti v širši geografski, tudi čezmejni kontekst". Razloge, za-

začelo svojo dejavnost v Trstu, tovarna testenin Pasta Zara leta 2003", je dejal Possamai. Poudaril je, da je bajnih skladov, s katerimi sta si bodisi desnica bodisi levica delili konsenz, konec: "Sklad za Trst je bil kot mamilo, ki ga je politika brizgala v žile Tržčanov: ta denar je skvaril etiko, zavest in družbeno motivacijo prebivalcev", je jasno povedal časnika. Prepričano je odklonil načrt hitre železnice, načrtovanje, katere ostaja zgolj na papirju, ogreva pa se za veliko bolj cenoeno posodobitev obstoječe trase. Obseg in delokrog tržaškega pristanišča je skromen, zato je končno nastopil čas za začetek tvornega sodelovanja severno-jadranskih luk. Za to, kot tudi za ostale dejavnosti, pa je potrebno načrtovanje, lastnost, ki Trstu pri-manjkuje.

Sergij Stancich, Edi Kraus, Paolo Possamai, Guerrino Lanci, Vittorio Torbanielli in Massimiliano Fabian (foto IG)

Nepalka, ki je novi dom našla v Piranu in tu spoznala umetnost

Sapana Gandharb, oblikovalka keramike

Med mnogimi priseljenci živi med nami v Piranu tudi Sapana Gandharb, po rodu iz Nepala. Sapana se je rodila 29. junija 1977 v Katmanduju, v družini z osmimi otroki. Zaradi nepravilnega kastnega sistema, ki je uradno sicer odpravljen, v praksi pa še trdno zakoreninjen, ni imela veliko možnosti za šolanje. Ker je bila vedoželjna, se je sama naučila brati in pisati, pa tudi nekaj angleščine. Seveda je nepalska pisava čisto drugačna od naše! Že kot desetletna deklica je začela delati, najprej na riževih poljih, nato kot prodajalka spominkov in nakita ter slednjič kot turistična vodilka. Tako je spoznala tudi popotnika Igorja Krmpotiča, ki je razumel njeno željo po znanju ter jo povabil v Piran. Sprejela je njegovo ponudbo in izizzv ter se podala na dolgo pot v Piran, kjer so jo za svojo krušno hčerko vzeli Ličen - Krmpotičevi. Sprva je čutila veliko domotožje, a pred njo je bilo še veliko dela. Z veliko volje in vztrajnosti se je naučila slovenskega jezika, tako da ji je lahko marsikdo od nas zavidal, saj zna pravilno uporabljati tudi dvojino in pozna celo mnoge slovenske pregovore in reke. Počasi se je prilagodila naši kulturi in vsakdanjemu načinu življenja, od oblačenja in kuhanja naprej, kar je vse čisto drugačno od navad, ki jih je poznala v Nepalju. V Kopru je opravila tudi katehumenat – uvajanje odraslih v krščanstvo – in sprejela krščansko vero. Na Ljudski univerzi Koper je končala osnovno in srednjo šolo V. stopnje za ekonomskega tehnik. Ker je pristala v družini umetnikov, je tudi njo pritegnilo umetniško ustvarjanje. Prva znanja s področja oblikovanja gline si je pridobila v ateljeju Mire Ličen Krmpotič in Igorja Krmpotiča. Nato se je leta 2002 udeležila tečaja keramike, ki ga je organizirala Skupnost Italijanov Piran v svojih prostorih. Njena mentorica je bila dve leti Apolonija Krejačič. V Ljubljani je nato obiskovala še tečaj lončarstva pri keramičarki Ines Kovačič, kjer se je učila vrtenja na lončarski kolovrat. S kakovostnimi in estetsko doganjeni keramičnimi izdelki si je pridobila status domače in umetnostne obrti, ki ji ga je podelila Gospodarska zbornica Slovenije. Postala je tudi članica Društva keramikov in lončarjev Slovenije, ki ima svoj sedež v Ljubljani.

Prvič je samostojno razstavljala v Galeriji Pina v Kopru. Sledile so še druge samostojne in skupinske razstave: v cerkvi Marije Snežne v Piranu, v Pečaričevi galeriji v Piranu, v vitrini ustvarjalnosti v Mestni knjižnici Izola, v galeriji v Slovenski Bistrici, v Krapini na Hrvaškem in drugod. Nekaj teh razstav je organiziralo društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija iz Pirana. Že osemkrat je v okviru Društva keramikov in lončarjev Slovenije razstavljala v prostorih ljubljanskega magistrata. Leta 2012 je sodelovala na Mednarodni razstavi Keramikon v Vараždinu. Za to razstavo je kandidiralo več kot tristo keramičarjev z vseh koncev sveta. Stroga žirija je izmed vseh izbrala le 91 kandidatov, med štiri Slovenkami tudi Sapana. Sapana pa se ne ukvarja le s keramiko. Zelo rada fotografira stare piranske hiše, ker ji je všeč stara arhitektura. Rada potuje in na njenih fotografijah lahko vidite prizore iz Istanbula, Efeze, Berlina, Firenc, Bologne in iz raznih avstrijskih in hrvaških mest. Rada bere, predvsem kriminalke in potopise. Naredila je šiviljski tečaj, kjer se je učila krojenja in šivanja. Dve leti je hodila na slikarski tečaj pod mentorstvom Lilijane Stipanov, ki je bil prav tako v prostorih italijanske skupnosti. Obiskovala je tečaje računalništva in nemščine in ima mednarodna potrdila o znanju računalništva in nemškega jezika. Izpopolnila je znanje angleščine ter se naučila osnov italijanskega jezika. Na povabilo častnega konzula iz Nepala, Aswina Shretha, je imela v Slovenskem etnografskem muzeju potopisno predavanje ob diaprozitivih o Nepalju. Podobno predavanje je imela za izolske osmošolce v Mestni knjižnici Izola v okviru projekta Rastem s knjigo. Sapana je tudi odlična pripovedovalka pravljic. Dar pripovedovanja je podedovala po stricu, pravljicarju Sanobabuju, ki je otrokom ob večerih pripovedoval pravljice. V slovenski znanstveni reviji Slov-

stvena folkloristika je bila objavljena njena pravljica o dveh bratih in nepalskem mitičnem bitju z imenom Lamkanemaraz. Objavila je tudi potopisno reportažo o Nepalju v reviji Horizont. Za svoje dosežke je leta 2007 od Andragoškega centra Slovenije prejela posebno priznanje. Iz Andragoškega centra Slovenije so jo kot predstavnico Slovenije tudi poslali v Edinburg na Škotskem na Teden vseživljenjskega učenja in srečanje študijskih krožkov. Vendar takrat še ni imela slovenskega državljanstva in ni mogla odpotovati tja. Slovensko državljanstvo je dobila za svoj rojstni dan leta 2012. Sapana zdaj svoje dneve namenja predvsem oblikovanju iz gline. Njeni motivi so najrazličnejši: od cvetja, hišic, jasic, rib, bikov do ptic. Na začetku svoje umetniške poti je iz gline oblikovala predvsem najrazličnejše ribe. Njena domovina Nepal je namreč gorata in Sapana je do priho-

da v Piran za morje vedela le iz pripovedovanja. Tu pa jo je morje čisto prevzelo. Očarale so jo morske živali, ribe, delfini, morski konjički in postale predmet njenega umetniškega ustvarjanja. Še danes jih oblikuje z veliko ljubezni in domišljije. Ne povsem realistične podobe morskih živali so prepletene s fantazijskimi oblikami rib iz hindujske mitologije. Sapana se igra z barvami, oblikami in gibanjem. Med barvami prevladujejo nežni sinjemodri odtenki neba in morske gladine ter svetle, vesele in nežne barve. Poleg morskih oblikuje tudi druge živali, predvsem bike. Bik maha ali nandu sta v hindujskem verstvu prevozno sredstvo boga Šive. Izdeluje tudi nakit iz keramike in poldragih kamnov iz Nepala. Tako se v Sapaninem umetniškem oblikovanju prepletajo njene nepalske korenine in spomini na dom ter očaranost nad novim in drugačnim. Pravi, da ideje prihajajo v njene misli kar same od sebe, nato dolgo premišljuje o teh podobah in skuša v glini uresničiti, kar si je zamislila. Vedno pa hoče ustvariti nekaj novega, česar se doslej še nihče ni domislil. Če si želite ogledati njene izdelke, jo najdete v družinskem ateljeju v ulici Svobode ali pa v Galeriji na Cankarjevem nabrežju v Piranu.

Špela Pahor

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (22)

Mariza Perat

Mengore na Tolminskem

Leta 1304 je bila izredno huda zima, leta 1309 se je na polja in travnike ob Soči spustil ogromen roj kobilic, ki je uničil vse, kar je bilo zelenega, leta 1348 pa je bil hud potres. V tem letu je razsajala tudi kuga in zaradi nje so pomirale cele družine. Kuga se je v teh krajih spet pojavila leta 1479, pridružila se ji je še huda lakota. Kužno znamenje, ki ga vidimo pri Volčah in je eno najstarejših in najlepših znamenj na Slovenskem, spominja na tiste čase. Leta 1512 se je spet stresla zemlja, vendar tokrat potres ni bil močan, leta 1532 pa se je znova pojavila kuga, prav tako leta 1634, ko so jo zanesli s Kranjskega. Nad Volčanskim poljem se dvigajo Mengore, priljubljena Marijina božja pot in podružnica volčanske prafare. Kot beremo v knjižici Mengore g. Jožka Kraglja, ki je izšla v Gorici leta 1993 ob 500-letnici te božje poti, je Ustanovna listina za gradnjo omenjene cerkve bila izdana leta 1493. To je razvidno iz dokumentov, ki jih je v Čedadu in Vidmu odkril g. Franc Rupnik, dekan v Kobaridu. Na tej listini je namreč napisano, da so dne 6. marca 1493 predstavniki volčanske fare odšli v Čedad in čedajskemu kapitlju izrazili željo volčanskega ljudstva, da bi v čast Mariji Devici, sv. Petru, sv. Jakobu in sv. Janezu zgradili cerkev. Obljubili so, da bodo skrbeli za vse, kar bo potrebno za službo božjo. Čedajski kapitelj je prošnji ugodil. Zdi se, da je cerkev na Mengorah bila

Kužno znamenje v Volčah

zgrajena že pred letom 1525, vendar o tem ni točnih podatkov. Leta 1658 pa je čedajski kanonik na praznik Marijinega Imena, kot se omenja g. Jožko Kragelj, blagoslovil na Mengorah novi Marijin oltar. Zato je glavni romarski shod te božje poti na nedeljo po prazniku Marijinega rojstva. Prvotno cerkev so večkrat popravljali in obnavljali.

Danes je ni več, ker je bila porušena med prvo svetovno vojno. Na starih fotografijah vidimo, da je bila ta cerkev majhna, imela pa je visok in kar močan zvonik. Tudi iz tega lahko sklepamo, da je bila mengorska božja pot dobro obiskana in tudi dobro oskrbovana. V tej prvi cerkvi so bili tudi kipi sv. Petra, sv. Jakoba in sv. Janeza, ki se omenjajo v Ustanovni listini. Glavni oltar v prvotni cerkvi je bil lesen in lesen je bil tudi kip na njem. Predstavljal je sv. Ano, ki je na kolenih držala Marijo, ta pa je na kolenih držala Jezuščka. Zato

so to božjo pot imenovali tudi "Marija na kolencah". Marijina božja pot na Mengorah je osrednja božja pot na Tolminskem in je z življenjem njegovih prebivalcev tesno povezana. K Mengorski Mariji so zrl Tolminci, ko so v davnih časih mogočnim gospodom oddajali desetino in opravljali tlako. Ob njej so se zbirali puntarji, ko so šli v boj za staro pravdo, vanjo so zle dekleta, žene in matere, ki so doma trepetale za življenje svojih zarocenčev in mož, zrl so otroci, ki so prosili za življenje svojih očetov, ko so se ti borili za kmečke pravice.

/ dalje

Prva številka mladinske revije Galeb Sprenovljeno oblikovno podobo v 60. letnik

Galeb z letošnjim šolskim letom stopa v 60. leto izhajanja; prvič se je namreč pojavil l. 1954. To je dolga doba, v kateri si je nabiral izkušnje in se po potrebi preoblikoval. Ob svoji šestdesetletnici se predstavlja oblikovno oz. likovno bolj svež, jasen in pregleden. Naslovnico je po utečeni navadi prepustil mladim oblikovalcem, tokrat so to učenci OŠ P. B. Domen iz Sovodnje s svojimi "geometričnimi" risbami. Zajetna, 53 strani obsegajoča prva številka Galeba, ki izhaja v Trstu in katerega odgovorni urednik je Ace Mermolja, prinaša zapise že preverjenih, pa tudi nekaterih novih sodelavcev. V njej bodo bralci našli veliko zgodb in zanimivosti, pa tudi pesmic, ugank in drugih zank za bistritev "možganov". Na prvih straneh je pesmica *Moji načrti*, ki jo je stala Zvezdana Majhen, nežno in poetično kot vselej pa ilustrirala Mojca Cerjak. O septembru poje pesmica iz Rezije, ki ima poleg izvrzne oblike v rezijanski še "prevod" v slovenskem jeziku. Napisala jo je Silvana Paletti, domišljijko lepo ilustracijo, ki prikazuje na drevesu viseče knjige, je izdelala Paola Moretti. Martina Legiša je uganke stlačila v *Rime* in jih prepustila izvorni likovni roki Štefana Turka, da so v močnih barvah tudi oživele. Pomenljiva "pesmica" je *Jaz = Ti*; v njej avtorica Sanja Širec Rovis spregovori o lepoti drugačnosti. Tisti otroci, ki radi berejo, bodo imeli v Galebu res "veliko za pod zob". Našli bodo tudi take zgodbe v nadaljevanjih, ki pridejo v poštev za bralno značko. Take so npr. *Čarovnica Česminka v šoli*, ki opisuje Česminko pa tudi njeno čarovniško metlo, ki je v šoli postala zelo priljubljeno prevozno sredstvo.

mušno spregovori o družini, kate-re članom je mlada deklica, ki se sama primerja panterju, dala podobo iz živalskega sveta glede na to, kako se izražajo in obnašajo. Stari znanci Nina Kokelj in Nina Mrdenović nadaljujeta pisanje nekoliko "nadrealističnih" zgodb *Svinčnik in zbiratelj*. Tistim, ki radi raziskujejo jezik, bo všeč nova rubrika o soimenjakih; piše jo Darinka Kopal, ilustrira pa Dunja Jogan. Tokrat je govor o zebri, živali in prehodu za pešce, spremljajo jo vprašanja, ki seveda čakajo na pravi odgovor. Kdor bo prebral razlago teh dveh besed, bo zlahka izbral pravi odgovor. Glorisa

M. Jovanovič skupaj z zvestim ilustratorjem Venom Dolencem začneja svoje pisanje slikovitih besednih zvez: pričela je s tistimi o Bogu (*bogdaj, boglonaj, se ne boji ne Boga ne hudiča ...*). Zelo zanimiva je tudi zgodba v nadaljevanjih, za katero je Marjeta Zorec našla navdih pri Janezu Jalnu in njegovem delu Bobri ter še drugih virih. Lepo opisuje, kako so nekdanji mostičarji šli trgovat oz. izmenjati blago s plovilom, narejenim iz debla, drvakom (take so bile tudi Čupe v Tržaškem zalivu). Berta Golob se zaustavlja ob slovenskih književnikih. Za uvod se je pomudila pri zelo priljubljenem Tonetu Pavčku, ki je tako prijetno znal recitirati svoje pojote rime. V novi rubriki *Svet na dlani*, ki jo piše Ivana Pajenk, bodo bralci spoznali širši svet in njegove zanimivosti, pa še uganiti bodo morali, o kateri deželi oz. državi je govor. V septembrski številki Galeba sta tudi nepogrešljiva, simpatična medved in miška izpod peresa Majde Koren in čopiča Bojana Jurca. Neločljiva prijatelja pripravljata raketo, da bosta poletela v vesolje. David Gregori in Petra Terčon pa pišeta strip Glavko in Lučka, o iznajdljivih dečku in deklici.

Jasna Merku' bo še naprej delila svoje znanje mladim ustvarjalcem: tokrat jih učil pripravljati svojevrstno "knjigo". Tudi kuhar Škrobek ima svoj prostor v reviji; tam lahko mirno modruje o zdravi hrani. Poleg omenjenega bodo bralci v prvi Galebovi številki našli še rubriko *Naši šolarji pišejo in rišejo*: četrtošolci OŠ Fran Saleški Finžgar Barkovlje so Galebu poslali vse polno risb s cvetnim tihožitjem, malčki iz vrtca pa so za svoje ribe našli navdih pri pravljici o psu, ki ni znal lajati. Privlačne Galebove vsebine bodo gotovo pritegnile k branju tudi tiste, ki niso "grozni knjigožeri".

IK

Aktualna tema na Slovenskem

Predlog zakona o davku na nepremičnine

Razpravljanje o predlogu zakona o uvedbi davka na nepremičnine je postalo osrednja in najbolj pomembna politična in splošna tema v Sloveniji. Razlogov je več, so pa posledica in odsev splošnih družbenih in političnih razmer ter stanja v državi. Poudarjamo,

mestil tri dosedanje predpise o podobnih dajatvah v Sloveniji. Toda po novem naj bi bili lastniki stanovanj in stanovanjskih poslopij lahko do trikrat bolj obdavčeni, kot pa so bili do sedaj. V Sloveniji je že skoraj 600 tisoč upokoјencev in velika večina jih ima v lasti stanovanje ali hišo. Ker

ičen.

Premierka Alenka Bratušek je na javni TV Slovenija zagrozila, da bo vlada, v primeru, da obravnava zakon ne bo sprejet, znižala pokojnine in plače uradnikov ter drugih uslužbencev v javnem sektorju. Voditelj oddaje je sicer ni vprašal, zato predsednica vlade tudi ni odgovorila na kritike o tem, da je vlada pohitela z zakonom o obdavčenju nepremičnin, ni pa še nič resnega naredila v bankah, glede denarja, ki je odtekel v tujino, in tudi nič pri ugotavljanju izvora premoženja sumljivih posameznikov. Martin Jakš, nekdanji član Računskega sodišča Slovenije, je v časniku Delo zapisal, "da je davek na nepremičnine primer, kako nas politične elite skubijo v imenu reševanja krize. Evidence, ki naj bi bile osnova za nov davek, so neusklajene in zato niso dobra osnova za odmero davkov. V Sloveniji rešujemo določene elite, ki so povzročile zelo veliko škodo v materialnem in finančnem smislu. Če bi zasedli le 30 odstotkov odtujenih sredstev, bi se lahko drugače lotili urejanja javnih financ. Reševanje slovenskih bank in gospodarstva bi lahko uredili z zaplenbo premoženja, tudi vrnitvijo denarja, ki je naložen v davčnih oazah. Za vse finančne operacije obstajajo podatki oziroma sledi, le politične volje za zakonite posege in ukrepe ni".

V novem, zdaj veljavnem predlogu zakona o davku nepremičnin je predvideno, da bo Cerkev oproščena plačila davka na sakralne objekte, v katerih opravljajo bogoslužje, in davka na kulturne spomenike. Najbrž so se za tako rešitev prizadevali tudi v Vatikanu, kjer so tamkajšnji diplomati imeli zadavne pogovore tudi z Majo Marijo Lorenčič-Sveteck, vele-

poslanico Slovenije pri Svetem sedežu. Naj ob tem navedemo, da je slovenska vlada v sklopu nepremičnin sprva načrtovala obdavčitev cerkva, kapel, mošej, sinagog, molilnic, verskih znamenj, kapelic, učilnic za pastoralne dejavnosti in domov za duhovne vaje.

Med političnimi, kulturnimi in drugimi novostmi, ki so se v prejšnjih dneh zgodile v Sloveniji, poročamo, da je pri založbi Nova Obzorja izšla knjiga dr. Dimitrija Rupla z naslovom Negotovo življenje 176. članice OZN in s podnaslovom Negotovo življenje Slovencev od avstrijskega cesarja, srbskega kralja in jugoslovanskega maršala, do DEMOSA in stricev iz ozadja; od narodnega vprašanja do nacionalne države, evropskega poslanstva in morebitnega novega koncepta. Avtor je v knjigi na 270 straneh zajel obdobje, ki je potekalo skozi skoraj celotno dvajseto stoletje, vse do nedavnih poskusov restavriranja komunizma skozi tako imenovane ljudske vstaje, v katerih nam poskušajo prodati tako imenovani demokratični socializem. Po mnenju dr. Dimitrija Rupla, ki je Slovencev dobro znan kot pisatelj, politik in diplomat, "si Slovenci zaslužijo novo zbranost, podobno zbranosti, ki je botrovala postavljanju slovenske države".

Pa še sporočilo globoko humanega pomena, namenjeno bližnjemu 14. novembru, svetovnemu dnevu diabetesa, to je sladkorni bolezen. Ta je v svetu, torej tudi v Sloveniji, čedalje bolj razširjena, in je na nekaterih območjih že dobila značaj epidemije. V Sloveniji je po zadnjih uradnih podatkih zdaj okoli 125.000 sladkornih bolnikov. V Ljubljani so v kampanji zoper omenjeno bolezen natisnili 200.000 izvodov časopisa Diabetes kot priloge revije Dita. Letošnjo kampanjo zoper diabetes, ki že poteka, vrh pa bo dosegel 14. novembra, v Sloveniji usmerjata 33-letni košarkarski reprezentant Jure Balazič in slovenska kandidatka za eno izmed svetovnih lepotic, 21-letna Nina Kos. Oba imata Diabetes tip 1.

Marijan Drobež

Upokoјenski pevski zbori v Ljubljani

Sodelovala sta tudi dva zbora iz našega zamejstva

Zveza Društev upokoјencev Slovenije (ZDUS) je tudi letos organizirala 2. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani, v okviru Festivala za tretje življenjsko obdobje, Državno srečanje upokoјenskih pevskih zborov. Na letošnjem 38.

srečanju je nastopilo 14 zborov, med temi Ženski pevski zbor Društva goriških upokoјencev in Združena moška zbora Fran Venturini Domjo in Tabor Opčine s Tržaškega. Večina drugih zborov je bila iz Slovenije. Ob prihodu v Cankarjev dom je zamejska zbora nenapovedano, a zelo prisrčno pozdravila Tina Komel, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu. Nato se je pogovarjala s pevovodji raznih zborov. Od 16. ure dalje so se v Linhartovi dvorani vrstili pevski nastopi. Pozdravni nagovor je imela dr. Mateja Kožuh Novak, predsednica ZDUS. Ženski zbor Društva goriških upokoјencev je nastopil tretji, tržaška Združena moška zbora Venturini in Tabor pa sta zapela po slavnostnem govoru Igorja Švare. G. Švara je med drugim tudi povedal, da je izšla pesmarica ZDUS, ki pomaga pevovodjem pri izboru pesmi, ki jih društva lahko vključujejo v svoje programe. Pohvalil je poštrevnost pevskih zborov in priporočil, naj ne omahujejo v težavah. Vsi nastopajoči zbori so prejeli priznanje ZDUS za sodelovanje na državnem srečanju. Pevska revija se je končala okrog 18.30 z vzklikom podpredsednika Zveze: "Še pridite!!" Članice Ženskega pevskega zbora z Goriškega in spremljevalci so po lepem ter uspešnem srečanju med vračanjem proti domu v prijetnem razpoloženju prav lepo prepevali. Organizatorji srečanja pevskih zborov se zavedajo nujnosti povezovanja Slovencev različnih dežel, kar prispeva ne le k boljšemu uspehu in k večji rasti zborovskega petja, ampak tudi h koristnemu medsebojnemu spoznavanju. S takimi nameni načrtuje Društvo slovenskih upokoјencev za Goriško v svojih programih tudi srečanja z drugimi društvi na Goriškem, posebno iz Slovenije. Sredi avgusta so se kot vsako leto doslej pevke in drugi člani srečali z društvom Deskle-Anhovo na poletnem pikniku na Ladišču pri Plavah. Ob koncu septembra pa so obiskali člane društva Nova Gorica. (ed)

Dr. Dimitrij Rupel (foto DPD)

da se bo obravnavani zakon nanašal na veliko več kot milijon lastnikov različnih nepremičnin, od stanovanj, hiš, industrijskih obratov pa do redkih in slabih gozdov na sežanskem Krasu. Nemara bi zavezanci tak nov zakon tudi sprejeli, saj imajo omenjeni davek na nepremičnine že daljše obdobje uveden tudi v drugih državah na območju EU. Toda predlog zakona, ki ga je sprejela slovenska vlada, bi moral biti jasn, pregleden, zlasti pa pošten do vseh slojev oziroma skupin prebivalstva, njihovih dejavnosti in do vsakega posameznika. Nov zakon, če bo seveda dobil večino v parlamentu, bo nado-

pa imajo slovenski upokoјenci nizke pokojnine, mnogi novega davka ne bi mogli plačevati in so zaradi novih zahtev države zelo zaskrbljeni. Karl Erjavec, predsednik upokoјenske stranke DESUS in zunanji minister, je upokoјence z majhnimi prejemki in tudi druge revne ljudi vzel v zaščito in je napovedal, da stranka DESUS predloga zakona o davku na nepremičnine ne bo podprla. Kaže, da je Karl Erjavec tokrat zelo odločen, njegova stališča pa bi utegnili povzročiti težave v vladni koaliciji. V Sloveniji obstajajo tudi predlogi, naj bi namesto davka na nepremičnine uvedli t. i. krizni davek, ki bi bil bolj prav-

Kdaj in zakaj se Slovenija pojavlja v svetovnih medijih?

Slovenija – prvovrstna medijska novica

Kako zanimiva je Slovenija za tuje medije in tujo mednarodno javnost? Zanimivo vprašanje, ki ima seveda dokaj logičen odgovor. Slovenija je majhna država z majhnim tržiščem: prav velikega zanimanja torej tujina za Slovenijo ne kaže. To ne smemo jemati tragično, saj je prej ko ne posledica okoliščin in obsega, ki ga lahko ima država z 2 milijonoma prebivalcev in s 35 milijardami evrov velikim BDP. Slovenija je kvečjemu poznana kot turistična točka za pohodnike ali za turiste, ki imajo radi tradicionalni turizem spoznavanja mest in kulture: Ljubljano tako turisti večinoma zapuščajo z zelo prijetnimi občutki in z občudovanjem.

Prepoznavnost Slovenije
Kdaj in v katerih primerih pa postane Slovenija zanimiva za svetovne medije? Težko najti recept, čeprav se v zadnjih časih kar velikokrat pojavlja v medijih svetovnega slovesa. In to, žal, zaradi vse bolj jasne podobe, da bo morala Evropa tudi Sloveniji priskočiti na pomoč. Če pa malo razširimo področje opazovanja, je Slovenijo težko najti med

novicami.

Bila je ob osamosvojitvi, to drži. A to je bilo že pred dolgo leti in takrat so bile razmere res izjemne. Desetdnevna vojna je bila namreč prvi vojni spopad na evropskih tleh vse od konca druge svetovne vojne. Slovenija je v splošni zavesti povprečno informiranega Evropejca veljala za novo Švico tja skoraj do začetka finančne krize leta 2008. Vseeno pa so bile vse omembe Slovenije v mednarodni medijski krajini povezane s posamezniki ali skupinami, ki so se odlikovale na širši mednarodni sceni: prvi tovrstni primeri so najbrž bili Jure Košir in košarkarji Uniona Olimpije. Tukaj je bila nekoliko kasneje tudi rokometna pravljica. Nogomet je ponesel v svet barve slovenske zastave med letoma 2000 in 2002 pod vodstvom Srečka Katanca ter kasneje še leta 2010 pod vodstvom Matjaža Keka. Tukaj je tudi Primož Kozmus, prva slovenska zlata olimpijska kolajna v atletiki. In nazadnje sta se ekipi slovenskih športnih ambasadorjev in ambasadoric pridružili še Petra Majdič in

Tina Maze.

Slovenija zanimiva samo kot tragična zgodba

A mimo tega, Slovenija se je

Jure Košir

Tina Maze

Matjaž Kek

Primož Kozmus

nekoliko bolj pogosto v medijih začela pojavljati nedavno, ko je postalo jasno, da je položaj zelo resen. Tudi temu se seveda ne gre čuditi, ker mediji ljubijo "tragične zgodbe" in si na takih zgodbah tudi gradijo branost. Se še spomnite članka o luknji v mariborski nadškofiji, ki ga je prvi objavil tednik L'Espresso januarja 2011? No, zgodba je bila zanimiva, zelo zanimiva. Vprašanje, kako si lahko mala mariborska nadškofija

nakoplje tako velik dolg, je seveda zanimivo za širšo publiko. 800 milijonov evrov (čeprav je realna številka najbrž še večja) je po vseh kriterijih novica, ki je potem nekoliko odmevala tudi zunaj Slovenije. Ni torej čudno, da je od takrat slovenska Cerkev pod povečevalnim steklom ne samo slovenskih, ampak tudi italijanskih medijev, ki so prvi

okoliščin je pripeljal do tega, da je posebno mesto v italijanskem tisku našlo tudi poletno odstavljanje nadškofov ljubljanske in mariborske nadškofije. Čeprav je šlo za zamenjavo vodstev dveh manjših nadškofij, so se italijanski mediji, tudi državni (začenši s Corrierejem in Repubblica), o tem razpisali.

kot so se, vsaj v prvem trenutku, kazali kot izjemni tudi posegi. Govorilo se je tudi o davku na depozite fizičnih oseb. Evropska in svetovna javnost je naenkrat vse svoje "radarje" usmerila na Ciper in ob tem seveda začela "tipati", kdo bi lahko bila naslednja žrtev. Med državami, ki so bile v najslabšem položaju, je bila tudi Slovenija. In radar, ki ga je evropska javnost sprožila za Ciper, je takoj našel še Slovenijo in jo "enoglasno" opredelil za novo žrtev in za naslednjo državo, ki bo prosila za pomoč. Tako so se začeli vrstiti zapisi o Sloveniji po vseh medijih (Economist, Wall street journal, Frankfurter Allgemeine Zeitung in številni drugi), ki so pripeljali celo do tega, da je Alenka Bratušek v živo odgovarjala na vprašanja o slovenski krizi za TV postajo CNN. Skratka, Slovenija se je znašla pod drobnogledom medijev zaradi podobnosti s primerom Ciper (pa čeprav v slovenske banke svojih milijonskih zneskov ne polagajo ruski bogataši). Čez poletje je zanimanje sicer nekoliko uplahlilo zaradi dopustniških dni in zaradi zastoja v izvajanju ukrepov, jesen pa se za Slovenijo spet napoveduje zelo vroča. Pričakujemo torej lahko nov "medijski napad".

Andrej Černic

Petra Majdič

poročali o tem. Seveda, k odmevnosti so prispevale tudi notranje vatičanske afere, poznane pod imenom vatileaks. Splet obeh

Podobno sosledje dogodkov lahko zasledimo tudi pri popularizaciji slovenske finančne krize. Tudi v tem primeru moramo malo razumeti okoliščine nenadne odmevnosti dogajanja v Sloveniji po svetovnih medijih. Začelo se je v začetku letošnjega leta, le malo, potem ko je počil ciprski balon. Ciper je zadnja država, ki je sprožila prošnjo za evropsko pomoč. Bančna luknja je bila izjemna, tako

TRST Kljub gospodarski krizi

Odprl je Tjašin White bar

Gospodarska kriza je že vrsto let spremljevalka našega vsakdana: jemlje nam moči ob vsakem koraku in včasih celo radost življenja. Kljub objektivnim okoliščinam je pa vendarle tudi res, da njena sila raste sorazmerno z našo bojaznijo, ki jo navsezadnje hrani. Tako razmišlja Tjaša Milko- vič, ki se je pred nedavnim po- dal v novo gospodarsko pusto- lovščino. Pogovor s Tjašo, upra- viteljico in solastnico White Ba- ra v ul. san Nicolo' v strogem mestnem središču, je bil kratek: težko je bilo namreč držati so- govornico priklenjeno na mik- rofon dlje od minute, saj jo je delo stalno preganjalo.

"Gotovo, krizo sem občutila, a kljub temu sva se s fantom od- ločila, da poskusiva, če nama gre. Te prostore sem držala v evi- denci že tri leta: lokacija je zelo primerna: nahaja se v strogem središču, sicer pa ne v čaršiji tržaške movide", nam je pove- dala, ko je že opravljala s strojem za kavo, da bi iz njega iztisnila dragoceno temno tekočino. Čeprav je v tem mest- nem predelu skorajda več loka- lov kot prebivalcev, se Tjašin

White bar skorajda čudežno nahaja relativno daleč od osta- lih tovrstnih obratov, tako da sam na sebi privablja stranke, med katerimi bo gotovo tudi ve- liko turistov, saj lokal stoji ravno nasproti stranskega vhoda srb- sko pravoslavne cerkve. "Sami verniki si bodo privoščili kavo, saj bomo odprti tudi v nedelj- skih jutranjih urah. Če dobro opraviš svoje delo, boš gotovo nagrajen", je prepričano dejala Tjaša. Zaupala nam je, da je roje- na za delo v baru. "Všeč mi je stik z ljudmi. To delo te prisili, da si ves dan nasmejan in da probleme pustiš doma". Tej dejavnosti se posveča že 12 let. Tjašo smo videli v raznih barih, bodisi v mestu bodisi na Krasu: prijazno je stregla v kavarnah Urbanis, Mozart, raznih pubih, v baru Vatta na Opčinah in na- zadnje v baru X blizu naše tržaške redakcije. "Zaradi nemo- gočih ritmov bara X sem se pred časom odločila, da začasno opu- stim delo bariste in se po- svečam drugemu. Dejansko sem se hotela odpočiti!" Konč- no se je Tjaši izpolnila želja in odprla je svoj bar. Bil je za to pravi trenutek, kljub krizi. "V le-

Foto IG

tih sem s profesionalnega in de- lovnega vidika rastla in ob prav- em trenutku začutila, da sem pripravljena stopiti na svojo pot. To je naraven korak, celo pripo-

ročljiv, saj drugače zaostajaš za samim sabo, ne napreduješ kot oseba".

V prostorih v ul. sv. Nikolaja je že prej bil bar. Bil je sicer dokaj zanemaren. "Zanemaren je bil

rokratske zadeve, sta si zamisli- la slog notranje opreme. Na než- ni, a konkretni belini celotnega velikega pravokotnega prostora se mehki sedeži sivobelih nians v dolgem nepretrganem zapo-

poleg funkcionalne vloge imajo tudi estetski čar. Ob teh na- slanjačih so postavljene mizice in stoli. Osrednji prostor ločuje od sosednjega manjšega kamnit obok. Zakaj pa ta prisotnost be- lega in sivega? "Zato, da se lahko poigravam z barvami pr- tičkov, prtov in cvetlic ter luči. Zidov ne beliš vsako leto...", je dejala Tjaša. Naš pogled je nato zastal ravno na zidovih, kjer so visele slike umetnice Dilke Bear in slikarjev Paola Petrangeliya in Bafefita. "Razstave bomo ciklič- no prirejali, ob tem pa veliko računam še na degustacije krajevnih kraških in brežanskih vin in olj. Upam, da bomo to začeli že pred decembrom. Pri- rejali bomo tudi koncerte v živo in DJ večere", je povedala Tjaša. Podjetni in iskreni kraševki – doma je s Cola – bosta stala ob strani še dva pomagača. Bar je nepretrgoma odprt od 7.30 do 22. ure od ponedeljka do sobo- te; v nedeljo pa bo obratoval le v jutranjih urah.

Kakšne sposobnosti mora imeti barman, da postane njegov lokal prepoznaven? "Verja- mem, da je nadvse pomemben nasmeš, s katerim se predstaviš stranki. Večkrat sem opazila, da tržaški baristi 'varčujejo' s sim- patijo. Ljudje zahajajo v bar, ker se v prijaznem okolju počutijo dobro", je povedala plavalosa Tjaša.

IG

Akademska leto 2013-14

27. razpis natečaja za študijske nagrade "Mihael Flajban"

V spomin na javnega de- lavca in mecena **Mihaela Flajbana** Slovensko do- brodelno društvo v Trstu tudi le- tos, 27. leto zapored, razpisuje *natečaj za študijske nagrade, na- menjene univerzitetnim stu- dentkam in studentom sloven- ske narodnosti iz Furlanije Julij- ske krajine.*

Redni razpis:

Maturantu ali maturantki, ki se je letos vpisal oz. vpisala v prvi letnik univerze, bo SDD podelilo nagrado, ki se bo ponavljala vsa leta študija, če bo dobitnik redno študiral. Komisija bo o tem od- ločala na podlagi potrdila o zah- tevanjih in opravljenih izpitih. Prosilci morajo **do 31. decembra 2013** poslati **po navadni pošti** ali predložiti na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva (uradne ure so ob četrtkih od 16.00 do 18.00) naslednje dokumente: a) prošnjo, naslovljeno na Slo- vensko dobrodelno društvo, ki naj vsebuje osebne podatke, število družinskih članov, izčr- pno sliko o opravljenem študiju, o kulturnem in športnem udej- stvovanju ipd.; b) potrdilo ISEE; c) potrdilo o vpisu na univerzo;

č) potrdilo o opravljenem zrelo- stnem izpitu z oceno; d) jasno navedbo lastne telefons- ke številke in elektronskega na- slova.

Prejemniki nagrade iz prejšnjih let morajo **do 31. decembra 2013** predložiti potrdilo o predpisanih in opravljenih izpitih ter fotoko- piji prve strani univerzitetne knjižice (indeksa) in potrdila o plačilu univerzitetnih pristojbin za leto 2013-14.

Enkratne nagrade:

Poleg glavne nagrade bo SDD v mejah svojih možnosti podelilo eno ali več enkratnih nagrad ("una tantum") tudi drugim pro- silcem vseh letnikov, pri čemer bo upoštevalo njihove zasluge in potrebe. Prosilci za enkratne na- grade, ki niso vpisani v prvi let- nik univerze, naj prošnji, ki jo morajo oddati **do 31. decembra 2013**, priložijo potrdilo o predpi- sanih in opravljenih izpitih, po- trdilo ISEE in fotokopiji prve stra- ni univerzitetne knjižice (indek- sa) ter potrdila o plačilu univer- zitetnih pristojbin za leto 2013-14.

Nagrada "Irena Srebotnjak":

V spomin na dolgoletno odbor- nico je Slovensko dobrodelno

društvo lani razpisalo tudi na- tečaj za enkratno študijsko nagra- do "Irena Srebotnjak", ki je **pred- nostno namenjena študentom ali študentkam likovne ali gla- sbene umetnosti** in se bo po- deljevala vsa leta študija (največ pet), če bo dobitnik redno študi- ral.

Tudi dobitnik te nagrade mora **do 31. decembra 2013** predložiti dokumente, kot so zgoraj naved- eni za dobitnike Flajbanovih nagrad iz rednega razpisa.

Upravni odbor SDD je imenoval ocenjevalno komisijo, ki bo pre- gledala vse predložene prošnje ter na podlagi dokumentov in notranjega pravilnika sestavila prednostno lestvico. Upravni od- bor bo na podlagi prednostne le- stvice določil dobitnike nagrad. Odločitve upravnega odbora so dokončne in brezprizivne.

Za akademsko leto 2013-14 znaša **Flajbanova nagrada 1500 evrov za prvi letnik in po 1500 evrov za vsak poznejši redni letnik, na- grada "Irena Srebotnjak" 1500 evrov za drugi in naslednje red- ne letnike, enkratne nagrade "una tantum" pa znašajo po 500 evrov.**

Upravni odbor SDD

Veleposlanik Iztok Mirošič v Viscu

"Moj obisk je dokaz, da se Slovenija zanima za usodo taborišča"

Nekdanje koncentracijsko taborišče v Viscu, ki je bilo med drugim tudi tema pogovora septembrskega srečanja med slovensko premierko Alenko Bratušek in italijanskim predsednikom vlade Enricom Letto, postaja, vsaj na slovenski strani, relevantno vprašanje tudi na državni ravni. Slovenski veleposlanik v Rimu Iztok Mirošič, ki je tudi že v preteklosti načel to vprašanje, je v petek, 11. oktobra, obiskal nekdanje taborišče. Stopil je v njegovo notranjost (območje nekdanjega taborišča je drugače za javnost zaprto) in na spomenik internancem in žrtvam položil venec v imenu Republike Slovenije. V kratkem telefonskem pogovoru nam je veleposlanik dejal, da je s svojo gesto želel počastiti spomin na vse, ki so v taborišču umrli in trpeli. "S svojim obiskom sem želel tudi uradno potrditi interes Republike Slovenije za ohranitev spomina na tragične dogodke, ki so se tukaj dogajali, in za to, da se na tem mestu uredi spominski park", nam je dejal Mirošič. Nekdanje taborišče v Viscu je skupaj z Mirošičem obiskala tudi konzulka Eliška Kersnič Žmavc s slovenskega konzulata v Trstu. Oba predstavnika RS je spremljala županja občine Visco Elena Cecotti. Območje, ki je za javnost zaprto, je tudi dokaj nedostopno: čiščenje prostora je pomanjkljivo, tako da se je zelenje že dodobra razraslo. V tem smislu je bila tudi prošnja veleposlanika Mirošiča županji, naj se očisti pot, ki pelje od vhoda do spomenika, in sam spomenik. "Za očiščenje sem prosil zato, da bi Republika Slovenija lahko na dan

mrtvih vsako leto tja položila venec", nam je še dejal Mirošič.

O spominskem parku je, sodeč po tiskovnem sporočilu s slovenskega veleposlaništva v Rimu, spregovorila tudi županja Ceccottijeva, čes da si občina zanj prizadeva. Ob tem je še izrazila upanje, da bi projektu finančno priskočile na pomoč tudi druge krajevne oblasti in slovenska država. S spominskim parkom pa je zgodba nekoliko bolj zapletena. Sedanja politična večina, ki je v občini Visco

spomina naj bi bilo namenjenih 28 tisoč kvadratnih metrov. Preostali del pa naj bi bil namenjen gradnji uradov in pisarn. Po taki ureditvi bi se po mnenju zgodovinarja Ferruccia Tassina, prvega borca za ohranitev nekdanjega taborišča, izgubila vsaka sled prvotnega taborišča (tudi cestni sistem, njegova strukturalnost in tipologija). Svoje pomisleke nam je Tassin izrazil tudi v pogovoru po Mirošičevem obisku. "Zadovoljen sem, da je Mirošič prišel v Visco, stanje

vse od leta 2004, je namreč leta 2007 sprejela varianto regulacijskega načrta, ki je želel celotno območje spremeniti v obrtno-poslovno cono. Namero občine je zaustavil poseg državne uprave za spomeniško varstvo, ki je 29. januarja 2010 zavarovala 68 tisoč kvadratnih metrov (od 144 tisoč kvadratov, na katerih se je razprostiralo prvotno območje taborišča). Leta 2011 pa je občina Visco presenetila še z drugim predlogom, namenjenim državnii upravi za spomeniško varstvo: šlo je za predlog spremembe namembnosti za več kot 50 odstotkov zaščitenega območja: za park

z ureditvijo nekdanjega taborišča pa je še zmeraj skrb vzbujajoče. Občinske oblasti nameravajo graditi na območju, ki bi moralo ostati kot spomin in opomin na tukajšnje tragične dogodke. Občina do tega nima odnosa. Tudi sam sem bil prisoten med Mirošičevim obiskom: pomislite, da mi je med pogovorom z veleposlanikom v besedo vsakokoli član civilne zaščite, da bi me prekinjal. Tega se ne dela", nam je dejal Tassin, ki želi, da bi se tipologija taborišča s cestnim sistemom ohranila v celotnem območju, ki ga je zavarovalo spomeniško varstvo.

AČ

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tehnik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 22. oktobra, ob 14. uri.

Nabiralska sla

Gobe

Gobe niso del naše stvarnosti, spadajo v čisto drug svet, v drugo dimenzijo, mi je pred nekaj leti razlagal prijatelj zdravnik, ki je sicer po prepričanju antropozof, gobe pa ravno zaradi tega je in nabira le redkokdaj. Tudi znanstveniki in dietologi se ne radi izrekajo v prid gobam, po mnenju prvih, naj bi vsebovale veliko težkih kovin in naj bi bile, predvsem sedaj, po jedrski nesreči v Černobilu, celo radioaktivne. Tisti, ki prisegajo na zdravo prehrano, pa o njih pravijo, da so velikokrat težko prebavljive in ne spadajo k zdravemu obroku.

To je seveda mnenje znanstvenikov, sama pa, podobno kot lepo število Slovencev, jeseni dan za dnevno zahajam v gozd, vodi pa me pravadna, skoraj nagona nabiralska sla.

O letošji gobarski sezoni se krešejo različna mnenja, poletna je bila izredno slaba, baje, da celih sto let ni bilo v Sloveniji tako malo gob. Izkušeni gobarji, ki navadno v poletnih mesecih srečajo v naših gozdovih kakih 300 vrst gob, so znali povedati, da so julija rasle le tri, štiri vrste. Tudi začetek jeseni ni bil obetaven. Da goba začne rasti, naj bi namreč zapadlo 33 litrov dežja na kvadratni meter, in to naenkrat.

No, zgodilo se je konec septembra in pridelek je bil tolikšen, da so nekateri govorili o enkratni sezoni. Seveda so to predvsem tisti, ki gobe nabirajo na veliko, po večini zato, da jih prodajajo na meji, jih izvažajo ali ponujajo gostilničarjem. Nihče ne ve, predvsem ker je inšpektorjev malo ali

nič, koliko užitnih gob konča vsako leto v slovenskih košarah, za letošnjo jesen nekateri govorijo celo o 3000 tonah. Osebo se mi zdi ta številka previsoka, a kdo bi vedel, kaj se resnično dogaja v skrivnostnem zakulisju gozdov.

No, z jesenjo sem nemir začutila tudi sama. Ko je konec meni tako ljubih vročih, sončnih dni, se spomnim na tisto lepo poezijo Miroslava Košute, ki govori o času, "ko po gobah zadiši in ... nemirna nozdrvi širiš". In ta grozni nemir, ki me kot neznana sila vleče s košaro po pobočjih in strminah, začutim tudi sama.

Ne vem, kaj me vleče v gozd, nekaj neznanega je, nekaj, kar je globoko v moji naravi, moč, ki se ji ne morem upreti in ki ubija vsako racionalno mišljenje. Ko začutim gobe, grem, korak postane hiter in gotov, ni več utrujenosti in moje prirojene nerodnosti. Klic divjine me nosi skozi neprehodno grmovje, preskakujem veje in debla, spuščam se po skoraj neprehodnih strminah in drsim ko baletka po pobočjih. Čisto neracionalno me vodi nagon, ki je verjetno dediščina mojih daljnih prednikov. Razumeta me samo psa, ki gresta z menoj, in mislim, da celo uživata, mož, ki je po duši veliko bolj meščanski, stoji na robu prepadnih pobočij in mi proseče vpije ... dovolj, vrni se. Ampak jaz gobe čutim, kličejo me, ko jih zagledam, o jurčkih govorim seveda, me vsakič prevzameta njihova popolnost in lepota. Vsakič je to zmaga, sreča, izpolnitev. Samo narava zna dati taka zadoščenja in premagati skrbi in utrujenost.

Če mi je sreča naklonjena in najdem prvega jurčka, te namreč najraje nabiram, zraven pa še lisčke in črne trobente, res ne znam nehati. Prepustim se nago-

no in tavam, dokler me ne strežni tema ali mrz. Medtem pozabim na vse: na utrujenost, na skrbi, na stres. Da, predvsem na stres, kajti, ko mi je vsega dovolj in mi je najhuje, je gobarjenje moja edina in najboljša sprostitiv. Med premetavanjem listja in trave se v vlažnem objemu jeseni izgubijo vse skrbi. Ovi, ki so bile nepremagljive, postanejo z jurčkom v rokah neznatne, um se zbistri in optimizem prevlada nad črnogledostjo. Mislim, da gobarimo predvsem zato, da pozabimo. In da nabiramo novih moči za življenje. Predvsem za to. Ker je gobarjenje beg pred resničnostjo in neke vrste igra.

V tem iskanju in brskanju med travami je nekaj pravadnega, nekaj, na kar smo skoraj pozabili. Gobarjenje je nagonsko opravilo, nič racionalnega ni v tem brezcilnem tavanju po neprehodnih strminah. Gobe enostavno čutimo, vsaj jaz jih čutim, nekako tako, kot bi me klicale. Morda je tako nekoč lovil in nabiral pračlovek, ki ni poznal šolanja in izpopolnjevanja, predvsem pa nakupovanja in denarja. Samo

nagon in pogum sta ga vodila, preživetje pa je bilo odvisno edino od fizične moči.

No, sedaj na srečo ni več tako, gobarjenje je predvsem rekreacija, pa čeprav sem letos veliko število

ljudi v gozdovih nekako povežala s krizo in brezposelnostjo. Sami zaposleni v gozdarstvu poučarjajo, da še nikoli ni bilo v naših gozdovih toliko nabiralcev naenkrat, na Pokljuki so v septembru zabeležili tudi po 1200 avtomobilov. Ravno ob istem času, pa je pretirana gneča spravila ob živce medvedko neke pri Ubeljskem, v okolici Nanosa. Da bi ubranila mladiča pred množico vsiljivcev, je napadla in ranila mladega gobarja. Kar je preveč, je pač preveč ...

Mislim, da je veliko ljudi našlo v trženju svežih in suhih gob vsaj začasen zaslužek. Tudi mene je nekaj znanec iz Notranjske vprašalo, kje bi lahko v Italiji prodajali jurčke. Žal so se za take informacije obrnili na napačno osebo. Gob ne prodajam, ker na srečo za to tudi potrebe ni, nekaj jih gre takoj v lonec ali na pizzo, nekaj jih posušim, lepo število pa

razveseli še prijatelje in znance. Ravno tega presežka je bilo letos malo, sklepam prav zato, ker je bilo tekmecev več kot druga leta. Nekoliko v skrbah se sprašujem, kaj se bo zgodilo prihodnje leto, ko bo marsikoga grdo presenetil in spravil ob živce nepremičninski davek in davek na katastrski dohodek gozdov. Nekateri so na socialnih mrežah, nekaj za šalo, v glavnem pa zares, že povedali, da jo bo tisti, ki bo na njihovem go-baril, pošteno skupil. No, jaz ne bom med temi, gobarji, pa tudi nabiralci divjih špargljev so v mojem gozdu, za katerega bom tudi sama plačevala davek, dobrodošli. Nekoliko manj vesela sem lovcev in vseh tistih, ki se znašajo nad živalmi in naravo. Gozd in narava sta meni sveta. Samo v njihovem objemu namreč najdem mir, moč in sprostitiv.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

171

Minulo soboto je doma zazvonil telefon, pomislil sem na še enega ubogega reveža, ki mi bo na drugi strani želel nekaj "izjemnega" prodati, ali pa me bo vprašal, če bi želel zamenjati telefonsko podjetje, če že ne, koliko porabimo doma na mesec za električno energijo, a se mi je oglašil nekam znan glas in po takojšnjem in prvem od mnogih "anyway" sem že vedel, da se javlja ženin stric Benito, ki je pred 60 leti kot osemnajstleten fant odšel v svet, danes pa živi v Avstraliji. Javil se mi je iz hotela v Červinjanu, presenečenje je bilo popolno, saj ga nihče ni čakal, še najmanj pa bratje in sestra, ki so vsi veliko starejši od njega. Ženin stric Benito velja v vsem sorodstvu za posebnega, a ga imajo vsi po svoje radi, po moje tudi zato, ker vsi vedo, da je premlad odšel od doma. Bil je eden izmed tistih mladeničev, ki se v povojni Torviscosi, kot so pod fašizmom preimenovali furlansko vas Torre del Zuino, kjer je kraljevala tovarna Snia Viscosa s šefom Francom Marinottijem, za katerega vam bo že bežen pogled v Wikipedijo povedal, da je bil Mussolinijev prijatelj in velik lastnik industrije, predvsem pa "bog in batina" v Torviscosi, še krajevna cerkev je bila njegova, če o vaškem gledališču ne rečem nobene, ni znašel, kot se poleg Benita takrat ni znašla cela vrsta mladih ljudi, katerim so kazali prihodnost samo v tovarni, v kateri je vladala disciplina, kakršne ne poznamo več. Ženin oče, Benitov brat Ottorino, mi je pripovedoval toliko zgodb o brutalnem ravnanju Marinottija in njegovih biričev v tovarni, ki je grobo onesnaževala vso Spodnjo Furlanijo dolga desetletja, da mi je Benito postal simpatičen, čeprav je Ottorino vedno pravil, da "je bil Benito vedno mogoč" in ga je moral, ker je bil pač najstarejši od vseh otrok, večkrat pošteno "dati v red", kar je pomenilo, da mu je moral občasno dati kako klofuto ali pa brco, kar je bilo takrat v splošni navadi.

Furlanske družine so imele pred drugo svetovno vojno dve skupni lastnosti: vse so bile številne in vse so bile revne, družina, v kateri sta se rodila Benito in dvajset let pred njim Ottorino, je bila še bolj revna od ostalih, živeli so v neki hiši, ki je danes ni več, bili so namreč dninarji, za časa črno-srajčnikov so bili tudi odpeljani "na boljše" v Latino pri Rimu, kjer so pomagali Mussoliniju izsuševati tamkajšnje močvirje, ki so ga bili vajeni že doma, saj je Furlanska nižina takrat bila eno samo močvirje ali skoraj. Pa se tam niso znašli in večina se jih je vrnila domov, čakala jih je kemična tovarna in delo v njej, predvsem pa utopično na novo zgrajena vas, ki še danes kaže, kako so si fašistični veljaki predstavljali družbo: vilo je imel šef Marinotti, malo boljše vrstne hiše so bile za vodstveni kader v tovarni, "colombale" (gobljaki), kot še danes imenujejo v dolge vrste stisnjene hiške, pa so bile za delavce, srečneže, ki so dobili delo v tovarni.

Ženina mama Melania je delala v Marinottijevi vili kot natakarica in je stregla raznim kraljem in kraljicam na obiskih, med drugim tudi kasnejšemu nobelovcu Ernestu Hemingwayju, ki je tudi pri Torviscosi s svojo puško lovil divjad, predvsem pa se je rad mastil in dobro pil ob vsaki bogatini mizi. V Turinu, kamor so jo pri 14 letih poslali za služkinjo k neki mestni gospodi, se je naučila lepih manir, ki jih ima Melania še danes, v Marinottijevi vili je videla vse tisto, kar je smela videti, in tudi tisto, kar bi gospodar želel, da ne bi videla; dejstvo je, da je Melania ostala gospa tudi takrat, ko je na televiziji prvič zagledala Silvia Berlusconija in nam je preprosto v furlanščini povedala: "Ta pa mi ni všeč, oblečen je in se obnaša kot Marinotti"! In ji je še danes žal, ko je enkrat na volitvah pogrešila in volila za stranko Naprej Italija samo zato, ker je videla italijansko zastavo in je mislila, da voli Krščansko demokracijo, ki jo je sicer v povojnem času vedno volila, to pa zato, ker so njeni mami "dali socialno penzijo in je zato moja

mama vsak mesec plačala mašo za tistega, ki ji je dal penzijo". Z ženo sva oba, Melanio in Ottorino, po zgrešenih volitvah potem dobro podučila, kaj se sme in kaj se ne sme prekrizati na volišču za zaveso, Melania je poslušala in na koncu mirno rekla: "Veliko sem že doživela, a si nisem nikoli mislila, da bom morala voliti komuniste, če se hočem rešiti tega, ki je enak Marinottiju"! Ottorino pa je mojemu očetu že takoj, ko se je pojavil Berlusconi na politični pozornici, povedal, da je "enak kot tisti, ki naju je nagovarjal z balkona na Trgu Venezia v Rimu, ti si ga poslušal v Bologni, jaz v Turinu, oba pa sva videla, kako je končal on, a se bojim, da je ta še bolj s hudičevno žavbo namanjan kot oni"! In sta z očetom v pogovoru po navadi zavila v drugo svetovno vojno, prehodila sta vso Italijo in potem šla v Afriko, na Češko in v Nemčijo... Benito pa je bil vedno neke v ozadju teh pogovorov, saj sta tako Melania kot Ottorino vedno trdila: "Če bi ostal Benito doma, bi bil gotovo med tistimi, ki bi razstrelili tovarno, od hudiča so bili"! Pa jih je Marinotti s pomočjo vaških ovađuhov, vse mlade in nepokorne fante iz Torviscosi!, zbral skupaj in tako je Benito pri komaj 18 letih iz Trsta z ladjo odplul v Južno Afriko, kjer je Marinotti odpiral novo tovarno. Benitov oče, da je takrat s solzami v očeh svoji ženi po vrnitvi iz Trsta, kamor je na pomol pospremil sina, dejal: "Fanta ne bom videl nikoli več"! Tako je tudi bilo.

"Svet je velik, Jurij, a danes je vse v vrenju! Anyway, to ni več my world!, to ni več moj svet"! je bil jasen Benito, ki je sicer za vrenje rabil angleško besedo "turmoil", ko sem ga šel iskat v hotel. Športno eleganten kot vedno je kadil na parkirišču in objel bi ga, ko je ob pogledu na mojo lancio presenečeno izrekel: "Kaj nimaš več alfe"? Že v tem, da Benito ob prihodu v deželo, kjer je nekoč bil njegov dom, a se danes v njej ne znajde več, gre stanovat v hotel in ne k sestri ali bratom, sem zaznal tisti poznani občutek, ki ga nosim od nekdaj s sabo, odkar sem šel pri petnajstih letih od doma: nikomur, zares nikomur nočes biti v nadlego. Vračaš se v rodne kraje, kjer je nekoč bil dom, a nekako nisi več doma... Z leti se občutek, da pravzaprav nikjer nisi več doma, samo še povečuje.

Benito je odšel v svet in je hotel postati bogat, še danes govori o tem z žarom v očeh. Delal je vsa mogoča, predvsem zelo težka in še bolj nevarna dela, se poročil s čudovito in znano pevko ("Yeah, I was Mandingo!"), imel sina, bil oče tudi njenim otrokom iz prvega zakona, se preselil za stalno v Avstralijo, nesrečno je izgubil sina, pred nekaj leti se je za vedno poslovila tudi ljubljena Fay, danes živi v letoviškem kraju na Zlati obali (Gold Coast), "kjer je vedno lepo, prijetno vreme, tako, da nimam niti kurjave"! "Yeah, I am fine"! pravi Benito, ki uživa pokoj ob morju.

"Ja, jaz sem v redu"! pravi Benito meni v avtu, ko ga vozim k devetdesetletnemu bratu Ottorinu in se umaknem, ko se oba zjočeta, ko se objameta. "You know..." začne Benito v avtu.

Ko ga peljem obiskat prijatelja v vas, izvem, da sta bila v Južni Afriki, a se je njegov prijatelj Gigi vrnil v megleno Torviscoso, on pa je šel naprej v Avstralijo, sanjal je "big money", veliki denar.

"Yeah, I am fine"! mi reče Benito, ko ga peljem do prodajalne avtomobilov, kjer vzame v najem avto za mesec dni, in potem me preseneti: "Saj veš, ne, da sem prišel zadnjič letos gor"? Rečem, da mi je tako dejal tudi pred tremi leti.

A vidim, da je tokrat drugače, ker me iznenadi dobesedno takole: "Kaj ti sploh veš, kaj jaz počnem tukaj? Kaj sploh mi počnemo tukaj? What am I doing here"? Ustavim na širokem parkirišču in molče zakadiva eno, nato reče Benito: "That's it! To je to"! In mi pomaha v pozdrav.

Kaj vsega zmore mala država na sončni strani Alp

V ekipnih športih slovenske reprezentance pravi fenomen

Športni navdušenci smo stiskali pesti za slovenske nogometaše, ki so se po vrnitvi na klop selektorja Srečka Katana pred zadnjim krogom kvalifikacij za uvrstitev na svetovno prvenstvo 2014 naenkrat znašli celo s konkretnimi možnostmi za preboj na dodatne tekme za iskanje vozovnice za Brazilijo. Na koncu se slovenski izbrani vrsti ni izšlo po načrtih, drugo mesto v skupini je naposled zasedla Islandija, vendar selekcija žogoborcev s sončne strani Alp je v vsakem primeru spet pridobila na prepoznavnosti in priljubljenosti. V bistvu ji ni kaj očitati. Kapo dol, kot rad pravi Katanec.

Nad vse dostojnemu nastopu na svetovnem prvenstvu 2010 v Južni Afriki, ko je reprezentanco vodil Matjaž Kek, so sledila tri bistveno slabša leta, ko so bili rezultati daleč od tistih, ki smo jih bili v zadnjem desetletju vajeni. Pravzaprav smo bili vajeni zelo dobro, saj je v preteklosti nogometna Slovenija poskrbela za kar nekaj športnih čudežev. Blizu takega izjemnega podviga pa je bila navsezadnje tudi pred tednom dni.

Da se vrnemo nazaj, Keka je nasledil Slaviša Stojanović, v klubih uveljavljeni trener, čigar izkušnja na selektorskem stolčku pa je bila vse prej kot pozitivna. Obdobje je sovpadalo tudi z generacijsko zamenjavo, ki se da-

nes kaže v uglednem izboru mednarodno uveljavljenih igralcev. Handanović, Birs, Iličić, kapetan Cesar in vrsta drugih odličnih posameznikov, ki jih je na igrišču spet uspešno uskladil Katanec. Strateg, ki je kot krmar reprezentance napisal najlepše strani slovenskega nogometa po

Srečko Katanec

rečeno, na koncu izmuznilo za las, vendar njegova reprezentanca je vseeno naredila nekaj velikega. In predvsem lahko v podobni zasedbi, s postopnim vključevanjem mlajših (zadnja primera sta nadarjeni Kamp in Primorec Struna), doseže marsikaj tudi srednjeročno.

Prihodnji termin so kvalifikacije za evropsko prvenstvo 2016 v Franciji, tekmovanje, ki bi ga ta generacija ne smela zamuditi. Pri vsem tem – ob človeškem razočaranju, ko smo že vsi sanjali novo pustolovščino zelenih na prestižnem brazilskem mundialu – so na mestu določene ugotovitve o slovenskih reprezentancah v ekipnih športih. Dvomilijonska država, primerljiva s središčem Milana, je pri moških četrta na svetu v rokometu, peta v Evropi v košarki, na pragu družine nogometnih svetovnih velesil, udeleženka svetovnega prvenstva v hokeju na ledu, evropskega prvenstva v odbojki in še bi lahko naštevali. Posamezniki iz teh okolij so mastno plačani protagonisti v naj-

večjih evropskih in svetovnih (NBA, NHL) klubih. V času, ko so klubska tekmovalna vse bolj domena nadnacionalnih ekip, v katerih nastopajo športniki z vseh vetrov, je merilo uspešnosti menda ravno reprezentanca, se pravi kar posamezna država zna vzgojiti doma in nato morebiti uvažati. V tem pa je Slovenija danes v razmerju s številom prebivalcev nedvomno čisto v vrhu.

HC

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2013

Z zvijačo do ljubezenskih sladkosti

Bolj žalosten, siv nedeljski popoldan, 20. oktobra 2013, je v komedijsko sočnost odelo Gledališko društvo Kontrada Kanal, ki je uvedlo letošnji Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2013. Edini tovrstni abonmajski niz pri nas z velikim uspehom in v veliko zadovoljstvo publike, ki rada spremlja ustvarjalno delovanje ljubiteljskih igralcev, že trinajsto leto zapored prireja Prosvedno društvo Štandrež v domači župnijski dvorani Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2013. Dobrodošlico kanalskim gostom, ki so že večkrat nastopili na štandreškem odru in veliko let prijateljujejo s štandreškimi komedijanti, s katerimi si izmenjujejo gostovanja, je izrekel Božidar Tabaj, ki si vsa ta leta prizadeva, da bi gledalci čim bolj uživali ob dobrih predstavah. Abonentom se je zahvalil za zaupanje in mimogrede tudi povabil gledalce, naj ob izhodu iz dvorane zavijejo v društvene prostore, v katerih so postrtovalne štandreške gospe prodajale srečke, katerih izkupiček je bil namenjen misijonom, saj je bila 20. oktobra misijonska nedelja. Po tem uvodnem delu, ki ga je Tabaj, kot le on zna, začel s duhovitimi iskricami, je na odru zakraljevala renesančna komedija *Mandragola*, ki

jo je l. 1518 napisal italijanski pisatelj Niccolo' Machiavelli (1469-1527). Njegova *Mandragola* velja za najboljšo italijansko komedijo 16. stoletja. Tokrat so jo gledalci videli v

Foto DP

“kanalski” inačici, saj jo je za kanalske igralce priredil in režiral igralec Blaž Valič, član SNG Nova Gorica. V njej je podčrtana izprijetost družbe, ki brez moralnih predsodkov spletkari za doseg svojega cilja. Glavni protagonist komedije je florentinski

mladenič Calimaco, ki se je iz Pariza vrnil v domači kraj, da bi osvojil srce lepe Lucrezie, ki je omožena s starim, naivnim in omejenim bogatašem, ki bi si srčno želel imeti otroka. In

prav na to željo se Calimaco opre in s pomočjo spletkarskega sluga in nemoralnega, ciničnega patra, ki ga denar zelo miče, z zvijačo uspešno smukne lepi Lucrezii v posteljo. Ma-

chiavellijeva komedija se zdi pisana v sedanjem času, saj so perversnost, nemoralnost, neumnost, predvsem pa žvenket denarja, ki je sveta vladar, še zmeraj na dnevnem redu. Prav to njeno povezavo s sodobnostjo je znal dobro poudariti režiser Valič, ki je do-

gajanju dal dinamičen ritem in z duhovitimi domisljicami podkrepil najbolj komične trenutke. K dinamčnosti je nedvomno prispeval tudi mladi, talentirani igralec Martin Gerbec, ki je sproščeno in privlačno orisal zaljubljenega Calimaca. Kot spletkar Ligurio se je imenitno odrezal Slavko Jereb. Tudi Anej Filej in Nejc Laščak sta kot “razdvojeni” sluga Siro pripomogla k razgibanosti celote. Skrbno sta svoja lika, naivnega gospodarja Nicia in pokvarjenega patra Timoteja, izdelala dolgoletna članica kanalske skupine Severin Drekonja in Franc Krnel. Mlado Lucrezio je poosebila Katarina Jerončič, vloga mame Sostrate, ki misli na udobno hčerino prihodnost, je odigrala Anka Majnik. Zbor žensk, ki kot branjeveke včasih prav posrečeno komentirajo ali podkrepijo dogajanje, se sestavlja le Julija Ipavec, Ksenija Krnel, Majda Pušnar in Vanja Montini. Za glasbo, ki je neka mešanica renesančnih in sodobnih zvokov, je poskrbel igralec Peter Harl. Kostume, ki se spogledujejo z načinom oblačenja iz Machiavellijevih časov in današnjimi modnimi okusi, sta izbrala Nevenka Tomašević in Blaž Valič. Koreografija, posebno lirčna v intermezzu, ko zaplešeta mlada “zaljubljenca”, je delo Nastje Bremec in Michala Rynie.

Dolgotrajno ploskanje zadovoljne publike je bil najlepši dokaz, da so igralci z režiserjem Valičem skrbno naštudirali *Mandragolo* in ob živahno svežem režijskem pristopu pokazali drugačen igralski izraz.

IK

Slovo znanstvenega sodelavca ZRC-SAZU

Tragična smrt z letalom nad Sočo

Dne 17. 10. 2013 je bil na službeni poti znanstveni sodelavec Geografskega inštituta Antona Melika pri ZRC-SAZU, dr. Bojan Erhartič. Iz neznanih razlogov je pilot ultralahkega letala poletel prenizko in trčil v električni daljnovod. Oba sta bila na kraju nesreče mrtva. Dr. Erhartič se je doma in v svetu uveljavil kot strokovnjak in specialist na več raziskovalnih področjih, zlasti regionalne geografije, varstva okolja, varstva narave, geomorfologije itd. Od leta 2011 je bil predsednik Ljubljanskega geografskega društva, zadolžen za organizacijo biografskih večerov in pripravo prvomajske strokovne ekskurzije. Napisal je več strokovnih in poljudnih člankov, knjig in drugih del. Bil je tik pred poroko. S starši smo družinski prijatelji, zato me je tragična nesreča toliko bolj prizadela. Bojan je imel obilico vrlin, ne samo kot strokovnjak in znanstvenik, ampak tudi kot človek, ki je bil krščansko vzgojen.

Njegova dela nam bodo ostala v trajnem spominu. Kljub mladosti (rojen je bil 1979 v Mariboru) je v življenju dosegel briljantne uspehe in njegov lik in delo bosta vzor in spodbuda mlajšim rodovom.

Gabrijel Devetak

Tabor IV-Go 2013 na Tolminskem

Nepozabna doživetja ob “bistri hčeri planin”

Ob koncu letošnjega julija se je skupina goriških izvidnikov in vodnic pripeljala do vasi Dolje v okolici Tolmina, kjer se je pridružila starejšim članom, ki smo se v prejšnjih dneh posvetili pripravi tabora, ki ga je tudi letos finančno omogočila Fundacija Goriške hranilnice. Prvi dnevi so bili namenjeni postavljanju šotorov, kuhinj in ostalih zgradb na tabornem prostoru. Jambor

stobo rimskemu imperiju v raznih bitkah in tekmovanjih, ne glede na to, ali so se ta odvijala na športnem igrišču, v gledališkem okolju, na glasbenem področju, ob kuharskih loncih in zajemalkah ali celo na neraziskanih tleh, oddaljenih od taborne prostora. V nočni temi, v vodi ali pod dežjem, nikomur in ničemu ni uspelo zaustaviti velikega navdušenja in nalezljivega veselja, s katerima smo se izvid-

ral vsak narod odpraviti v določeno vas, da bi izvedeli čim več podatkov o tem ozemlju. V sklopu orientiranja se je tako vsak vod pripravil, na zemljevidu izračunal azimut in tako dobil točko, v kateri naj bi prespal. Prišli smo na cilj po dolgem pohodu in takoj začeli iskati prenočišče, nato pa smo se posvetili iskanju zanimivosti vasi. Našim gostiteljem smo v zahvalo pomagali pri delu, se z njimi spoprijateljili, da smo se naslednjega dne kar težko poslovili in se spet vrnili na taborni prostor, kjer sta nas čakala cesar in cesarica.

Veliko izzivov je bilo tudi v temi noči kot v nočni igri, v kateri smo, razdeljeni v dve skupini, iskali ugrabljenega Sabinke, ali med nočnim pohodom na Kozlov rob, ko smo si pod milim nebom ogledovali sijoče zvezde. Na temo smo se privadili med vsakdanjo nočno stražo, ki je od nas zahtevala veliko pozornosti in taktične spretnosti, saj smo morali braniti tabor pred napadalci. Letos smo veliko časa preživeli v naših kuhinjah, saj smo si večkrat sami pripravljali

hrano. Ob kuharskih loncih pa smo bili najbolj napeti med preizkusom kulinarnih spretnosti, kjer je moralo vsako ljudstvo s svojim menijem prepričati žirijo. Veselili smo se ob tabornih ognjih, ko smo tople tolminske noči popestrili s petjem in skeči. Plemena smo tudi tekmovala v gledaliških spretnostih, ko smo uprizorili razne izseke iz rimske zgodovine, ali v mimeranju, ko smo prijatelje zabavali, ne da bi spregovorili. Preizkusili smo se tudi v petju in sestavljanju novih pesmi ob tradicionalnem skavt-

skem festivalu. Med igrami in zabavo smo se posvetili tudi duhovnosti. Poglobili smo se v Pavlova pisma Rimljanom. V nedeljo so se nam pridružili

Gospodovim vodstvom v prijateljstvu in sožitju med seboj pomagali ter s skupnimi močmi prestali najrazličnejše preizkušnje. Naučili smo se sodelovanja in sprejemanja dru-

žabavnih trenutkih je čas hitro minil. Ne da bi se zavedali, je nastopil trenutek, ko se je po tradiciji zadnji letnik poslovil in se odpravil na hike. Tudi četrti letnik je zapustil tabor, saj je odšel

starši. Skupaj smo se udeležili evharistije, pri kateri smo sodelovali s petjem, prošnjami in zahvalami. Sveto mašo v naravi je daroval župnik Carlo Bolčina, ki se je povezal z ravnokar končanim Svetovnim srečanjem mladitv v Riu in spregovoril o druženju mladitv po svetu v imenu Gospoda. Kot v Riu smo se tudi na taboru zbrali, da bi si pod

gih, saj skupaj lahko veliko zmoremo. V sklopu drugega triumvirata smo se skupine Mark Antonij, Mark Lepid in Gaj Oktavijan dva dni neutrudno bojevale, da bi si pridobile ozemlja nasprotnih skupin. Dvodnevna igra se je nadaljevala tudi ponoči, ko smo se morali skrivoma približati taboru in si prilastiti najrazličnejše predmete republikancev. Dogajanje je doseglo višek naslednje jutro, ko je vsaka skupina morala z barvo “raniti” nasprotnike, ki so se morali splakniti, preden bi igro lahko nadaljevali. Igra se je končala s skupnim kopanjem v Soči, ki nam je letos pričarala veliko zabave in veselja v čudoviti, očarljivi naravi, ki je bila ozadje našim številnim dogodivščinam. Le dvakrat nas je presenetilo grdo vreme, vendar nas to ni zaustavilo. Čeprav je deževalo, smo se vsi zbrali in popolnoma mokri zapeli Prepeva v dežju. Za taborni ogenj pa smo v pagodi tako močno peli, da smo preglasili grmenje. Ob vseh teh navdušujočih igrah, napetih preizkušnjah in

na t. i. raid. Ob njihovi vrnitvi pa smo žalostni in nejevoljni začeli podirati zgradbe, saj je bilo tabora konec. Med zadnjim tabornim ognjem smo še zadnjič zapeli Večerno molitev in po procesu, na katerem smo bili kaznovani zaradi neumnosti, ki smo jih ušpicili, je bil na vrsti krst, pri katerem so novinci dobili skavtsko ime. Naslednje jutro smo dokončali pospravljanje tabora. V zadnjem glavnem zboru smo nagradili vod, ki se je najbolj izkazal med letom in med taborom, ter naj-skavta in naj-skavtino. Zapeli smo Pesem slovesa in slovesno sneli zastavo. Po maši smo prežagali jambor, pred odhodom pa je bilo še dovolj časa za zadnje kopanje v Soči. Ko smo se z nahrbtniki odpravili proti avtobusu in se še zadnjič ozrli proti taboru, nam je bilo vsem malce žal, da zapuščamo prostor, kjer smo doživeli veliko lepih trenutkov v družbi, v kateri nobeden ni pozabljen ali izključen, kjer vladata prijateljstvo in ljubezen in kjer smo se goriški skavti imeli zelo lepo. V srcu vsakega izmed nas je bila skrivna želja, da bi se spet vrnili na tabor.

Nora puma

smo višji vod postavili že na predhodnici. Bil je nekaj prav posebnega, saj se je zgornji del lahko nagnil do tal, da smo nanj obesili zastavo. Med zgradbami sta izstopala tudi vhod, na katerega si lahko splezal in z vrha opazoval okolico, ter šotor, ki ga je vod Modrasov dvignil približno za meter od tal. Na tabor nas je poklical sam rimski cesar Mark Avrelj, da bi se kot državljani Rimskega cesarstva s skupnimi močmi branili pred nasprotniki. V Dolje smo tako prispeli Galci, Germani, Grki, Ili-ri, Iberci, Feničani in Egipčani. Vsa plemena smo se predstavila v amfiteatru pred voditelji in pomočniki oz. pred cesarjem in cesarico, dvorjankami, vestalkami ter ostalim rimskim plemstvom. Vsako ljudstvo je pokazalo zve-